

Årsredovisning 2025

Naturvårdsverkets årsredovisning 2025

NATURVÅRDSVERKET

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-8952-8

© Naturvårdsverket 2026

Formgivning: Arkitektkopia AB, Bromma 2026

Omslagsfoto 1 överst: Thomas Adolfsén / Johnér bildbyrå, projekt Ladda Bilen

Omslagsfoto 2 underst: Länsstyrelsen Stockholms län, ny nationalpark, Nämдöskärgården

Foto Generaldirektör: Naturvårdsverket

Generaldirektören har ordet

Satsningar på natur-, miljö- och klimatfrågor är i grunden investeringar för att skapa livskraftiga, attraktiva och robusta samhällen. Vårt land är rikt på naturresurser och hur väl Sverige lyckas förvalta och utveckla de resurserna har stor betydelse, inte bara för miljön utan också för utvecklingen inom andra viktiga samhällsfrågor. Europeiska Miljöbyrån, EEA, pekar i sin rapport Europas miljö 2025 på att vi fortsatt har betydande miljöutmaningar att hantera och att det sker en överexploatering av många naturresurser. Detta har negativ påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster men även på våra möjligheter till att anpassa oss för klimatförändringar.

Under 2025 har Naturvårdsverket tillsammans med andra myndigheter och i dialog med olika aktörer påbörjat ett långsiktigt arbete utifrån den nationella naturrestaureringsplan som ska lämnas till regeringen i februari 2026. Planen berör många aktörer och dialogen är därför en viktig grund för arbetet. Åtgärder genomförs redan, exempelvis restaurering av våtmarker. Under året har totalt 4 850 hektar våtmarker restaurerats eller anlagts genom Naturvårdsverkets bidrag. Detta är ett bra exempel på en systeminvestering eftersom våtmarker bidrar till biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan men också till ett mer motståndskraftigt landskap när klimatet förändras.

Att förvalta och bruka naturen på ett långsiktigt hållbart sätt stärker ekosystemens resiliens. Men värdefull natur behöver också skyddas. Den 5 september invigdes Nämndöskärgårdens nationalpark av klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari. Därmed har Sverige 31 nationalparker. Formellt skydd av skog sker allt oftare på initiativ av markägare och antalet intresseanmälningar ökar.

Det finns en stark koppling mellan cirkulära flöden i resursanvändningen och minskad miljöpåverkan. Under året har Naturvårdsverket vidareutvecklat producentansvaret bland annat genom ökad tillsyn för att minska antalet så kallade ”fri-åkare” och därmed få till en mer rättvis fördelning av kostnader mellan producenter. Vi har jobbat tillsammans med nio andra myndigheter för att på olika sätt förebygga avfallsbrottslighet. Medarbetare från Naturvårdsverket har också deltagit i rättegången mot företaget NMT/Think Pink gällande den avfallshantering som skett på 21 olika fastigheter i södra Sverige.

Den gröna omställningen är en motor i Sveriges och EU:s konkurrenskraft. Näringslivets förmåga att utveckla innovationer och ställa om till fossilfri teknik är viktigt för fortsatt välfärd. Investeringsstödet Klimatklivet har nu funnits i över tio år och sedan starten 2015 har Naturvårdsverket beviljat cirka 19 miljarder kronor till över 31 500 ansökningar. Stödet har gått till allt från enskilda laddstolpar till stora projekt som vätgas- och biogasproduktionsanläggningar. För de projekt som beviljats medel är den totala investeringskostnaden 44 miljarder kronor som lokala aktörer och Naturvårdsverket satsat tillsammans för att bidra till att minska de svenska klimatutsläppen. Förutom att bidra till långsiktiga investeringar i omställningen mot fossilfrihet, bidrar Klimatklivet till att stärka försörjningstryggheten, landsbygdens livskraft och näringslivets utveckling i hela landet. Den gröna omställningen och Sveriges konkurrenskraft gynnas av effektiv miljöprövning. Genom att lämna synpunkter tidigt i processen och samverka med andra myndigheter så bidrar Naturvårdsverket till kortare handläggningstider och därmed

mer effektiva processer. I vissa prövningar är myndigheten också part i domstol. Ett exempel från 2025 är Heidelberg Materials kalkbrytning i Slite som nu fått ett 30-årigt miljötillstånd och där vår medverkan i prövningen har bidragit till anpassning av skyddsåtgärder och skärpta villkor.

Internationella förhandlingar och samarbeten är viktiga för Naturvårdsverket. Under 2025 är några väsentliga händelser den nya handlingsplanen för jämställdhet och klimat inom ramen för FN:s klimatförhandlingar samt medverkan i svenska delegationen till det extra partsmötet i FN-konventionen om biologisk mångfald (CBD), där vi ledde EU:s arbete kring biologisk mångfald och hälsa. Men allt går inte som tänkt. Under 2025 misslyckades de internationella plastförhandlingarna och även ett nytt Net-Zero framework inom IMO skjuts på framtiden. Tyvärr ett resultat av ett allt kärvare politiskt klimat. Inom utvecklingsarbetet med Ukraina har Naturvårdsverket fortsatt att stötta EU-tillnämningsprocessen.

2025 är också ett år då myndigheten tagit stora kliv framåt i rollen som beredskapsmyndighet. Samarbetet inom beredskapssektorn för Livsmedelsförsörjning och dricksvatten är en stark prioritering framåt.

2026 stärks myndighetens uppdrag och budget inom flera viktiga områden. Det visar på det förtroende regeringen har för Naturvårdsverkets förmåga att driva och samordna Sveriges miljö- och klimatarbete. Men ensam är inte stark och jag vill rikta ett varmt tack till alla våra samarbetspartners. Och till sist, ett varmt tack också till alla mina kollegor för det arbete ni utför varje dag.

Stockholm den 19 februari 2026

Johan Kuylenstierna
Generaldirektör

Innehåll

Generaldirektören har ordet	3
1. Om årsredovisningen	7
2. Verksamhetens intäkter och kostnader	9
3. En effektiv myndighet	10
Resultatbedömning	10
Bidrag och avgifter i den generiska processen	11
Förmåga att hantera kriser och höjd beredskap	12
Digitaliseringen närmare verksamheten	13
Uppdrag att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering	14
Förtroendet för myndigheten	14
4. Kunskapsuppbyggnad	15
Resultatbedömning	15
Miljöövervakning och annan datainsamling	15
Miljö- och viltforskning	18
Miljömålsuppföljning, utvärderingar och andra kunskapsunderlag	22
Internationell rapportering	23
Officiell statistik	23
Kommunikation och kommunikationskanaler	23
5. Samordning och utveckling av styrmedel	25
Resultatbedömning	25
Utveckling och tillämpning av miljörätten	26
Samordning och utveckling av miljömålssystemet	31
6. EU- och internationellt arbete	32
Resultatbedömning	32
Horisontella frågor	32
Tematiskt arbete	34
7. Naturmiljö, friluftsliv och vilt	37
Resultatbedömning	37
Naturmiljö – skydd av värdefull natur	39
Naturmiljö – åtgärder för värdefull natur	43
Friluftsliv	48
Viltförvaltning	52
8. Klimat och luft	55
Resultatbedömning	55
Vägen till klimatmålen och analys av klimatpolitiken	56
Genomförande av klimatpolitiken	59
Genomförande av luftvårdspolitiken	66

9. Hållbart samhälle	69
Resultatbedömning	69
Giftfria kretslopp	70
Cirkulär ekonomi	73
Hållbar planering och god bebyggd miljö	83
10. Avgiftsfinansierad verksamhet och investeringsbudget	86
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras	86
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras	88
Investeringsbudget	89
11. Medarbetare och kompetensförsörjning	90
Medarbetar- och ledarskap	90
Kompetensförsörjning	91
Hållbart arbetsliv	91
Personalredovisning	92
12. Åtterrapporeringskrav, uppdrag och instruktionen	94
Finansiell redovisning	100
Intern styrning och kontroll	138
Årsredovisningens undertecknande	139

1. Om årsredovisningen

Årsredovisningen är disponerad utifrån kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Naturvårdsverket arbetar med frågor som handlar om klimat och luft, mark, biologisk mångfald, viltförvaltning, förorenade områden, kretslopp och avfall, miljöövervakning samt miljöforskning. Myndigheten har ett stort och brett uppdrag som spänner över flera politikområden på nationell, EU- och internationell nivå. Våra verktyg är i huvudsak föreskrifter, tillsyn, deltagande i domstolsprocesser, beslut om tillstånd och dispenser, vägledning och fördelning av anslag och bidrag.

Naturvårdsverkets verksamhet redovisas i årsredovisningen i sju resultat-områden: En effektiv myndighet, Kunskapsbyggnad, Samordning och utveckling av styrmedel, EU- och internationellt arbete, Naturmiljö, friluftsliv & vilt, Klimat och luft samt Hållbart samhälle. Resultatområden utgår från Naturvårdsverkets uppdrag via instruktion, regleringsbrev och det generella regelverk som gäller för alla myndigheter. Tre av dessa resultatområden avser myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete: Klimat och luft, Naturmiljö, friluftsliv & vilt samt Hållbart samhälle. Varje resultatområde och dess mål beskrivs och bedöms i var sitt eget kapitel.

Nedan tabellen illustrerar exempel vilka verksamhetsprocesser ingår i de olika resultatområden.

Tabell 1. Illustration av Naturvårdsverkets resultatområden.

Resultatområde	Verksamhetsprocesser
En effektiv myndighet	Styrning, planering och uppföljning, kontroll och redovisning Informationshantering, arkiv och diarium Inköp Medarbetare, arbetsmiljö och kompetensutveckling Förvaltningsjuridik Lokaler, utrustning och gemensam service, it Säkerhet och beredskap
Kunskapsuppbyggnad	Miljöövervakning och inventeringar Miljö- och viltforskning Miljömålsuppföljning Miljöinformationsförsörjning Internationell rapportering Officiell statistik Kommunikation
Samordning och utveckling av styrmedel	Tillsynsvägledning Prövning Vägledning, samordning frågor nationellt, rådgivning Övergripande miljömålsarbete inkl. Agenda 2030 Hantera arbete med att utveckla mål, strategier, åtgärder och styrmedel
EU- och internationellt arbete	EU-arbete Internationella organisationer Bilateralt och multilateralt samarbete
Naturmiljö, friluftsliv och vilt	Förvaltnings- och åtgärdsarbete med fokus på mål för biologisk mångfald, friluftsliv och viltförvaltningen
Klimat och luft	Förvaltnings- och åtgärdsarbete med fokus på mål för klimat och luft
Hållbart samhälle	Förvaltnings- och åtgärdsarbete med fokus på mål för ett hållbart samhälle i den mån de inte omfattas av andra resultatområden, särskilt frågor om kretslopp, avfall och samhällsplanering

De nationella politiska mål som Naturvårdsverket i huvudsak bidrar till, och vilka tas upp där det är lämpligt i årsredovisningen, är Sveriges miljömål, friluftslivsmålen och de politiska målsättningarna för viltförvaltningen. Sveriges miljömål består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom olika områden. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Vårt arbete påverkas av och bidrar till EU:s miljöarbete och åtaganden i internationellt miljöarbete som konventioner.

Inom våra resultatområden finns 20 mål uppsatta på myndighetsnivå. Myndighetsmålen är inte heltäckande för Naturvårdsverkets hela verksamhet, men pekar ut riktningen i ett antal strategiskt viktiga frågor. Bedömningsskalan är tregradig: uppfyllt, delvis uppfyllt och ej uppfyllt.

I kapitel 12 finns en nyckel för aktiviteter som antingen är kopplade till Naturvårdsverkets instruktion eller återrapporteringskrav i Naturvårdsverkets regleringsbrev. I kapitlet finns också en lista över de regeringsuppdrag vi har levererat under året. Finansiell redovisning samt intern styrning och kontroll har egna kapitel.

Vi använder oss i viss utsträckning av verksamhetslogik för att på ett systematiskt sätt beskriva verksamhetens förutsättningar, genomförande och förväntade resultat.

Figur 1. Illustration av hur våra resurser, aktiviteter, prestationer och effekter bedöms hänga ihop.

I årsredovisningen redovisar vi endast information om volym och kostnad för ärenden av större omfattning hos myndigheten. Urvalet har gjorts bland ärenden som rör enskilda och där handläggningen inom ärendeslaget är av liknande karaktär, detta för att volym och styckkostnad ska vara meningsfull. Kostnaden för respektive ärendeslag är beräknad utifrån uppskattad nedlagd tid, schablonkostnad inklusive overhead för denna tid samt direkta kostnader. Fokus ligger dock på att redovisa och bedöma verksamhetens resultat.

Där det varit möjligt har vi använt oss av resultatindikatorer som underlag för redovisning och bedömning. Jämförande siffror för 2023 och 2024 anges där så varit möjligt, i annat fall kommenteras det.

Resultat för vår direkta miljöpåverkan redovisas i Naturvårdsverkets miljöledningsrapport 2025.

2. Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter och kostnader är fördelade på resultatområden. Ekonomimodellen innebär att kostnader för administration och overhead för resultatområdet Effektiv myndighet fördelas på de resultatområden som utgår från vårt uppdrag i instruktion och regleringsbrev.

Tre av Naturvårdsverkets större anslag fick sänkta anslag 2025. Det gäller 1:14 *Skydd av värdefull natur*, 1:16 *Klimatinvesteringar* och 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen*. De minskade anslagsnivåerna förklarar de minskningar av främst kostnader och lämnade bidrag. Under 2025 erhöles en realisationsvinst (115 mnkr) i samband med försäljning av mark vilket har resulterat i att Övriga intäkter inom resultatområdet Naturmiljö, friluftsliv och vilt har ökat och Intäkter av anslag minskat.

Tabell 2. Verksamhetens kostnader och intäkter per resultatområde.

Resultatområde	2023			2024			2025		
	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Kostnader
Kunskapsuppbyggnad	309 497	25 902	338 271	283 478	17 244	301 706	226 499	15 225	243 577
Samordning och utveckling av generella verktyg i miljöarbetet	128 519	666	128 961	140 484	2 287	144 934	169 918	10 016	182 253
EU- och internationellt arbete	26 064	50 583	78 239	22 271	59 116	79 018	34 023	53 025	75 159
Klimat och luft	163 424	15 073	177 171	189 769	14 932	203 358	231 546	10 833	234 627
Naturmiljö, friluftsliv och vilt	424 684	39 047	486 914	439 690	56 403	518 369	392 183	161 105	595 044
Naturmiljö, friluftsliv och vilt: <i>Intrångsersättningar</i>	1 096 826	0	1 096 365	1 522 579	160	1 528 495	943 882	79	944 263
Hållbart samhälle	120 441	10 834	137 855	119 598	12 875	133 050	147 278	15 431	168 111
Summa	2 269 455	142 104	2 443 774	2 717 869	163 017	2 908 930	2 145 329	265 714	2 443 034

Tabell 3. Uppbörd och lämnade bidrag per resultatområde.

Resultatområde	2023		2024		2025	
	Uppbörd	Lämnade bidrag**	Uppbörd	Lämnade bidrag**	Uppbörd	Lämnade bidrag
Kunskapsuppbyggnad	0	179 501	0	170 418	0	212 056
Samordning och utveckling av generella verktyg i miljöarbetet	0	45 203	0	27 124	0	18 700
EU- och internationellt arbete	0	31 683	4 098	26 559	0	39 433
Klimat och luft	750	2 933 202	7 546	2 796 399	4 858	2 074 953
Naturmiljö, friluftsliv och vilt	12	1 742 037*	6	1 173 203	3	1 192 700
Naturmiljö, friluftsliv och vilt: <i>Intrångsersättningar</i>	0	0	0	0	0	0
Hållbart samhälle	40 989	1 989 649	47 035	3 290 167	49 933	3 101 036
Summa	41 750	6 921 275	58 685	7 483 870	54 794	6 638 878

* Inkluderar avsättning (837 728 tkr) för krav på ersättning i Mål nr M 2296-20 i Mark- och miljödomstolen avseende Ojnarekogen. Domen har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) av båda parter. MÖD har meddelat prövningstillstånd men har ännu inte avgjort målet.

** Jämförelsesiffrorna för Lämnade bidrag 2023 och 2024 har justerats. Lämnade bidrag redovisas från och med 2025 direkt på det resultatområde det tillhör.

3. En effektiv myndighet

Resultatområdet En effektiv myndighet säkerställer att Naturvårdsverket bedrivs rättssäkert, effektivt och hållbart, och att myndigheten har god förmåga att möta förändrade krav och behov. I resultatområdet ingår digitaliseringsarbetet innefattande utveckling, förvaltning och drift av myndighetens it-stöd. En effektiv myndighet har ett övergripande ansvar för säkerhets- och beredskapsfrågor och ger stöd exempelvis inom förvaltningsjuridik, personalfrågor, ekonomi, inköp och informationshantering.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Öka mervärdet av digitalisering i organisationen.	Delvis uppfyllt

En föränderlig omvärld ställer stora krav på digitalisering. Myndigheten arbetar löpande för att effektivisera verksamheten men behoven av utveckling och digitalisering är stora och växer utifrån nya uppdrag och externa förväntningar.

Stora omvärldshändelser gör också att kraven på säkerhet och informationshantering ökar.

En långsiktig och verksamhetsanpassad digitalisering är ekonomiskt utmanande och kräver både ekonomiska och personella resurser för att möta de behov som finns. Det är tidskrävande att upphandla och byta leverantörer och ställer krav på flexibilitet.

Under året har vi fattat beslut om en digital strategi. Den lägger grunden för det kommande arbetet. En fortsatt stor insats krävs för att målet ska nås och för att vi ska kunna möta nya digitaliseringsbehov internt och externt.

Användande av business intelligence (BI) ökar. Under året har vi implementerat BI på två nya områden; saneringsanslaget och inom invasiva främmande arter.

Myndighetsmål	Bedömning
Använd AI där det ger mest nytta och med beaktande av säkerhet	Uppfyllt

AI-användandet har tagit fart under året men är ännu i ett utforskande skede och vi har lärt och lyssnat in. En rad utbildningsinsatser för praktisk användning av AI brett i organisationen har genomförts och en policy finns på plats. Flera pilotprojekt pågår bland annat i samarbete med e-Sam.

Myndighetsmål	Bedömning
Säkerställ en effektiv och rättssäker bidragshantering	Uppfyllt

Kraven som ställs inom EU:s facilitet för återhämtning och resiliens, RRF, bedöms vara uppnådda och Sverige har skickat in sin begäran av utbetalning av medel från EU kommissionen. Under året har ett projekt för att säkerställa regel efterlevnad och ökad effektivitet genomförts.

Myndighetsmål	Bedömning
Utveckla beredskapsrollen genom att öka kompetensen och förmågan inom hela Naturvårdsverkets verksamhet	Delvis uppfyllt

Omfattande arbete krävs för att uppnå alla krav som finns på oss som beredskapsmyndighet. Kraven ökar kontinuerligt och behoven av rapportering är stort. Mycket är genomfört men mycket kvarstår ännu innan vi bedömer oss vara i fas med kraven och behoven.

Vi har ökat vår kunskap om vår roll som beredskapsmyndighet. Vi har gjort en analys inför kommande arbete med krigsplaceringar i myndigheten. Den yttre säkerheten och cybersäkerheten har stärkts. Vi har identifierat risker och behov av åtgärder för avlopp och avfall hos verksamhetsutövarna vid höjd beredskap.

Bidrag och avgifter i den generiska processen

En majoritet av Naturvårdsverkets bidrag och avgifter hanteras i en gemensam generisk process vilket innebär att de följer samma på förhand uppställda steg. Bidrag och avgifter med stora flöden har behov av hög grad av digitalisering och bidrag med större risk för korruption ett behov av flera kontroller. Nedan visas hur många bidrag och avgifter som hanterats i den generiska bidrags- och avgiftsprocessen samt vilka belopp det avser för 2025 med jämförelsetal från 2024 och i förekommande fall för 2023.

Tabell 4. Bidrag och avgifter i den generiska processen.

	2023	2024	2025
Antal bidrag	5 503	5 532	7 304
Utbetalade bidrag mnkr	1 443	4 045	2 796
Antal avgifter	–	10 043	11 536
Inbetalade avgifter mnkr *	–	114	305

*Jämförelsen skiljer sig från siffrorna i årsredovisningen för 2024 på grund av en felaktigt definierad parameter i statistikuttaget.

Minskningen av utbetalt belopp beror framför allt på att anslaget för Klimatklivet minskade jämfört med 2024. Glädjande är dock att antalet beslut inom Ladda bilen ökat till följd av genomförda effektiviseringar.

Inom bidragshanteringen arbetar vi specifikt mot minskad risk för bedrägerier och vi säkerställer att vi har ändamålsenliga kontroller i vår bidragshantering. Då flera av hanterade bidrag, exempelvis klimatklivet och skydd av värdefull natur, helt eller delvis är finansierade via EU-medel har EU-kommissionens revisioner tydligt pekat ut våra utvecklingsbehov. Vi har bland annat stärkt kontrollerna mot intern korruption, dubbelfinansiering och verklig huvudman.

Förändringen inom avgifter beror dels på att ansökningsavgifter för gränsöverskridande transporter numer hanteras i den generiska processen, dels på beloppsmässigt större avgifter inom området producentansvar. Antalet avgifter fortsätter öka kopplat till implementering av EU-förordningar. Systemen syftar till att kostnaderna för miljöbelastningen ska tas ut från producenterna, exempelvis en nedskräpningsavgift. Målet är att få alla producenter med i systemet och att avgiften matchar kostnaderna som producenterna åsamkar.

Förmåga att hantera kriser och höjd beredskap

Under 2025 har Naturvårdsverket gjort flera insatser för att höja kompetensen och stärka förmågan. Vi har arbetat internt inom myndigheten och också genomfört åtgärder som ska stödja aktörer som har samhällsviktig verksamhet inom vårt ansvarsområde.

Inom beredskapsområdet har vi både drivit frågor som enskild myndighet och i nära samverkan med andra myndigheter inom beredskapssektorn för Livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

Intern kompetens och förmåga

För att stärka kompetensen inom myndigheten har vi under 2025 ökat vårt deltagande i olika övningar – både nationella, regionala, sektorsgemensamma och egna. Vi har också genomfört en utbildningsinsats för hela myndigheten och för särskilda funktioner som arbetar med beredskapsfrågor. Vi har vidare arbetat utifrån Myndigheten för säkerhet och beredskap (MSB) föreskrifter MSBFS 2025:4, med fokus på vår krigsorganisation. Vi har analyserat stora delar av myndighetens verksamhet för att identifiera vad som är av vikt för totalförsvaret. Analysen ligger till grund för de olika planer vi tar fram för vår kommande krigsorganisation. Vi har också påbörjat arbetet med att ta fram en 10-årsplan för förmågeplanering.

Författningsberedskap syftar till att öka vår interna förmåga och skapa förutsättningar att hantera situationer som externa aktörer berörs av. Tillsammans med övriga myndigheter i beredskapssektorn har vi analyserat möjligheter till avsteg från EU-rätten enligt artikel 4.2. EUF med hänvisning till nationell säkerhet. Vi har även identifierat och analyserat eventuella behov av undantagsmöjligheter inom miljölagstiftningen vid fredstida kriser och höjd beredskap. Vi har tagit fram rutiner, checklistor och mallar och utvecklat arbetet med lägesbilder. Sammantaget har det ökat vår förmåga inom aktörsgemensam kommunikation och rapportering. Skyddet av våra lokaler har stärkts och vi har förbättrat våra processer för säkerhetsprovningar.

Inom it- och informationssäkerhetsområdet har vi tagit fram en säker yta för lagring, bearbetning och analys av känsliga data. Vi genomför penetrationstester och säkerhetsanalyser. Vi ser även över rutiner, informationsklassningsstrukturer och riskbedömningsarbete.

Som en del i arbetet med den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2027 har Naturvårdsverket upphandlat en kartläggning av synergier och målkonflikter mellan miljömålen och målen för Sveriges totalförsvaret. Syftet med arbetet är att synliggöra hur arbetet med miljömålen kan bidra till att stärka totalförsvaret.

Kompetens och förmåga hos externa aktörer

För att kunna stötta de aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom vårt ansvarsområde har vi genomfört flera aktiviteter. Ett exempel är regeringsuppdraget att utveckla ett investeringsprogram för förmågeutveckling gällande avfalls- och avloppshantering.

Vidare har den privat-offentliga samverkan tagit steg framåt inom både avloppsområdet (VA-POS) och avfallsområdet (A-POS).

Myndigheten har också genomfört projekt som finansieras av *anslag 2:4* via MSB, och som inriktar sig mot avfalls- och avloppsområdet. Vi har gjort en risk- och försörjningsanalys för en robust avfallshantering och energiförsörjning. En kartläggning och analys av dagens avfallshantering ger förslag till åtgärder för en mer robust avfallshantering framåt. Vi utreder också olika alternativa lösningar om det uppstår störningar i den ordinarie avloppstjänsten. Underlaget ska ge kommuner stöd i krisplanering för avlopp.

Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter

Naturvårdsverket har som beredskapsmyndighet uppdraget att förstärka statliga myndigheters beredskap genom att använda personallån mellan myndigheter. Naturvårdsverket har säkerställt interna rutiner och arbetsordning för personallån så att vi kan teckna överenskommelser och fatta beslut. Arbete har även påbörjats med att teckna överenskommelser med lämpliga myndigheter. Sedan december 2024 har Naturvårdsverket fattat sex beslut om inlån och fyra beslut om utlån.

Digitaliseringen närmare verksamheten

Naturvårdsverket genomför omfattande digitalisering kopplat till de nya och befintliga uppdrag som regeringen ger.

Öka mervärdet av digitalisering i organisationen

Ett flertal nya digitaliseringsinitiativ har genomförts under 2025, till exempel gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (CBAM), tillsynsportalen för avfallsregistret samt stora delar av Elbilspremien. En ny digitaliseringsstrategi och en plan för genomförandet, som sträcker sig fram till 2030, har tagits fram. Alla chefer har gått en internutbildning om öppen och säker informationshantering med fokus på rollen som informationsägare och ansvaret som följer med det. Alla informationsägare har också gått igenom information och dokumentation av sina informationsmängder.

Under året har vi arbetat med att stärka informationssäkerheten. Det gör vi genom tekniska och organisatoriska åtgärder som fungerar i praktiken. Bland annat har vi genomfört en digital utbildning om informationssäkerhet, som riktar sig till alla medarbetare, med syftet att skapa trygghet i hur man hanterar sin information.

Använd AI där det ger mest nytta och med beaktande av säkerhet

Under 2025 har Naturvårdsverket tagit ett antal steg för ett strukturerat arbete med artificiell intelligens (AI). I våras etablerades en tvärfunktionell AI-gruppering som hanterar AI-frågor ur ett helhetsperspektiv. Gruppen har gett medarbetarna grundläggande förutsättningar att använda AI på ett ansvarsfullt och värdeskapande sätt. Under året har vi genomfört åtta utforskande AI-piloter i samarbete med eSam och vi har påbörjat implementeringen av en första pilot i verksamheten. Parallellt har vi också kartlagt ett antal användningsfall för AI.

Vi har lanserat ett utpekade verktyg för generativ AI som är tillgängligt för alla medarbetare och vi har tagit fram generella riktlinjer för AI-användning och en första version av en AI-strategi. Vi har även påbörjat utbildningsinsatser för praktisk användning av AI brett i organisationen, nätverkat med andra myndigheter och haft en aktiv omvärldsbevakning.

Uppdrag att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering

Under 2025 har vi avslutat arbetet med regeringsuppdrag Uppdrag att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering som löpte 2020–2025 och slutfört regeringsuppdraget Uppdrag att redovisa resultat inom ramen för regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter.

Inom ramen för det fleråriga uppdraget har vi tagit fram rapporter om användningen av könsuppdelad statistik och om beslutsfattande vid fördelning av anslagsmedel. Inom ramen för regeringsuppdraget om EU:s reviderade avloppsdirektiv har arbetssätt utvecklats och testats för att säkerställa att analyser av jämställdhetsaspekter görs inom konsekvensutredningar och för att analyserna ska hålla en högre kvalitet. På sidan 33 redovisas ytterligare arbete med jämställdhetsintegrering i det internationella arbetet.

Förtroendet för myndigheten

Naturvårdsverkets anseende hos svenska folket har sjunkit särskilt i den yngsta målgruppen och bland män enligt mätningen Anseendeindex. Det samlade värdet på 41 ligger fortfarande över genomsnittet för myndigheter som är 39 för de svenska myndigheter som ingår i undersökningen.

Att Naturvårdsverket spelar en viktig roll i samhället, är expert inom sitt område och har duktiga medarbetare är några av de egenskaper som väger tyngst i bedömningen. Kännedomen om myndigheten minskar något i flera grupper. Den upplevda mediebilderna är fortsatt en betydelsefull faktor för anseendet och nyhetsmedier är liksom tidigare den viktigaste kontaktytan gentemot allmänheten.

För första gången har Naturvårdsverket undersökt allmänhetens inställning i relation till huvuduppdragen bevarad biologisk mångfald, minskad klimatpåverkan och ett resurseffektivt samhälle. Resultatet visar att allmänheten är mest positiv när det gäller arbetet med biologisk mångfald och mer tveksam när det gäller arbetet för ett resurseffektivt samhälle.

4. Kunskapsuppbyggnad

Resultatområdet omfattar arbetet med att bygga grunden för det kunskapsbaserade miljöarbetet. Kunskap om hur miljön mår och hur miljöarbetet går ska omsättas i åtgärder för en bättre miljö. Naturvårdsverket arbetar med miljö- och viltforskning samt miljöövervakning där insamlade data används för internationell rapportering, officiell statistik och uppföljning av miljömålen. Vidare arbetar vi med att kommunicera kunskapen om miljön och göra den användbar för olika aktörer i samhället.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Effektivisera miljöövervakningen	Uppfyllt

För att säkerställa effektiv resursanvändning inom miljöövervakningen har en analys gjorts av dataanvändningen inom internationell rapportering i relation till uppföljningen av miljömålsindikatorerna. Analysen fann enbart mycket små överlapp och dessa kommer nu hanteras. Vidare har den interna budgeteringsförmågan stärkts så att behovet av omfördelning av medel under året minskat. Vad gäller att effektivisera miljöövervakningsmetoder pågår utvecklingen av innovativa metoder, främst inom det gröna området. Dessutom har flera forskningsprojekt på temat Framtidens miljöövervakning beslutats och startat under 2025, vilket kommer ge möjligheter till ytterligare innovativa arbetssätt framåt. Målet bedöms därför som uppfyllt.

Myndighetsmål	Bedömning
Tydliggöra vår roll i miljöforskningen och innovationsområden utifrån forsknings- och innovationspropositionen	Uppfyllt

Under 2025 har ett utvecklingsarbete genomförts för att miljöforskningen ännu tydligare än tidigare ska möta upp mot kunskapsbehoven hos Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten. Detta har resulterat i en breddad verktygslåda med finansieringsinstrument och en mer verksamhetsnära process för behovsinventering. De nya arbetssätten kommer genomföras som piloter under 2026. Målet bedöms utifrån detta som uppfyllt.

Miljöövervakning och annan datainsamling

Effektivisera miljöövervakningen

Under året har vi arbetat med att se över de indikatorer Naturvårdsverket ansvarar för kopplat till miljömålsuppföljningen. Syftet har varit att se över om vi kan effektivisera insamling av data för att skapa indikatorer. Naturvårdsverket ansvarar för

uppföljning av åtta miljömål och därmed för 35 indikatorer. Vi kan konstatera att alla indikatorer baseras på data som sammanställs för andra syften, exempelvis internationell rapportering, vilket innebär att vi har en hög nivå av återbruk av insamlade data. Vi kan även konstatera att ingen datainsamling sker enbart för att skapa en miljömålsindikator. Majoriteten av indikatorerna bedöms vara användbara för uppföljningen av miljömålen men ett fåtal verkar ha minskat i betydelse.

För att ytterligare bidra till effektivisering av miljöövervakningen har Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten under året startat en forskningssatsning om framtidens miljöövervakning. Satsningen på cirka 37 miljoner kronor syftar till att utveckla och implementera nya metoder och tekniker för datainsamling, analys och modellering.

Övergripande samordning

Naturvårdsverket ansvarar för att genomföra miljöövervakning och att övergripande samordna miljöövervakning mellan i första hand Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna. Samordningen har bidragit till att främja en enhetlig hantering av gemensamma frågor, såsom vägledning, kvalitetssäkring och datahantering. Under 2025 har vi fortsatt utveckla nya arbetsätt som har lett till en tydligare ansvarsfördelning för miljöövervakning mellan myndigheterna. Detta för att mer effektivt använda tillgängliga resurser.

Kraven på miljöövervakningen ökar, bland annat kopplat till nya EU- och internationella rapporteringar. Miljöövervakningen är avgörande för att ge en representativ bild av miljötillståndet och följa upp åtgärdsarbetet inom de programområden som myndigheten ansvarar för.

För att effektivt samordna de statliga insatserna har Naturvårdsverket fortsatt ge stöd till länsstyrelserna för finansiering av projektledning av gemensamma program, vilket bidrar till att övervakningsmetoder, datalagring och utvärderingar samordnas mellan berörda länsstyrelser och centrala myndigheter

Hälsorelaterad miljöövervakning

För att minska exponeringen för miljöföroreningar i befolkningen behövs kunskap om både totalexponering och de viktigaste exponeringskällorna. Tillsammans med Livsmedelsverket genomför vi analyser av livsmedel, matvaneundersökningar och biomonitorering. Resultaten används på nationell nivå som underlag i arbete med riskreducerande åtgärder men även inom EU samt för internationellt konventionsarbete. Halterna i livsmedel och humanprover jämförs med framtagna hälsobaserade riktvärden och visar att det fortsatt är viktigt att följa samt att minska den svenska befolkningens exponering för miljöföroreningar.

För att påvisa exponeringen har vi tagit fram underlag inom humandata för att stödja Sveriges EU-arbete som genomförs av Kemikalieinspektionen. Genom att kombinera data för livsmedelskonsumtion från matvaneundersökningar med mätningar av metallhalter i livsmedel inom matkorsundersökningen har det påvisats att barn har ett beräknat intag av oorganisk arsenik och kadmium över de hälsobaserade riktvärden som tagits fram av den europeiska myndigheten för livsmedels-säkerhet, Efsa.

Flera av undersökningarna inom vår hälsorelaterade övervakning har använts inom EU-finansierade forskningsprojekt som ”the European Human Biomonitoring

Initiative” (HBM4EU) och partnerskapsprogrammet ”Partnership for the Assessment of Risk from Chemicals” (PARC) där vi under 2025–2026 samlar in prover från svenska ungdomar. Detta ger möjlighet att koppla exponering till hälsoutfall. Till exempel har kopplingen mellan exponering av bensofenoner (UV-filter) och fetma kunnat påvisas hos ungdomar. Dessa forskningsprogram ger kunskapsunderlag för att stödja arbetet med ett framtida biomonitoreringsprogram på EU-nivå inom ramen för One Substance One Assessment (OSOA).

För att öka kunskapen om exponering för buller har den kartläggning av ljudmiljön i Sveriges natur- och rekreationsområden som publicerades 2024 vidareutvecklats under året. Med kartläggningen som underlag har en beskrivning av kvalitetsmått för god ljudmiljö i olika områdestyper tagits fram, något som länge efterfrågats som kunskapsunderlag av kommuner och länsstyrelser.

Miljögiftsövervakning

Undersökningar som görs inom miljögiftsövervakningen syftar till att ge kunskap om miljötillståndet för bland annat statusbedömningar, uppföljning av åtgärder samt upptäckter av nya risker för hälsa och miljö för att kunna sätta in rätt åtgärder och hantera dessa risker.

Utsläpp av fluorerade ämnen till följd av ökad användning av litiumjonbatterier har identifierats som en potentiell kemikalierisk av Toxikologiska rådet. Naturvårdsverket har därför undersökt förekomst av fluorerade batterirelaterade ämnen i miljön. Undersökningen visar att vissa av dessa ämnen sprids till miljön via avfallshantering. Trifluorättiksyra (TFA) är det minsta ämnet som klassificeras som PFAS. Genomförda mätningar i jordbruksområden visar att användning av fluorerade växtskyddsmedel orsakar tydligt förhöjda halter av TFA i yt- och grundvatten. Denna kunskap kan användas för att utveckla åtgärder eller styrmedel för att begränsa spridningen av fluorerade ämnen till miljön.

Naturvårdsverkets finansiering möjliggör svenskt deltagande i samordnade screeninginsatser på europeisk nivå samt utveckling av nya metoder för övervakning av människa och miljö. Svenska forskare har en nyckelroll i utvecklingen av ett europeiskt ”Early Warning System” för kemikalier.

Naturövervakning

Genom miljöövervakningsprogram för landskap, fjäll, skog, jordbruksmark och våtmark, samt den biogeografiska uppföljningen och den särskilda viltövervakningen, tar vi löpande fram kunskap om tillstånd och förändringar i naturen. Resultaten från miljöövervakningen har använts av Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna i miljömålsuppföljningen och rapporteringen till EU enligt art- och habitatdirektivets artikel 17 samt fågeldirektivets artikel 12.

Förberedelser för att hantera de nya miljöövervaknings- och rapporteringskraven under naturrestaureringsförordningen har skett. Detta för att på ett effektivt sätt möta de kommande kraven i lagstiftningen och i god tid förbereda för att kunna bygga upp den miljöövervakning som krävs.

Naturvårdsverket är fortsatt partner i Horisont Europaprogrammet Biodiversa+, som stöttar biodiversitetsforskning och utveckling av miljöövervakning till stöd för EU:s biodiversitetsstrategi. Under året har Naturvårdsverket deltagit

i flera pilotstudier. En av dem har fokuserat på att utveckla ny metodik för att övervaka invasiva främmande arter, vilket skapar framtida möjligheter att hitta och hantera spridning av dessa. Vi har tagit fram och samordnat metoder för övervakning av nattlevande insekter, fladdermöss och fåglar med hjälp av bild och ljudanalys. Tillsammans med miljöministeriet i Finland leder myndigheten en pilotstudie om fjärranalysbaserad kartering och kvalitetsövervakning av habitatdirektivsnaturtyper i gräsmarker och våtmarker för att ta fram nya innovativa metoder. Studien är särskilt viktigt i arbetet med naturrestaureringsförordningen.

Viltövervakning

De årliga inventeringarna av rovdjursstammarnas storlek och utbredning, liksom uppföljning och analys av rovdjurens genetiska status, är en central del av en effektiv och hållbar viltförvaltning. Resultaten från inventeringarna används som kunskapsunderlag för att följa upp politiska mål och internationella åtaganden. Inventeringarna fungerar dessutom som underlag vid beslut om licens- och skydds jakt kopplat till beskattningsmodeller samt som underlag för ersättning till samebyarna för förekomst av rovdjur. Björnstammen övervakas i stor utsträckning med genetiska metoder och regionala länsvisa inventeringar sker enligt ett rullande schema. I år har länsstyrelsen i Jämtlands och Västernorrlands län genomfört björnsplnninginventering. För att effektivisera arbetet har för första gången järvinventering genomförts nationellt endast baserad på insamling av prover för DNA-analys. Naturvårdsverket har i samverkan med Sametinget fortsatt arbetet med att undersöka alternativa underlag för rovdjursersättningar för björn och järv. Samarbetet med Finland och Norge har fördjupats ytterligare avseende inventeringen av fjällräv.

Genom en överenskommelse har Naturvårdsverket gett Sveriges lantbruksuniversitet ett nationellt uppdrag att genomföra och samordna årliga populationskattningar av älg för länsstyrelserna och deras älgförvaltningsområden. Uppdraget syftar till att tillhandahålla ett besluts- och kunskapsunderlag som stödjer en adaptiv älgförvaltning i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7, 18 §).

Naturvårdsverket har inom regeringsuppdraget "Åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning" arbetat med utveckling av inventeringsmetoder för vildsvinspopulationer. Slutleverans av detta uppdrag redovisades i december 2025

Miljö- och viltforskning

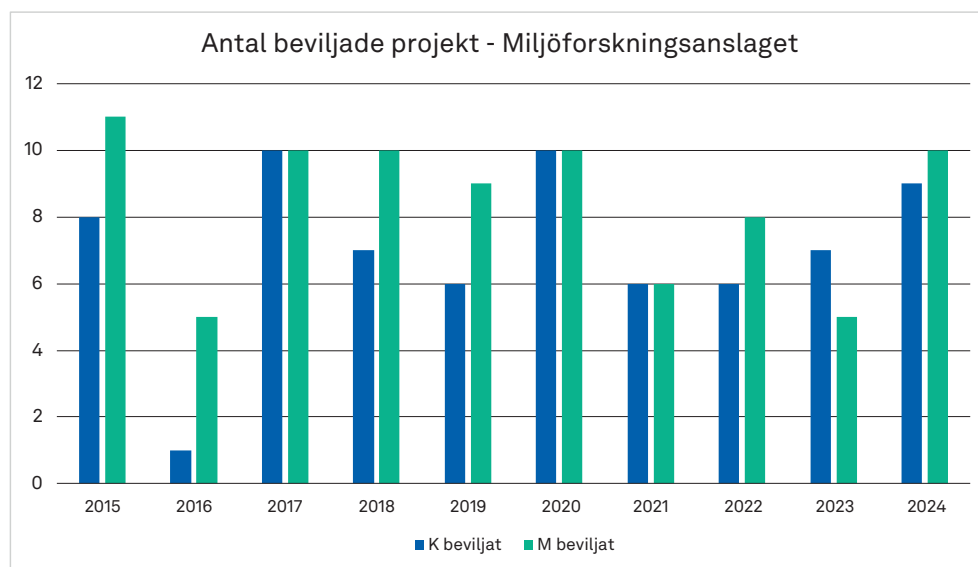
Naturvårdsverket hanterar cirka 116 miljoner kronor i forskningsmedel ur anslag *1:5 Miljöforskning* (93 miljoner kronor) och bidrag ur Viltvårdsfonden (23 miljoner kronor).

Via Miljöforskningsanslaget finansieras forskning vid universitet, högskolor och forskningsinstitut samt vid myndigheter som bedriver forskning, vilket ger stöd i vårt och Havs- och vattenmyndighetens (HaV:s) arbete. Tillsammans med HaV inventerar vi forskningsbehov vid båda myndigheterna. Kunskapen som tas fram i forskningssatsningarna används i förvaltning av naturmiljö, uppföljning och utvärdering av miljömål, utveckling av åtgärder samt i rapportering till internationella organ.

De finansierade projekten engageras i möten mellan myndigheterna och forskarna. Under året har möten arrangerats för 14 pågående forskningssatsningar inom Miljöforskningsanslaget med teman som exempelvis framtidens miljöövervakning, ekosystembaserad akvatisk förvaltning, giftfria kretslopp, och minskat matsvinn. Genom dessa dialogmöjligheter får handläggare ta del av aktuell forskning samtidigt som forskarna får förståelse för förvaltningens kunskapsbehov.

Jämställdhetsaspekter integreras i vår forskningsfinansiering, både Miljöforskningsanslaget och Viltvårdsfonden, i form av öppenhet och etablerade jävsrutiner. Konkurrensutsättning ger alla behöriga forskare lika möjligheter att söka. Jämlik könsfördelning eftersträvas i expertpaneler som bedömer ansökningar och alla som medverkar i granskningsprocessen måste för varje ansökan flagga för eventuell jävsproblematik. Jämlik könsfördelning eftersträvas även vid tillsättning av ledamöter i Miljöforskningsrådet och Viltkommittén som stöttar verksamheterna med strategiska val, exempelvis angående kommande utlysningar, omvärldsbevakning och behovsanalys.

Figur 2 visar antalet beviljade projekt samt könsfördelning i tilldelningarna inom Miljöforskningsanslaget sedan 2015.

Figur 2. Beviljade projekt i nationella forskningssatsningar inom Miljöforskningsanslaget 2015–2024 fördelade till manliga (M) och kvinnliga (K) huvudsökanden.

Under året har utvecklingsarbete riktats mot verksamhetsmålet tydliggöra vår roll i miljöforskningen och innovations-områden utifrån forsknings- och innovationspropositionen. Forsknings- och innovationspropositionen (Prop. 2024/25:60) aviserade en kommande översyn av förutsättningar att centralisera forskningsfinansiering som idag bedrivs hos förvaltningsmyndigheter. I utvecklingsuppdraget har vi identifierat utvecklingsmöjligheter för arbetet med Miljöforskningsanslaget med fokus på Naturvårdsverkets egna arbetsprocesser. Dessa har resulterat i en breddad verktygslåda med finansieringsinstrument och en mer verksamhetsnära process för behovsinventering. Den kan bidra till kortare ledtider från identifierade behov till resultat och ska testas framöver med målet att skapa verksamhetsnära

rutiner för forskningsfinansieringen, för att därigenom effektivt möta upp mot behov av ny kunskap i Naturvårdsverkets verksamhet.

Miljöforskning

Årets nationella utlysningar av medel inom miljöforskning omfattade cirka 52 miljoner kronor inom följande områden:

Effekter av genomförda restaureringsåtgärder (30 miljoner kronor, 50 ansökningar). Målet är att ge underlag för prioritering av effektiva restaureringsinsatser. Förväntad effekt: bättre beslutsunderlag för naturrestaurering och kostnadseffektivitet i åtgärder.

Cirkulär ekonomi (2 miljoner kronor, 2 ansökningar). Syftet är att identifiera styrmedel som kan öka resurseffektivitet. Effekten: kunskap som stödjer lagstiftning och styrmedelsutveckling.

LANDPATHS fas2 (20 miljoner kronor). Fokus på att omsätta forskningsresultat i praktiska strategier för restaurering av ekosystem.

Ett seminarium hölls om riskbedömning av förorenade sediment och fiberbankar, baserat på sex avslutade forskningsprojekt. Som effekt av projekten har det identifierats behov av revidering av myndighetsvägledningar och initierat ett nytt arbete kring bildning och spridning av metylkvicksilver i sediment – vilket stärker riskbedömningar och åtgärdsplanering.

En forskningssatsning om invasiva främmande arter avslutades med en konferens anordnad av finansörerna Naturvårdsverket, Formas och Trafikverket i samarbete med Göteborgs universitet. En effekt av denna satsning är utvecklade metoder för att permanent utrota eller hindra spridning av invasiva arter i land- och vattenmiljöer.

Under året har 18 projekt publicerat slutrapporter. Exempel på publicerade rapporter och deras nytta:

- *Hållbart företagande – hur skapar vi förutsättningar för hållbara affärsmodeller?* Presenterar analys av hur hållbara affärsmodeller kan bidra till mer resurseffektiv och cirkulär ekonomi.
- *Effekter av klimatinvesteringstöd på svenska företag.* Kan bidra till att justera Klimatklivet.
- *Att återanvända eller inte: är renat avloppsvatten en giftfri och hållbar resurs för framtiden?* Ger bättre förståelse för hur avloppsvatten kan renas från farliga föroreningar.
- *Eutrofiering och närsalter i Bottniska viken.* Ger underlag för vattenförvaltning och internationell rapportering

I EU-partnerskapet Biodiversa+ har Naturvårdsverket varit medfinansierare inom utlysningen BiodivRestore (H2020), vilken hade slutkonferens 2025. Satsningen följs upp med en *knowledge hub* som bland annat tar fram *policy briefs* om restaurering av natur och biologisk mångfald. Naturvårdsverket är även medfinansierare i en utlysning om restaurering av funktion, integritet och konnektivitet hos ekosystem (BiodivConnect), vilken öppnade 2025, med 276 inkomna föransökningar.

Naturvårdsverkets vetenskapliga råd för biologisk mångfald och ekosystemtjänster stöttar arbetet i den mellanstatliga forskarpanelen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES) samt FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD).

Viltforskning

Via medel ur viltvårdsfonden stöttar Naturvårdsverket utveckling av vetenskapligt baserad kunskap till stöd för långsiktigt hållbar och adaptiv förvaltning av vilt på såväl nationell, regional som lokal nivå. Viltkommittén, Naturvårdsverkets vetenskapliga kommitté för viltforskning, är fondens rådgivande expertkommitté. Viltkommittén värderar och prioriterar forskningsansökningar vetenskapligt och relevansmässigt med utgångspunkt från syftet med viltvårdsfondens medel, aktuell forskningsstrategi samt budget, och lämnar förslag på beslut till Naturvårdsverket.

Tabell 5. Fördelade medel från viltforskningsanslaget.

	2023	2024	2025
Viltvårdsfonden disponeras, av Naturvårdsverket för viltforskning, tkr	23 000	28 000	23 000
Fördelade medel, tkr	25 527	24 404	21 776
Antal inkomna hanterade forskningsansökningar	17	20	23
Antal beviljade forskningsansökningar	6*	9**	6***
Varav beviljade kvinnlig projektledare	1	4	2

* 6 finansierade projekt av 12 inkomna ansökningar 2022.

** varav 7 finansierade projekt av 17 inkomna ansökningar 2023 inom ordinarie utlysning och 2 finansierade projekt av 7 inkomna ansökningar 2024 inom utlysning kring afrikansk svinpest (ASF).

*** 6 finansierade projekt av 13 inkomna ansökningar inom ordinarie utlysning 2024 (totalt 20 inkomna ansökningar 2024 inkl. ASF-utlysning).

Naturvårdsverket förfogade över 23 miljoner kronor för finansiering av viltforskning med mera under 2025. Cirka 21,8 miljoner kronor har fördelats till forskningsprojekt. Sex nya projekt beviljades medel under 2025, bland annat forskning om lodjurs sociala dynamik, tidpunkt för ungers självständighet och val av byten. Ett annat projekt utvecklar en ekologisk-ekonomisk modell till stöd för avvägningar och synergier inom vildsvinsförvaltningen. Totalt pågår sjutton viltforskningsprojekt vilket inkluderar projekt som tidigare fått flerårig finansiering. Forskningsresultaten kommer till användning vid Naturvårdsverkets, till exempel vid översyn av jakttider, och i länsstyrelsernas viltförvaltning, till exempel vid beslut om förvaltning av klövvilt och stora rovdjur. Resultaten från forskningen kommer också jägare till godo genom Svenska Jägareförbundets rådgivnings- och utbildningsverksamhet.

Information och dialog om viltforskning och projekt finansierade av viltvårdsfonden (återrapporteringskrav)

Med syfte att utveckla jakten och viltvården görs många insatser för att tillgängliggöra och informera om resultat från den viltforskning som finansieras via Viltvårdsfonden. Vi ställer bland annat krav på att forskningsprojekt ska ha en kommunikationsplan, en webbsida, skriva en slutrapport på svenska och publicera sina resultat fritt tillgängliga i vetenskapliga tidskrifter. Medelskällan ska anges vid all kommunikation. Viltforskningsprojekten kommunicerar också sina resultat vid särskilda webinarier. Under året har en särskild forskningskommunikativ satsning gjorts för att sammanfatta den forskning om björn, varg, lodjur och järv som finansierats via Viltvårdsfonden sedan 1980-talet och fram till idag. Denna satsning finansieras även med medel ur 1:3 anslaget och det ska bli fyra rapporter, en för vardera art. Björnrapporten, som var först ut, publicerades under 2025.

För de upphandlade uppdragen finns formuleringar inskrivna i kravställningarna där uppdragstagarna bland annat ska tillhandahålla utbildningar, informationsmöten, dialogmöten, samråd, studiecirkel, publikationer med fler sätt att sprida kunskap och erfarenheter och de rapporter som publiceras inom uppdragen till exempel viltövervakning, ska kommuniceras via webbplatser och forum. Data som samlas in och överlämnas till Naturvårdsverket ska även tillgängliggöras för andra relevanta intressenter.

Miljömålsuppföljning, utvärderingar och andra kunskapsunderlag

Samverkan

Sveriges miljömål är vägledande för miljöarbetet i Sverige och arbetet för att uppnå dem bidrar även till genomförandet av Agenda 2030.

I september genomfördes konferensen Miljömålsdagarna i Borås, arrangerad av länsstyrelserna i samverkan med Naturvårdsverket. Konferensen ”Från Bryssel till Borås – biologisk mångfald och cirkularitet i fokus” var ett samarrangemang mellan Miljömålsdagarna, Environmental Conference of the Regions of Europe (ENCORE) och Västsvenska EU-konferensen. Flera delar av programmet på konferensen var gemensamt. Konferensen har bidragit till kompetensutveckling, samverkan och erfarenhetsutbyte.

Under året har fem nummer av nyhetsbrevet Miljömålsnytt getts ut till drygt 4 000 prenumeranter.

Uppföljning och utvärdering av miljömålen

Naturvårdsverket genomför årligen en nationell uppföljning och vart fjärde år en fördjupad utvärdering av miljömålen. Den årliga uppföljningen av miljömålen lämnades till regeringen i mars 2025. I uppföljningen redovisas resultatet av det närmast föregående årets statligt initierade satsningar, deras effekter eller förväntade effekter samt analys. Redovisningen samordnades med underlaget till regeringens årliga klimatredovisning.

Inför den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2027 har ett utvecklings- och förenklingsarbete genomförts. Syftet har varit att förenkla för de uppföljningsansvariga myndigheterna och därigenom ge förutsättningar för ett ökat fokus på det åtgärdsinriktade arbetet.

Internationell rapportering

I egenskap av nationell kontaktpunkt för Europeiska miljöbyrån (EEA) bedriver Naturvårdsverket samordning av miljörapporteringsflöden från svenska myndigheter. Vid den årliga utvärderingen av kärndataflöden bidrog samordningsuppdraget till att Sverige blev bland de tio högst rankade länderna vad gäller att tillhandahålla aktuell, relevant och tillförlitlig information till EEA. Mer specifik information om Naturvårdsverkets miljörapporteringar framgår av de tre resultatområden som avser myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete: Klimat och luft (s. 56, 68) och Hållbart samhälle (s. 74).

Officiell statistik

Naturvårdsverket är statistikansvarig myndighet för officiell statistik om miljömässiga förhållanden i eller med koppling till Sverige. Vi tillgängliggör officiell statistik för utsläpp, avfall och miljötilstånd. I det svenska systemet för officiell statistik har Naturvårdsverket bidragit med underlag till SCB om myndighetens metadata i syfte att effektivisera dataflöden för statistik mellan myndigheter.

Myndigheten rapporterar även regelbundet statistik till internationella organ såsom Eurostat, EEA, OECD och FN. Genom att delta i OECD:s arbetsgrupp för miljöinformation har Naturvårdsverket fört fram förbättringsförslag för OECD:s internationella databaser och system, till exempel validering av data vid användning av fjärranalys.

Kommunikation och kommunikationskanaler

Syftet med Naturvårdsverkets kommunikation är att förmedla fakta och kunskap, göra miljöinformation mer känd, skapa delaktighet och förtroende samt öka användningen av vår kunskap.

Antalet inkommande frågor från media har minskat något och genomslaget i redaktionella medier har minskat. Under mättiden januari-december 2025 publicerades 5 028 artiklar, jämfört med 7 008 artiklar under 2024. Jakt och vilt samt klimat är de frågor som figurerade mest i media under året. Det stora tappet av artiklar beror troligtvis främst på de ändrade presstödsreglerna som begränsar landsortspressens och även viss rikspress möjligheter att använda sig av stora mängder TT-material. Myndigheten figurerar nu mest i etermedia och branschpress. Mediebildens av Naturvårdsverket är en expertmyndighet.

Webbplatsen naturvardsverket.se är navet i myndighetens kommunikation. Under 2025 hade naturvardsverket.se 4,6 miljoner besök och 9,5 miljoner sidvisningar. Tabellen nedan visar de mest besökta ämnesområdena på webbplatsen.

Tabell 6. De mest besökta ämnesområdena på naturvardsverket.se.

Ämnesområde	Sidvisningar	Andel
Invasiva främmande arter	644 029	18,3%
Klimatomställningen	524 845	14,9%
Arter och artskydd	464 322	13,2%
Jakt och vilt	270 047	7,7%
Allemansrätten	251 382	7,2%
Skyddad natur	138 118	3,9%
Avfall	119 855	3,4%
Miljöföreningar	86 769	2,5%
Luft	75 982	2,2%
Klimatförändringar	73 169	2,1%
Ämnesområden Totalt	3 511 504	100,0%

LinkedIn fortsätter att vara en stark kommunikationskanal för Naturvårdsverket. Antalet följare på myndighetens konto har under 2025 ökat med 20 procent och var i slutet av året 36 600 följare. Naturvårdsverkets publicerade innehåll visades cirka 1 miljon gånger under 2025. Året innan var motsvarande siffra drygt 920 000 gånger.

Naturvårdsverket medverkade i Almedalsveckan den 23–27 juni. Vi deltog i 29 paneler, samtal och möten som bland annat handlade om avfall, cirkulär ekonomi, klimat, samhällsomställning och partnerskap för biologisk mångfald. Vi fick möjlighet att bidra med kunskap och erfarenheter och tillsammans med relevanta samhällsaktörer reflektera kring hur miljöfrågor och övriga samhällsfrågor hänger samman.

5. Samordning och utveckling av styrmedel

Resultatområdet innefattar arbete med systemfrågor för att uppnå miljömålen, såsom samordning och utveckling av miljörätten och av miljömålssystemet samt miljöledning i staten. I detta ingår arbete med en effektiv tillståndsprövning och tillsynsvägledning enligt miljöbalken samt regelförenkling för näringslivets gröna omställning. Även myndighetens roll att bevaka allmänna miljövårdsintressen i mål och ärenden ingår.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Fortsätt arbeta med att utveckla miljöprövningen med särskilt fokus på kopplingar till planering	Uppfyllt

Vi har under året fortsatt bidra till att utveckla miljöprövningen genom en rad olika insatser. Bland annat har vi lämnat genomarbetade remissvar rörande utredningsförslag till ändringar av miljöprövningssystemet och rörande flera promemorior om planering och prövning av kärnkraft. Vi har också deltagit på ett flertal arrangemang där miljöprövningssystemet och utredningsförslagen har diskuterats. Därtill har vi redovisat statistik för hur lång tid miljöprövningarna tar vid miljöprövningsdelegationerna och mark- och miljödomstolarna samt låtit Göteborgs universitet undersöka vilka moment i en tillståndsprocess som medför att vissa miljöprövningsärenden drar ut på tiden. I vårt arbete med att bevaka miljöintressen i mål och ärenden har vi fortsatt utveckla vår samverkan med andra myndigheter och sett till att lämna våra synpunkter tidigt i processen. Vi har därtill tagit fram vägledningar som syftar till att underlätta prövningen av olika verksamheter.

Myndighetsmål	Bedömning
Fortsätt utveckla effektiva arbetssätt och använd digitaliseringens möjligheter inom tillsyn och tillsynsvägledning	Uppfyllt

Under året har vi arbetat med flera strategiska digitaliseringsuppdrag som rör tillsyn och tillsynsvägledning, såsom regeringsuppdragen om företagens miljörapportering samt om standardiserade underlag till e-tjänster för anmälan om miljöfarlig verksamhet. Vi har även redovisat ett regeringsuppdrag med förslag till digitala lösningar för en myndighetsgemensam digital plattform för råd och stöd samt en automatiserad/centraliserad inrapportering av uppgifter från tillsynsmyndigheterna. Under hösten har vi påbörjat förberedelserna för genomförandet av lösningarna. Sammantaget har uppdragen inneburit en ny och mer omfattande roll i miljöbalkens informationsförsörjning för myndigheten och bidragit till utvecklade arbetssätt.

Myndighetsmål	Bedömning
Ökat fokus på regelförenkling vid utveckling och genomförande av EU-rättsakter	Uppfyllt

Vi har utvecklat en process för ökat fokus på regelförenkling i alla utredande regeringsuppdrag, inkl. genomförande av EU-rättsakter. Utöver detta har flera av de nya regeringsuppdragen rörande EU-rättsakter under året haft uttalade krav på regelförenklingsarbete eller miniminivåimplementering. Vårt fokus på detta har exempelvis gett tydliga resultat vid utformningen av den nya elbilspremien (s. 62) och det nya utsläppshandelssystemet ETS 2 (s. 61).

Dialogen med näringslivets organisationer visar att vi överlag har ett ökat fokus på regelförenkling. Det finns samtidigt en förståelse för att regelförenkling behöver ske på alla nivåer från EU-nivån, då många EU-rättsakter i sig är detaljerade. EU:s Omnibus för regelförenkling pågår för närvarande.

Utveckling och tillämpning av miljöretten

Effektivare tillståndsprovning

Naturvårdsverket har i uppdrag att bevaka allmänna miljöintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs av prövningsmyndigheter. Vi deltar som part eller remissinstans i utvalda prövningsärenden för att öka möjligheten att uppnå miljömålen och uppfylla Sveriges internationella åtaganden. Vi prioriterar miljöprovningar som gäller frågor som är principiellt viktiga och/eller har stor betydelse för miljön och samhället. Vi lämnar synpunkter tidigt i processen och samverkar med andra myndigheter som deltar i miljöprovningarna och bidrar på så sätt till ändamålsenliga processer och kortare handläggningstider.

De tillförda medlen på förvaltningsanslaget för tillståndsprovning och tillsynsvägledning har inneburit att Naturvårdsverket har kunnat stärka arbetet med att bidra till en effektiv och ändamålsenlig provning. Vi har bland annat gjort följande.

Vi har fortsatt arbetet med att utveckla vår samverkan på olika nivåer med länsstyrelserna och andra myndigheter i miljöprovning och delar i stor utsträckning upp olika prövningsfrågor mellan oss och berörda länsstyrelser samt Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Internt har vi fortsatt arbetet med att ensa arbetssätt vid provning och kunskapsspridning mellan branschgrupper samt sett över hur vi prioriterar vilka ärenden vi ska engagera oss i. Vi har även påbörjat ett samarbete med HaV och länsstyrelserna där vi på ett generellt plan diskuterar olika gränsdragningsfrågor mellan myndigheterna och hur vi kan samverka i miljöprovning. Samtliga dessa insatser bedöms bidra till en mer effektiv, ändamålsenlig och förutsebar provningsprocess.

Vi har tillsammans med länsstyrelserna och HaV tagit fram vägledning för att underlätta arbetet med kontrollprogram med fokus på utsläpp av miljögifter till vatten. Vi har även tagit fram en ny vägledning för provning och tillsyn av tillståndspliktiga och anmälningspliktiga täktverksamheter. Vi har dessutom tagit fram vägledningar gällande tillämpningen av BAT-slutsatsdokumentet (EU-kommissionsbeslut med slutsats om bästa tillgängliga teknik) för behandling av järnbaserade metaller, smideshammare och gjuterier och icke-järnmetallindustri.

Vägledningarna syftar bland annat till att underlätta arbetet vid prövning av dessa verksamheter.

Vidare har vi gett Göteborgs universitet i uppdrag att undersöka vilka moment i en tillståndsprocess som medför att vissa miljöprövningsärenden drar ut på tiden. Studien *Var tar tiden vägen?* förväntas leda till ökad förståelse om vad som kan göras för att miljöprövningen ska bli effektivare.

Utöver detta har vi deltagit på länsstyrelsernas handläggarräffar, chefsnätverk och ledningskonferenser där vi har bidragit med kunskap kring miljöprövning som kan förbättra andra aktörers arbete.

Under året har vi i enlighet med miljöprövningsförordningen och förordningen om vattenverksamheter tagit emot, sammanställt, analyserat och presenterat statistik för miljötillståndsprövningen.

Prioriterad miljöprövningsverksamhet

Naturvårdsverkets arbete med yttranden och deltagande i huvudförhandlingar är tidskrävande och har hög komplexitet. För att använda våra resurser så effektivt som möjligt prioriterar vi hårt vilka ärenden vi engagerar oss i. Vi har under året deltagit med cirka 90 yttranden till prövningsmyndighet i mål och ärenden som rör prövning av miljöfarlig verksamhet. Vi har överklagat två mål till Mark- och miljööverdomstolen. Vi har inte underrättat regeringen om något ärende enligt 17 kapitlet 5 § miljöbalken.

För att minska negativ miljöpåverkan från miljöfarliga verksamheten inom olika branscher och öka kunskapen om sådan påverkan har vi i mål och ärenden bland annat drivit följande frågor.

- Inom metall- och verkstadsindustri har vi drivit frågor om utsläpp till luft (bland annat stoft, NO_x, SO_x, VOC och metaller) och energihushållning. I ett mål rörande SSAB EMEA AB har Mark- och miljööverdomstolen, i allt väsentligt enligt Naturvårdsverkets yrkanden, fastställt slutliga villkor och prøvotider. I andra mål, där avgörande ännu inte har meddelats, har vårt deltagande resulterat i att sökanden har närmat sig våra villkorsförslag. Vi har också drivit frågor om buller där domstolen i allt väsentligt gått på vår linje.
- Inom pappers- och massaindustrin har vi drivit frågan om energihushållning vilket har resulterat i villkor med krav på specifika energihushållningsåtgärder och energihushållningsplan. I ett ärende ännu inte meddelat avgörande har verksamhetsutövare accepterat vårt förslag på begränsningsvärden avseende utsläpp till vatten och krav på energihushållningsplan.
- Inom kemisk industri och raffinaderier har vi drivit frågor om energihushållning. Vårt deltagande har resulterat i villkor för verksamhetsutövare med krav på specifika energihushållningsåtgärder och villkor med tydligare krav för arbete med energihushållningsplan, inklusive delegation till tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare åtgärder. Vi har också drivit frågor om utsläpp till luft och vatten, där vårt deltagande bidragit till att prøvotider beslutats av domstol.
- Vid prövning av förbränningsanläggningar har vi drivit frågor om prøvotider för utsläpp av nedbrytningsprodukter och hjälpämnen från anläggningar för CCS (koldioxidavskiljning och lagring). Vårt deltagande har bidragit till att

prövotider fastställts. I ett annat mål om uppförande och drift av en energianläggning och hamn bedömde domstolen, i enlighet med Naturvårdsverkets synpunkter, att det inte fanns förutsättningar att meddela dispens från vattenskyddsföreskrifter och avslog ansökan.

- Vid prövning av täktverksamheter har vi, beträffande Heidelberg Materials täktverksamhet i Slite, bland annat drivit frågor om skyddsåtgärder för våtmarker (Natura 2000-områden) och fridlysta arter samt krav på kompensationsåtgärder med anledning av verksamhets påverkan på höga naturvärden. Vårt deltagande bidrog bland annat till utformningen av funktionsvillkor till skydd för våtmarker och omfattande krav på kompensationsåtgärder. I ett annat mål har vi drivit frågor om högsta tillåtna föroreningsnivåer i massor som ska användas vid efterbehandling. Mark- och miljööverdomstolen delade i allt väsentligt våra bedömningar.

Genom att delta i samråd och lämna synpunkter tidigt i processen bidrar vi även till ett minskat behov av kompletteringar i den senare tillståndsprövningen och därmed en effektivare tillståndsprocess. Vi har under året yttrat oss i ett stort antal samråd, exempelvis följande.

- Vattenfall AB:s planerade ansökan för ny kärnkraft i anslutning till Ringhals, Varberg. Vi har yttrat oss i fråga om ansökans avgränsning, verksamhetens lokalisering, planering, markanvändning, påverkan på naturmiljön, miljöpåverkan från buller, utsläpp till luft och vatten samt möjligheten att ta tillvara spillvärmerna från de planerade reaktorerna.
- Preem AB:s planerade ansökan för befintlig och utökad verksamhet vid Preemraff, Lysekil. Vi har yttrat oss i frågan om utsläpp till luft och vatten, tillämpliga BAT-slutsatser, bästa möjliga teknik, resurshushållning, energianvändning och klimatanpassning.
- Liquid Wind AB:s planerade ansökan om att uppföra och driva en ny anläggning för produktion av upp till 130 000 ton av det gröna elektrobränslet e-metanol per år, Örnsköldsvik. Vi har yttrat oss i fråga om verksamhetens omfattning, verksamhetskoder, utsläpp till luft och vatten, energi och resurshushållning, koldioxidavskiljning, legionella och ansvarsgränser.
- SunPine AB:s planerade ansökan om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet för att tillverka maximalt 850 000 ton kemiska produkter (bland annat råttaldiesel, harts, bioolja och terpentin), Piteå. Vi har yttrat oss i fråga om utsläpp till luft och vatten, tillämpliga BAT-slutsatser, bästa möjliga teknik, resurshushållning och energianvändning.
- RES Renewable Norden AB:s planerade ansökan om tillstånd för en anläggning för produktion av vätgas och hållbart flygbränsle, Ånge. Vi har yttrat oss i fråga om utsläpp till luft och vatten, tillämpliga BAT-slutsatser, BMT, resurshushållning, energianvändning och legionella.
- Billerud Gävle Bruk planerade ansökan om ändringstillstånd för uppförande av ny sodapanna och därtill hörande delar. Vi har yttrat oss i fråga om minskade utsläpp av NOx och minskade metallutsläpp till vatten samt energieffektivitet.

Naturvårdsverket har varit aktiva i flera tillståndsprövningar av havsbaserad vindkraft. Vi har i huvudsak deltagit i ärenden där lokaliseringen skulle kunna innebära risk för stor negativ påverkan på känsliga fågelarter, fladdermöss och/eller

skyddade naturmiljöer. Naturvårdsverket kompletterar Havs- och vattenmyndigheten som bevakar frågor kopplade till naturvärden, livsmiljöer och arter i vattenmiljön.

Effektivare tillsynsvägledning

Naturvårdsverket har ett brett uppdrag inom tillsynsvägledning. Vi bedriver ett omfattande arbete för att ge tillsynsvägledning av god kvalitet som ger en likvärdig och förutsägbar miljötillsyn och främjar den gröna omställningen. Inom uppdraget ryms samordning, uppföljning och utvärdering av miljötillsynen.

För att främja att tillsynen är effektiv, likvärdig och ändamålsenlig samordnas och utvecklas myndighetens tillsynsvägledning så att den blir målgruppsanpassad och enhetlig. Vägledningen prioriteras utifrån tillsynsmyndigheternas behov och efter analys av regelefterlevnad och med utgångspunkt i dialoger med andra myndigheter och näringslivet.

Tillsynsrådet, där Naturvårdsverket är ordförande och sammankallande, främjar strategiskt samarbete mellan myndigheter i frågor om miljöbalkstillsyn och tillsynsvägledning. Rådet har under året bland annat fortsatt det arbete som påbörjades 2024 med att hitta former för att bidra till hantering av frågor om kompetensförsörjning genom att träffa kommun- och länsstyrelserepresentanter för att ta del av erfarenheter, utmaningar och initiativ kring kompetensförsörjning. Vi har även haft möte med akademien om högskoleutbildningar.

Naturvårdsverket är sammankallande i Miljöbrottsrådet med representation från Åklagarmyndigheten, länsstyrelserna, Brottsförebyggande rådet och Polismyndigheten. Under året har vi bland annat anordnat en föreläsning om konsekvenserna för miljön och hur det miljörättsliga systemet fungerar när företag går i konkurs. Föreläsningen fokuserade bland annat på säkerställande att förorenaren betalar för sanering trots att företaget har gått i konkurs.

Naturvårdsverket följer årligen upp kommunernas och länsstyrelsernas miljö- tillsyn och rapporterar till regeringen. Som ett komplement till den årliga kvantitativa uppföljningen har vi under året fortsatt den serie besök till länsstyrelserna som påbörjades 2024. Besöken syftar till att ge återkoppling och en fördjupad bild av föregående års tillsynsuppföljning, inhämta kvalitativ information om och stödja länsstyrelsen i dess roll som tillsyns- och tillsynsvägledande myndighet.

Digitalisering är en förutsättning för en mer effektiv, samlad och likvärdig tillsyn och tillsynsvägledning. Flera strategiska digitaliseringsuppdrag, såsom företagens miljörapportering samt standardiserade underlag till e-tjänster för anmälan om miljöfarlig verksamhet, genomförs nu på myndigheten. Vi har även under året redovisat ett regeringsuppdrag med förslag till digitala lösningar för en myndighetsgemensam digital plattform för råd och stöd samt ett centraliserat informationssystem för uppföljning, utvärdering och rapportering. Arbetet har gjorts tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och länsstyrelserna och i samverkan med Folkhälsomyndigheten samt kommunerna genom SKR. Under hösten har vi påbörjat förberedelserna för genomförandet.

Digitaliseringsuppdragen har inneburit en ny och mer omfattande roll för Naturvårdsverket i miljöbalkens informationsförsörjning och medfört att vi utvecklat vår roll som färdledare och kravställare. Vi har påbörjat arbetet med att ta ett helhetsgrepp om informationsmodellering, informationsflöden och digitala lösningar med

målsättningen att skapa en sammanhållen, effektiv och framtidssäkrad digitalisering av företagens miljörapportering, tillsynsvägledning och anmälan av miljöfarlig verksamhet.

Prioriterad tillsynsvägledning

Under året har Naturvårdsverket färdigställt och beslutat om en ny version av den nationella strategin för miljöbalkstillsyn 2026–2029. Strategin är framtagen tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och Folkhälsomyndigheten och har samordnats av Naturvårdsverket. Strategin främjar tillsyns- och tillsynsvägledande aktiviteter som är angelägna ur ett nationellt strategiskt perspektiv och bidrar till en ökad likvärdighet i miljöbalkens tillämpning. Den nya versionen innehåller 21 olika prioriterade områden för tillsynsinsatser. Exempel på prioriterad tillsyn i strategin är bygg- och rivningsavfall, handel med hotade arter, användning av PFAS, vattenuttag och legionella i kyltorn. Strategin består även av en ny del som syftar till att stärka tillsynsmyndigheternas förmåga att utföra tillsyn, där fokus kommer att vara på två områden: ”Ny inom tillsynen” och ”Planera och genomföra inspektioner”.

Inom den nationella strategin för miljöbalkstillsynen för 2022–2025 har Naturvårdsverket under året genomfört tillsynsvägledande aktiviteter och samordnat tillsynskampanjer inom förorenade områden, miljöfarlig verksamhet och naturtillsyn.

Genomförande av vattenmyndigheternas åtgärdsprogram (återrapporteringskrav)

Naturvårdsverket ansvarar för att vidta de åtgärder som behövs enligt det fastställda åtgärdsprogrammet för vatten för förvaltningscykeln 2022–2027. Vi har under året delredovisat uppdraget till Vattenmyndigheten Bottenviken. Naturvårdsverket genomför nio åtgärder främst genom utveckling av myndighetens tillsynsvägledning och annan vägledning om utsläpp till vatten och luft, industriutsläppsverksamheter, dagvatten, utsläpp av PFAS och PFOS, återvätning av våtmarker samt åtgärder för att förbättra tillämpningen av avloppsdirektivet och luftvårdsdirektivet.

Åtgärderna har i fem fall av nio genomförts till stor del. Fyra åtgärder bedöms ännu inte eller endast delvis ha genomförts. En högre genomförandegrad har bedömts kunna uppnås med ökade resurser och i vissa fall även kunskaps- och forskningsinsatser.

Vi har under året också redovisat delåtgärdsprogrammet Torka och vattenbrist (2022–2027) till vattenmyndigheten i Södra Östersjön. En tvådagars handläggartärf med fokus på våtmarker samt återkommande möten med länsstyrelsens handläggare om tillsyn av markavvattning har genomförts i samverkan med länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. Vi har också genomfört två regeringsuppdrag om återvätning av våtmarker.

Insatser för industrins gröna omställning

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att, tillsammans med Tillväxtverket, medverka i arbetet med regelförenkling och skapa förutsättningar för effektiva tillståndsprocesser kopplade till beslut om industriell och urban symbios. En systemkartläggning av förutsättningar och utmaningar med tyngdpunkt på industriell symbios har inletts. Systemkartläggningen genomförs i bred dialog med representanter från såväl stat, akademi, näringsliv, industriparker och science parks för att tydliggöra olika aktörers perspektiv samt skapa förutsättningar för att verka samordnat vid frågor som berör den övergripande samhällsomställningen.

I Naturvårdsverkets uppdrag ingår även att utveckla samverkan med berörda myndigheter. Som ett första steg, har en myndighetsgemensam arbetsgrupp och styrgrupp bildats. Naturvårdsverket och Tillväxtverket har även medverkat i olika forum för att gemensamt undersöka de lokala och regionala förutsättningarna för befintliga symbioskluster. Därtill har arbetet med att etablera en referensgrupp inletts, där bland annat forskare, Statens energimyndighet, länsstyrelserna och kommuner ingår, i syfte att bredda samverkan till aktörer som i nuläget inte har ett utpekat uppdrag från regeringen att arbeta med frågan.

Samordning och utveckling av miljömålssystemet

Naturvårdsverkets arbete i Miljömålsrådet

Miljömålsrådet bedriver arbete i fyra gemensamt prioriterade och angelägna programområden. Naturvårdsverket har bistått Miljömålsrådet genom att ansvara för rådets kansli. Vi har också varit drivansvarig myndighet för programområdet Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem, som slutrapporterades våren 2025. Programområdet levererade underlag till Miljömålsberedningen, som hade i uppdrag att föreslå hur Sverige ska nå åtaganden om biologisk mångfald och kolsänka på ett sätt som tillvaratar synergier och är förenligt med andra samhällsmål. Miljömålsberedningens sekretariat uttryckte att de har haft stort stöd av programrådets arbete. Ett antal inspel återspeglades också delvis i Miljömålsberedningens betänkande. Naturvårdsverket har också deltagit i tre andra programområden som drivs av andra myndigheter i Miljömålsrådet.

Målgruppsanpassad vägledning om miljöledning

Naturvårdsverket redovisade under våren en rapport till regeringen av 2024 års miljöledningsarbete vid de 186 myndigheter som omfattas av förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Som en del i vägledningen av statliga myndigheter genomförde Naturvårdsverket två workshoppar under hösten som alternativ till den årliga miljöledningskonferensen. Teman var arbetet med miljöutredningen respektive mål och åtgärder. Omkring 90 deltagare från mer än 65 myndigheter medverkade vid varje tillfälle. Syftet med workshopparna var att skapa möjlighet för myndigheterna att dela lärande exempel, utbyta erfarenheter och tips genom dialog för att inspirera varandra i arbetet med att utveckla miljöledning som drivkraft i verksamheten. Utvärderingen efter respektive tillfälle visade att deltagarna var nöjda med dessa workshoppar i sin helhet och med aktuella teman och diskussioner. De anser också att workshoppar är mer givande än konferenser.

6. EU- och internationellt arbete

Naturvårdsverket deltar i och bidrar med expertkunskap till det arbete som regeringen bedriver inom EU och internationellt. EU-samarbete är centralt för Naturvårdsverket då svenska miljöregler oftast utvecklas inom EU. Vi har en viktig roll i arbetet som utförs inom ramen för internationella miljökonventioner och flera internationella organisationer. Vi har även en drivande roll i utvecklingssamarbeten som till stor del är inriktade på EU-tillnärmning. Vi samarbetar med stora ekonomier som är strategiskt viktiga för det globala klimat- och miljöarbetet.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Prioritera utvecklingssamarbetet för att bidra till uppbyggnaden av Ukraina	Uppfyllt

Projektet med att ge stöd till Ukraina i deras EU-tillnärmningsprocess löper på enligt avtal med Sida. Arbetet har framför allt varit framgångsrikt vad gäller att stötta Ukraina i deras screeningprocess för EU-tillnärmning. I denna process har ett stort antal experter inom olika kompetensområde på Naturvårdsverket bidragit. Såväl Ukraina, svenska regeringen, Sida och EU har uppmärksammat projektets insatser. Samtidigt har det utifrån givna ramar varit utmanande att avsätta resurser inom avfallsområdet på Naturvårdsverket och utifrån situationen i Ukraina har det varit svårigheter med att etablera och upprätthålla stabila relationer med vår samarbetspart i Ukraina. Även om det tidvis varit svårigheter att få loss resurser på grund av andra prioriterade arbetsuppgifter och stabiliteten i dialogen med Ukraina har varierat har projektet kunnat hålla planeringen genom vissa justeringar under året varför målet bedöms uppfyllt.

Horisontella frågor

EU-tillnärmning

Inom utvecklingssamarbetet med Ukraina har Naturvårdsverket stöttat Ukrainas miljödepartement (*Ministry of Economy, Environment and Agriculture*) och förbättrat kvaliteten på Ukrainas förberedelser inför det bilaterala screeningmötet med EU-kommissionen inom kapitel 27 (miljö och klimat). Gap-analyser inom 15 områden, bland annat avfallsdirektivet, vattendirektivet och horisontell lagstiftning, togs fram och utgjorde underlag för Ukrainas presentation för kommissionen. Naturvårdsverkets sakspecialister medverkade i simuleringsövningar inför mötet vilket ytterligare stärkte Ukrainas kapacitet i processen. Det metodstöd för EU-tillnärmningsprocessen inom kapitel 27 som Naturvårdsverket tagit fram har

introducerats för ukrainska departement och partners. Detta medförde att diskussioner började föras på mer strategisk nivå och med ett ökat fokus på systematik i EU-tillnärningsprocessen. Ukrainska departement och partners uppvisade en ökad förståelse för användning av genomförandeplaner, *Directive Specific Implementation Plans*, som verktyg i den fortsatta processen. Framstegen har även uppmärksammats av EU-kommissionen i samtal med Ukraina.

På västra Balkan syftar Naturvårdsverkets biståndsfinansierade arbete med att stötta länder med kapitel 27 (miljö och klimat) till att kandidatländer ska anpassa lagstiftning, förvaltning och rapportering till EU-krav för att uppfylla miljö- och klimatstandarder inför medlemskap. Under 2025 har samordning mellan olika departement stärkts i Nordmakedonien och operativa rutiner har förberetts tillsammans med landets miljödepartement. Detta ökar effektiviteten i planering, prioritering och uppföljning av EU-tillnärningsprocessen. Vårt stöd till Serbien har under året bidragit till förbättrad planering och rapportering samt planeringen av projektstöd för processen för att leva upp till kraven enligt kapitel 27.

Jämställdhetsintegrering

Naturvårdsverket integrerar perspektiv kring jämlikhet och jämställdhet i myndighetens internationella arbete.

Naturvårdsverket arrangerade tillsammans med sekretariatet för FN:s klimatkonvention (UNFCCC) och Brasilien en workshop om jämställdhet och klimat under september 2025. Arbetet bidrog till att ena konventionsparterna inför antagandet av en ny handlingsplan för jämställdhet inom klimatförhandlingarna i COP30 i Belém. Naturvårdsverket bidrog till Sveriges och EU:s positioner inom jämställdhetsarbete kopplat till klimatfrågor.

Inom ramen för det globala utvecklingssamarbetet *Environmental Governance Programme* (EGP) nådde en digital kurs om jämställdhet i gruvsektorn¹ deltagare från ett hundratal länder. Kursen stärkte kunskapen hos deltagarna om viktiga jämställdhetsaspekter och jämställdhetsarbete i gruvsektorn.

Samarbete inom ramen för internationella organisationer

Naturvårdsverket stärkte under 2025 Sveriges internationella miljöarbete genom strategiska insatser i flera multilaterala sammanhang.

Regeringen gav Naturvårdsverket i uppdrag att representera Sverige i styrgrupper för 16 nordiskt finansierade miljö- och klimatprogram, vilket ökade möjligheterna att lyfta svenska prioriteringar och bidra till det nordiska samarbetet.

Arbetet inför det svenska ordförandeskapet i Arktiska rådet 2027–2029 har fortsatt. Naturvårdsverket företräder Sverige i tre av Arktiska rådets arbetsgrupper och har bidragit med strategisk utblick och miljökompetens i arbetet. Inom Arktiska rådets arbetsgrupp för bekämpning av föroreningar (ACAP) har svenskt stöd möjliggjort ett seminarium om utfasningen av PFAS i brandskum vilket stärker arbetet mot farliga kemikalier. Samarbetet med Kina sker genom *China Council for International Cooperation on Environment and Development* (CCICED), en

¹ The fundamentals of gender equality and mining governance.

plattform för samarbete och policyutveckling mellan kinesiska och internationella forskare och experter. Naturvårdsverket har bidragit med svenska inspel om cirkulär ekonomi. Detta ökar förutsättningar till strategiskt samarbete mellan Kina och Sverige på miljöområdet.

Arbetet inom OECD:s miljökommitté har lett till mer användbara leveranser för Sverige, bland annat genom att Naturvårdsverket drivit frågor om standardisering och effektivare användning av data för säkrare kvalitet och internationell jämförbarhet. Inom programmet *Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches* (IFCMA) har Naturvårdsverket bidragit i arbetet med att ta fram en ny klimatstyrmedelsdatabas som underlättar rapportering och gör resultatrapporteringen mer användbar inom till exempel klimatrapporering.

I regionala havskonventioner har Naturvårdsverket bidragit till uppföljningen av övergödningens målen inom Helcoms åtgärdsplan för Östersjön (BSAP) samt till uppdateringen av rekommendationer om våtmarker och farliga ämnen i syfte att minska övergödningen och förbättra den biologiska mångfalden. Arbetet inom havskonventionen Oskar har samarbete om en regional handlingsplan för marint skräp lagt en viktig grund för arbete med EU:s nya plastpelletsförordning.

Naturvårdsverkets samarbete med Europeiska miljöbyrån (EEA) har bidragit till EEA:s flaggskeppsrapport ”Europas Miljö 2025”. Rapporten bidrar till höjt kunskapsläge om läget för miljön i Europa. Naturvårdsverket var värd för EEA:s landbesök till Sverige i december 2025. Besöket stärkte samarbetet mellan EEA och Sverige och bidrog till att tydliggöra vikten av miljöarbetet i EU.

EU:s miljöfond LIFE

Naturvårdsverket representerar Sverige som medlem i LIFE-programmets genomförandekommitté. Från 2024 års ansökningsomgång beviljades 20 miljoner euro. Under 2025 slutfördes flera projekt med anknytning till vatten och miljö exempelvis LIFE Rich waters om att förbättra Mälarens vattenmiljö.

Tematiskt arbete

Naturmiljö, friluftsliv och vilt

Under 2025 deltog Naturvårdsverket i den svenska delegationen till det extra parts-mötet i FN-konventionen om biologisk mångfald (CBD) där vi bidragit till uppdateringen av övervakningsramverket inom konventionen.

Naturvårdsverket ledde den svenska delegationen vid mötet inom CBD:s tekniska och vetenskapliga organ, SBSTTA27. Naturvårdsverket var medordförande i förhandlingarna om klimat och biologisk mångfald, ledde EU:s arbete kring biologisk mångfald och hälsa.

Det första mötet under CBD:s nya permanenta organ för traditionell kunskap, urfolk och lokalsamhällen ägde rum i Panama. Naturvårdsverkets deltagande bidrog till att svenska prioriteringar fick större genomslag.

Inom utvecklingssamarbetet med Nordmakedonien har Naturvårdsverket i samarbete med länsstyrelser och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) lagt grunden för en metodik för att identifiera jordbruksmark med höga naturvärden (high nature value farmland, HNMF). På så sätt ökar möjligheten att dessa marker bevaras.

I utvecklingssamarbetet med Kosovo har en arbetsplan för fortsatt arbete med Natura 2000 tagits fram tillsammans med landets miljömyndighet (KEPA).

Inom utvecklingssamarbetet med Serbien har vi stärkt serbiska miljödepartementets kunskap om landets behov av anpassning inom naturskyddssektorn i kapitel 27 (miljö och klimat) inom EU:s regelverk.

Klimat och luft

Naturvårdsverket har under året aktivt medverkat i förhandlingsarbetet under Montrealprotokollet om beslut som begränsar och minskar utsläpp av ozonnedbrytande ämnen växthusgaser. Naturvårdsverket har arbetat för att behålla förbudet mot det ozonnedbrytande ämnen, som används som brandsläckningsmedel.

På uppdrag av Nordiska ministerrådet har Naturvårdsverket etablerat ett sekretariat för förvaltningen av det nordiska klimat- och luftprogrammet (NKLP). Programmet har bidragit till stärkt nordisk samordning i internationella klimatförhandlingar.

Naturvårdsverket har stärkt det internationella samarbetet inom koldioxidprissättning. I bilaterala samarbeten har experter i Kalifornien och Taiwan fått ökad kunskap om ETS och CBAM och Sverige har fått ökad kunskap kring uppströmsystem i Kalifornien. Genom LeadIT och samarbetet med Indien stärkte Naturvårdsverket synligheten för frågor kring ETS i Indien.

Naturvårdsverket har stärkt relationerna och samarbetet med Brasilien genom dialog om utökad produktion och användning av biogas inom en rad olika sektorer, såsom tung trafik och gasnät i stora städer. Naturvårdsverket har i samarbetet på västra Balkan stärkt kapaciteten för luftkvalitetsförvaltning och emissionsinventering i enlighet med EU:s krav. I samarbete med nationella myndigheter har utbildningar om åtgärder för förbättrad luftkvalitet genomförts i Albanien, Bosnien Hercegovina, Kosovo och Nordmakedonien vilket bidragit till ökad kunskap om luftkvalitetsplaner och möjliga åtgärder på lokal nivå.

Hållbart samhälle

Inom ramen för Baselkonventionen har Naturvårdsverket bidragit till att öka kunskapen inom hållbar hantering av textilavfall, användning av engångsplast och import och export av plastavfall.

Naturvårdsverket deltog vid Stockholmskonventionens partsmöte där förbud av produktion och användning av tre nya ämnen godkändes av medlemsländerna.² Beslutet innebär skärpta regler och minskad exponering för dessa farliga ämnen på global nivå.

Inom utvecklingssamarbetet med Ukraina har Naturvårdsverket tillsammans med Ukrainas Ministry of Economy, Environment and Agriculture, och i samarbete med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Avfall Sverige, tagit fram en vägledning till Ukrainas regioner som stöd i arbetet att ta fram regionala avfallsplaner. 80 representanter för 12 av Ukrainas 24 regioner deltog i en online-utbildning där vägledningen användes för att stärka regionernas kapacitet i genomförandet. Som ett led i Ukrainas process för att förbereda den fortsatta EU-förhandlingsprocessen

² Industrikemikalierna långkedjiga perfluorkarboxylsyror (LC-PFCA), mellankedjiga klorparaffiner (MCCP) samt bekämpningsmedlet klorpyrifos.

inom kapitel 27 har Naturvårdsverket tagit fram en kunskapsrapport³ som utgör en utgångspunkt för Ukrainas arbete med att utveckla genomförandeplaner (DSIPs) på avfallsområdet för att möta EU:s krav.

Genom det globala utvecklingsarbetet Environmental Governance Programme (EGP) bidrar Naturvårdsverket till att stärka miljöförvaltning i gruvsektorn i fem länder. Under 2025 lanserades ett interaktivt verktyg för deltagande miljöövervakning⁴ som möjliggör för personer i lokalsamhällen runt gruvor att observera effekter i miljön samt att delta i framtagandet och bevakningen av miljöindikatorer tillsammans med lokala myndigheter och gruvföretag. Genom ett samarbete med Kanada förväntas det svenska arbetet med miljöskydd i samband med gruvverksamhet och miljöprovningar att stärkas och effektiviseras.

³ Inventory and assessment report on waste management legislation in Ukraine and compliance with EU legislation.

⁴ Participatory Environmental Monitoring in Mining Contexts: A practitioner checklist to start PEM – Learning for Nature.

7. Naturmiljö, friluftsliv och vilt

Resultatområdet Naturmiljö, friluftsliv och vilt är ett av tre områden som avser myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete. Här ingår bland annat arbetet med långsiktigt skydd av värdefull natur, restaurering och skötsel av skyddade områden samt att ta fram underlag för beslut om nationalparker. Dessutom ingår arbete för skogs- och odlingslandskapets biologiska mångfald, våtmarkssatsningen, liksom arbetet med att bevara och utveckla förutsättningarna för friluftslivet samt jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen. Det övergripande syftet är att nå relevanta nationella och internationella målsättningar för området. Området fokuseras på målen för friluftspolitiken, genomförande av viltstrategin samt miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Storslagen fjällmiljö. Resultatområdet bidrar även till uppfyllandet av EU:s strategi för biologisk mångfald samt till FN:s globala hållbarhetsmål vad gäller ekosystem och biologisk mångfald respektive god hälsa.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Genomföra och utveckla arbetet med naturrestaurering	Uppfyllt

Arbetet inom naturrestaurering har genomförts med hög aktivitetsnivå under året. Vi har tillsammans med andra myndigheter inom ramen för ett regeringsuppdrag tagit fram förslag på en nationell restaureringsplan som ska levereras till regeringen i början av 2026. Vi har genomfört regeringens satsning på återvätning av våtmarker. Kommunikation har också varit ett särskilt fokus under året.

Vi har identifierat omfattande resurs- och datautmaningar för att genomföra nya krav kopplat till naturrestaureringsförordningen och kommer att förmedla det i leveranser till regeringen. Resurser behövs på berörda myndigheter och incitament behöver till för åtgärder i landskapet. Målet bedöms som uppfyllt utifrån målsättningarna för 2025. Efter regeringsuppdraget om restaureringsplan fortsätter arbetet med kommande steg i ett internt projekt.

Myndighetsmål	Bedömning
Utveckla arbetet med frivilligt formellt skydd av skog genom den nya strategin	Uppfyllt

Arbetet med ett nytt arbetssätt för formellt skyddade områden har fortskridit enligt plan, med flera viktiga genomförda och pågående insatser. Särskilt värt att lyfta är informationsinsatser kring den nationella implementeringen av den reviderade strategin för formellt skydd som genomfördes i samarbete med Skogsstyrelsen

och som riktade sig till länsstyrelserna och Skogsstyrelsens distrikt samt berörda aktörer i syfte att likrikta arbetet nationellt.

Första uppföljningen av den nationella strategin för formellt skydd av skog har levererats och arbetet med markersättningar och markförvärv löper stabilt. Samtidigt finns det utmaningar. Dels fortsätter vi arbetet med att modernisera och anpassa vårt it-system för att bättre stödja det nya arbetssättet. Dels kommer vi arbeta med uppdateringen av vägledningar, för att fullt ut möta Riksrevisionens rekommendationer.

Effekterna av arbetssättet finns delvis bedömda inom regeringsuppdraget, men kommer visa sig mer på sikt. Målet bedöms mot denna bakgrund som uppfyllt.

Myndighetsmål	Bedömning
Fortsätta utveckla arbetet med viltförvaltning	Delvis uppfyllt

Arbetet med att utveckla viltförvaltningen har genomförts med hög aktivitetsnivå inom förvaltning, kunskapsförsörjning, regelutveckling och kommunikation.

Viktiga leveranser har genomförts, däribland regeringsuppdrag om säl och skarv och rapportering av referensvärde för varg. Arbetet med översyn av jakttider, vägledning om skydds jakt, juridiskt stöd och samverkan bidrar till ökad kvalitet och förutsägbarhet i förvaltningen. Samtidigt finns risker kopplade till förvaltningsplanen för stora rovdjur och provtagningsprioriteringar, vilka kräver fortsatt uppmärksamhet och prioritering.

Kommunikationsinsatserna har stärkts under året med en mer strukturerad mediehantering. Räckvidden för kommunikationen har ökat, bland annat genom fler prenumeranter på Viltnytt.

Samtidigt pågår beredning inom regeringskansliet av förslagen på ny nationell viltförvaltningsmyndighet och ny viltförvaltningslagstiftning. Detta kan leda till stora eventuella utmaningar. För att kunna garantera hög kvalitet i alla leveranser prioriterades nytillkomna regeringsuppdrag före annan planerad verksamhet. Därför bedöms resultatmålet som delvis uppfyllt.

Myndighetsmål	Bedömning
Stärk friluftslivsarbetet i syfte att ge friluftslivets aktörer förutsättningar att arbeta med hållbar besöksförvaltning	Uppfyllt

Samtliga planerade aktiviteter för strategin har påbörjats och fortskrider enligt plan. Arbetet har stärkt friluftslivets aktörer genom omvärldsbevakning, gemensamma handlingsplaner, utveckling av vägledningar och kunskapsunderlag samt ökad samverkan i nätverk. Kommunikation och utbildning, där bland annat workshops har anordnats för kommunerna, har förbättrat kompetensen och förutsättningarna för hållbar besöksförvaltning, vilket gör att målet bedöms som uppfyllt. För mer information om vad som är gjort under året, se under avsnitt Friluftsliv (s. 48).

Naturmiljö – skydd av värdefull natur

Utveckla arbetet med frivilligt formellt skydd av skog genom den nya strategin

NATIONELL STRATEGI FÖR FORMELLT SKYDD AV SKOG

Ett betydande arbete har genomförts för att göra strategin för formellt skydd av skog, som beslutades i december 2024, känd. För att åstadkomma detta, genomförde Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen digitala träffar riktade till handläggare och chefer på länsstyrelser och Skogsstyrelsens distrikt, specialister på Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen samt till skogliga aktörer. Fysiska träffar, riktade till handläggare på myndigheterna, genomfördes tillsammans med regionala markägarorganisationer (LRF, Södra, Norra skog och Mellanskog). Syftet med insatsen var också att öka likartad tillämpning av strategin i hela landet. Totalt deltog cirka 150 handläggare och chefer från länsstyrelserna; 120 handläggare, specialister och chefer från Skogsstyrelsen; 10 specialister och chefer från Naturvårdsverket samt 60 deltagare från övriga skogliga aktörer (båda från skogsbruk och naturvård).

En uppföljning och rapportering av arbetets framsteg, enligt regeringsuppdraget, presenterades i mars. Den visar att arbetssättet med frivillighet som grund har börjat få genomslag i praktiken. Under året har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen anordnat implementeringsträffar för länsstyrelserna och Skogsstyrelsen för att ytterligare befästa och likrikta arbetssättet. De positiva effekterna av arbetssättet är att markägare är mer nöjda med formellt skydd som sker på initiativ av markägare och där beslut tas efter överenskommelse. De negativa effekterna av arbetssättet är att myndigheterna i lägre grad hindrar avverkning av skyddsvärda skogar där markägaren tackar nej till formellt skydd, vilket leder till förlust av naturvärden och ökad fragmentering. Avgörande för både de positiva och negativa effekterna är tillgången på resurser för formellt skydd. Markägare som får vänta länge på ersättning riskerar att tacka nej till formellt skydd, både när de själva har tagit initiativ och vid dialog i samband med avverkningsanmälan.

Naturvårdsverket genomförde även en träff med större skogsbolag och berörda länsstyrelser för att förstärka genomförandet av det nya arbetssättet på bolagens marker.

Befintligt it-system som stödjer processen för arbetet med skydd av områden har moderniserats och byggs om. Det nya systemstödjat DINO underlättar arbetet med att tillvara markägarnas individuella önskemål och att fatta beslut löpande i skyddsprocessen.

VÄGLEDNING OM OMRÅDESSKYDD

Naturvårdsverket genomför löpande arbete med vägledning om områdesskydd till länsstyrelser och kommuner. Samråd genomförs kring samtliga förslag till nya eller utvidgade områdesskydd, främst naturreservat. Avsikten är bland annat att säkerställa en likartad tillämpning av miljöbalkens 7 kapitel och att förslagen ryms inom avsatta anslag för ersättning till markägare. Samråd genomförs även för upprättande av naturvårdsavtal. Parallellt sker även ett kontinuerligt arbete med att uppdatera Naturvårdsverkets vägledning om formellt områdesskydd till länsstyrelser och kommuner på naturvardsverket.se

RAPPORTERING AV SKYDDADE OMRÅDEN OCH OECD TILL EUROPEISKA MILJÖBYRÅN

Naturvårdsverket ska enligt instruktionen ansvara för internationell rapportering. Här ingår bland annat att årligen rapportera till Europeiska miljöbyrån (EEA) om skyddade områden och andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECD). Målet är att åstadkomma en så fullständig rapportering som möjligt i enlighet med EEA:s instruktioner. Sammanlagt 15,4 procent av Sveriges totala landyta inklusive inlandsvatten rapporterades. Totalt 719 nya områden har rapporterats varav 227 naturreservat och 201 OECD. Övriga områden är till exempel skogliga biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Mellan 2020 och 2024 har den rapporterade arealen ökat med 508 608 hektar vilket motsvarar en ökning med 9,7 procent. Den sammanlagda arealen som rapporterats som OECD uppgår nu till knappt 123 000 hektar varav 76 procent utgörs av frivilliga avsättningar av skogsmark. De resterande 24 procent är ett resultat av en överenskommelse med Fortifikationsverket avseende deras skoglig mark. Den rapporterade arealen frivilliga avsättningar utgör cirka sju procent av totalarealen för frivilliga avsättningar. Totalt 51 326 hektar har valts ut av Sveaskog i samverkan med Naturvårdsverket vilket motsvarar cirka 25 procent av arealen frivilliga avsättningar på Sveaskogs marker.

NATIONELL OFFICIELL STATISTIK OM SKYDDAD NATUR SAMT FORMELLT SKYDDAD SKOGSMARK

Naturvårdsverket har medverkat i framtagandet av den årliga nationella statistiken Skyddad Natur tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB). Arbetet bidrar till årets tema som innehåller en omfattande redovisning av skyddets utveckling under 2000-talet och besvarar frågor om var, när och på vilket sätt naturområden skyddats i Sverige. Naturvårdsverket har även medverkat i framtagande av SCB:s officiella statistik om skogsmark, särskilt med avseende på formellt skyddad skogsmark.

Utveckla förvaltningen av skyddad natur (återrapporteringskrav)

Naturvårdsverket har under 2025 arbetat med att utveckla förvaltningen av skyddad natur utifrån Riksrevisionens rapport om förvaltning av skyddad natur (skrivelse 2024/25:55) och Naturvårdsverkets beslutade åtgärdsplan. Länsstyrelserna har tillfrågats om sina vägledningsbehov och utifrån deras inspel har arbete med en övergripande långsiktig plan för uppdatering av vägledningar påbörjats. Under året har arbete med en ny vägledning om överlåtelse av förvaltning av skyddade områden till andra aktörer påbörjats och en handlingsplan för förvaltning av skyddade områden beslutats. Handlingsplanen ska på längre sikt bidra till en mer målstyrd och effektiv förvaltning med fokus på de viktigaste och mest kostnadseffektiva åtgärderna. En första genomgång av vilka av nationalparkernas skötselplaner som riskerar att hindra nödvändiga åtgärder och en dialog med berörda nationalparksförvaltare har genomförts. Detta resulterar i en prioriteringslista för kommande arbete. Arbetet med att uppdatera vägledningen om hur skötselplaner ska utformas har ännu inte påbörjats. En översyn av nuvarande system för fördelning av medel för skötsel av skyddade områden och arbete med ett nytt it-stöd har inletts. För det nya it-stödet har länsstyrelserna

och Naturvårdsverket en gemensam plan för arbetet framåt med mål att vara färdiga 2027. Förslag på justerad fördelning av medel kommer att presenteras under 2026.

Naturvårdsverket följer översiktligt upp vad fördelade medel används till genom den årliga åiterrapporteringen av anslag 1:3 *Åtgärder för värdefull natur*. Uppföljning av åtgärders effekter är viktigt för den adaptiva förvaltningen för att ta reda på om genomförda åtgärder får önskvärd effekt och om det finns behov av anpassning. Uppföljning är också viktigt för att utvärdera de skyddade områdenas tillstånd. För många åtgärder, särskilt vid restaurering, kan det dock ta lång tid innan effekter på naturvärden syns. Till följd av lägre anslagsnivåer 2023–2025 har nödvändiga skötselåtgärder prioriterats framför uppföljning. Metodik för uppföljning i de skyddade områdena behöver också anpassas till kraven enligt förordningen om restaurering av natur.

ERSÄTTNING TILL MARKÄGARE

Anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* används för ersättningar till fastighetsägare som berörs av planerat eller beslutat områdesskydd, framför allt i form av naturreservat. De vanligaste formerna av ersättning till sakägare vid områdesskydd är överenskommelse om intrångsersättning (som 2025 utgör cirka 78 procent av besluten), förvärv av mark, bytesavtal samt naturvårdsavtal.

Tabell 7. Ersättningar till markägare berörda av skydd av värdefull natur.

	2023	2024	2025
Skydd av värdefull natur – antal beslut om markersättning	417	416	344
Varav förvärv, byten, försäljning	94	32	48
Varav intrång	281	361	269
Varav bidrag till kommuner	9	6	12
Varav naturvårdsavtal	33	17	15
Omfattning på anslaget 1:14, ap. 1 och ap. 3, tkr*	1185 700	1 645 700	1 160 700
Ersättning till markägare, tkr**	997 583	1 391 789	899 488
Under året säkrad areal, ha	119 092	31 391	15 561

* Under 2023 omfattar anslaget 1:14, anslagspost 1 och 3, RRF-medel (medel från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens).

** Ersättning till markägare inkluderar bidrag till kommuner.

Naturvårdsverket har fattat 344 beslut om ekonomisk ersättning för skydd av värdefulla områden. Det är en minskning jämfört med 2024, då anslaget var cirka 485 miljoner kronor högre året innan. Under året har vi säkrat cirka 15 600 hektar, vilket är en minskning jämfört med 2024. Denna minskning beror dels på ett lägre anslag 2025, men även på att flera affärer 2024 gjordes ovan gränsen för fjällnära skog, där skogens marknadsvärde generellt är betydligt lägre än nedanför denna gräns. Vi har under 2025 genomfört markersättning inom 263 blivande respektive utvidgade naturreservat eller nationalparker.

Under året har vi även tecknat 71 väntansavtal, som är en avtalstyp som innebär att markägare kan få en ersättning under områdesskyddsprocessen. Vi har under 2025 gjort 15 avtal berörande ersättningsmarken från Sveaskog vi erhöll 2024. Av den totala arealen om 21 500 hektar produktiv skogsmark har därmed cirka 1 360 hektar produktiv skogsmark avsatts till skyddad natur.

Bildande av nationalparker

NATIONALPARKSPROJEKT NÄMDÖSKÄRGÅRDEN

Nämdöskärgårdens nationalpark i Stockholms län invigdes den 5 september efter att riksdagen röstat igenom förslaget strax innan midsommar. Det är Sveriges 31:a nationalpark. Nämdöskärgårdens nationalpark är Sveriges första park med marint fokus i Östersjön. Nationalparken omfattar ett område på 25 300 hektar, varav 97 procent är hav. Föreskrifter och skötselplan har beslutats av Naturvårdsverket.

Iordningställandet av Nämdöskärgårdens nationalpark har ökat tillgängligheten för besökare så att alla ska känna sig välkomna och kunna ta del av områdets natur- och upplevelsevärden inklusive en led som uppfyller tillgänglighetskrav för människor med olika funktionsvariationer. Tillgängligheten har även utvecklats med kortare eller längre naturstigar på Bullerö och tre andra öar så att majoriteten av besökarna, oavsett förkunskaper kan uppleva och lära sig mer om naturen både över och under vattenytan.

NATIONALPARKSPROJEKTET BÄSTETRÄSK

Området runt Gotlands största sjö, Bästeträsk, föreslås bli Sveriges 32:a nationalpark. Området är känt för unik biologisk mångfald och natursköna landskap. Förslaget till nationalpark är 6 800 hektar stort. Framställan med nationalparksförslaget, som var framtaget i samarbete med Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland och Havs- och vattenmyndigheten, lämnades till regeringen den 21 augusti efter att förslaget varit på remiss. Förslaget kompletterar Sveriges nuvarande nationalparker genom att representera betydande delar av Ölands och Gotlands natur med sitt slättlandskap med land- och vattenmiljöer på kalkstensberggrund. Förslaget bedöms gynna naturturism och därmed bidra till utveckling av besöksnäring på norra Gotland.

REGERINGSUPPDRAGET ”ÖKA TAKTEN MED NYA NATIONALPARKER”

Naturvårdsverket redovisade den 12 juni uppdrag av regeringen att öka takten i arbetet med nya nationalparker och främja naturturism i nationalparker och andra formellt skyddade områden. Av Naturvårdsverkets analys framgår att delar av ekoparkerna Hornslandet, Hornsö och Böda är möjliga nationalparks kandidater. Ekoparken Halle- och Hunneberg bedöms inte leva upp till det som krävs för en nationalpark. Att bilda nationalparker inom de tre aktuella ekoparkerna bedöms vara förknippat med stora kostnader och det kan finnas andra nationalparks kandidater som är mer kostnadseffektiva eller enklare att bilda.

Kostnader med nationalparksbildning måste också ställas mot andra behov vad gäller skydd och skötsel av värdefull natur. Naturvårdsverket bedömer sammantaget att det inte är möjligt att öka takten i nationalparksarbetet utifrån aktuella anslagsnivåer för arbetet med att skydda och förvalta värdefull natur.

ANNAT NATIONALPARKSARBETE

Under 2025 genomfördes en uppföljande undersökning om allmänhetens kännetecken och inställning till nationalparkerna. Liknande undersökningar genomfördes 2008 och 2017. Undersökningen 2025 visade att allmänheten i Sverige har en mycket positiv inställning till nationalparker och att 87 procent av de tillfrågade anser att

nationalparker är viktiga för att bevara värdefull natur för framtida generationer. Ungefär en tredjedel har även besökt en nationalpark under de senaste två åren. Attityderna till nationalparkerna har blivit något mer positiva sedan den senaste undersökningen. De mest besökta nationalparkerna är fortsatt Stenshuvud, Söderåsen, Tyresta och Tiveden.

I januari beslutade Naturvårdsverket om en ny skötselplan för Ängsö nationalpark. Planen togs fram i nära samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län. Den nya skötselplanen tydliggör Natura 2000-åtaganden samt bevarandet av biologiskt kulturarv och hotade arter i nationalparken.

Unesco har uppmanat Sverige att förbättra förvaltningen och öka skyddet av Lapponia till följd av koncessionstillståndet för den planerade järnmalmgruvan Kallak/Gällö. En arbetsgrupp bestående av representanter från Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har under 2025 bildats för att analysera Unescos begäran och ta fram konkreta åtgärdsförslag.

Naturmiljö – åtgärder för värdefull natur

Genomföra och utveckla arbetet med naturrestaurering

EU-förordningen om naturrestaurering handlar om att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och säkerställa att naturen återhämtar sig på land och till havs. Naturvårdsverket har tillsammans med Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten och Boverket fått uppdraget att ta fram ett förslag till nationell plan för arbetet med naturrestaurering i Sverige.

Under året har ett omfattande arbete genomförts. I regeringsuppdraget arbetar vi fram ett förslag till plan med åtgärder och nödvändiga författningsförändringar. Vi konsekvensutreder förslagen och gör en miljöbedömning av förslaget till plan.

Målet i förordningen är att genomföra åtgärder som täcker minst 20 procent av landområden och 20 procent av havsarealen senast 2030, och för alla ekosystem som är i behov av restaurering senast 2050.

Att ta fram en nationell plan för naturrestaurering berör många – medborgare, näringsliv, civilsamhälle och myndigheter i Sverige. Därför tas planen fram i bred dialog där erfarenheter, kunskaper och perspektiv från många av samhällets aktörer är en grund för arbetet. Under 2025 genomfördes 45 dialogmöten med knappt 2 000 deltagare och insamling av inspel via webbenkäter gav över 400 svar. Tanken är att dialogerna bidrar till innehållet i planen och samtidigt skapar de förtroende och engagemang för den kommande planen och att genomföra förordningen. Konsultation med det samiska folket genomförs och myndigheterna har deltagit i flera dialoger med andra medlemsstater samt expertgrupper och kommittéer knutna till arbetet med förordningen från EU-kommissionens sida.

I februari 2026 lämnar myndigheterna förslaget till regeringen. Senast den 1 september 2026 ska Sverige skicka sitt förslag till nationell plan till EU-kommissionen för granskning. Senast ett år senare ska planen vara helt klar, alltså 2027.

Ökad finansiering från EU-fonder (återrapporteringskrav)

Under 2025 har Naturvårdsverket arbetat för att nyttja mer av EU-budgeten för perioden 2021–27 till att investera i svensk natur. Representanter från Naturvårdsverket har deltagit i dialoger med EU-kommissionen om möjligheter till finansiering av biologisk mångfald från EU:s olika fonder. Naturvårdsverket är partner i Horisont Europaprogrammet Biodiversa+, som stöttar biodiversitetsforskning på olika sätt, med olika grad av medfinansiering från EU. Naturvårdsverket har även i samverkan med Jordbruksverket arbetat för ett jordbruksstöd som gynnar biologisk mångfald. Samverkan har bland annat resulterat i två rapporter 2025 som analyserar möjligheterna att nyttja ökade medel kopplade till EU:s gemensamma jordbrukspolitik till stöd för naturvård och biologisk mångfald.

EU-kommissionens förslag i juli 2025 om ny flerårig budgetram och styrningen av densamma har skapat osäkerhet kring framtida möjligheter att söka EU-medel för naturvårdsändamål. Bland annat föreslås att öronmärkt finansiering för de här syftena, inklusive EU:s LIFE-fond, tas bort under kommande period. Myndigheten har i en skrivelse till Regeringskansliet delgett reflektioner och synpunkter på förslagen, utifrån ett naturvårdsperspektiv.

De medel som hittills funnits tillgängliga i LIFE-fonden i delprogrammet Natur och biologisk mångfald har varit avgörande för att möjliggöra mer omfattande naturvårdsåtgärder i Sverige. Naturvårdsverket är nationell kontaktpunkt för delprogrammet och stöttar sökanden på olika sätt. Bland annat utlyses årligen skrivarmedel för att uppmuntra länsstyrelser och andra statliga aktörer att söka medel från LIFE-programmet för projekt som bidrar till att uppfylla myndighetens uppdrag, att genomföra åtgärder för värdefull natur. Myndigheten skapar även förutsättningar för LIFE-projekt genom nationell medfinansiering från anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur och är projektdeltagare i ett flertal pågående projekt. Under året pågick fem LIFE-projekt⁵ där Naturvårdsverkets medfinansiering uppgick till 26 miljoner kronor. Ett av projekten, GRIP on LIFE, avslutades 2025 (se återrapportering av 1:3-anslaget för mer information). I år var Sverige arrangör för det årliga nordisk-baltiska plattformsmötet för pågående LIFE-projekt, vilket medfinansierades av Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.

Sedan våren 2025 arbetar Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Skogsstyrelsen med en ansökan om ett nationellt strategiskt LIFE-projekt (Strategic Nature Project, SNaP). Myndigheterna utformar projektet för att ge mesta möjliga förstärkning av Sveriges kapacitet att genomföra EU:s naturrestaureringsförordning och den prioriterade åtgärdsplanen för Natura 2000-nätverket (Prioritized Action Framework, PAF). Projektet planeras pågå i 10 år med en budget upp till 50 miljoner euro, med 60 procent medfinansiering av EU. Ansökan sker i två steg, där första delen (Concept note) skickas in hösten 2026 och slutlig ansökan i början av 2027. Naturvårdsverket planerar att vara koordinerande partner och förutom Havs- och vattenmyndigheten och Skogsstyrelsen planeras även deltagande från bland annat flera länsstyrelser.

Under 2025 har två LIFE-projektansökningar skickats in där Naturvårdsverket planerar att bidra med medfinansiering (ett akvatiskt projekt), respektive delta som projektpartner (ett rovdjursprojekt) om de blir beviljade. Besked från EU väntas 2026.

⁵ GRIP on LIFE*, LIFE RestoRED*, LIFE2Taiga*, TRIWA LIFE, Improve Aquatic LIFE* och LIFE's a Beech*. Naturvårdsverket är partner i projekt markerade med asterisk (*).

Skötsel av arter och naturtyper i skyddade områden

För den naturvårdande skötseln av statligt skyddade områdena har Naturvårdsverket fördelat 398 miljoner kronor till länsstyrelsernas och andra förvaltares arbete, jämfört med 425 miljoner kronor 2024 och 372 miljoner kronor 2023. Här ingår åtgärder för friluftslivet, särskilda insatser och LIFE-projekt. Insatserna har bidragit till att bevara och utveckla naturvärden i många skyddade områden men andelen områden där åtgärderna inte räcker för att bevara naturvärdena på sikt bedöms vara stor. Liksom föregående år har löpande skötsel som slåtter och bete varit högt prioriterat, men har inte kunnat upprätthållas i alla skyddade områden. Åtgärder som restaurering, stängsling, skyltning, underhåll och markering av gränser har i hög grad fått skjutas på framtiden även 2025. Dock har vissa restaureringsåtgärder av hävdad mark för att förbättra bevarandestatusen av prioriterade livsmiljötyper kunnat genomföras via regeringens extra satsning (läs mer under rubrik Restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker).

Naturvårdsverket har fastställt en ny vägledning; Handlingsplan för förvaltning av skyddade områden och uppdaterat vägledningen om hantering av granbarkborre i skyddade områden. Vi har anordnat en nationell förvaltarträff med förvaltare av statligt skyddade områden, deltagit i tre träffar kopplade till skyddad natur samt arrangerat webinarier och en fältkurs, både tillsammans med andra och i egen regi. De sistnämnda har bland annat tagit upp ämnen som skötsel av inägomark, kulturpräglade skogsbeten och artskydd i naturvårdsförvaltning.

Byggnader och anläggningar

År 2025 fördelades totalt 69,6 miljoner kronor till 23 uppdragstagare (länsstyrelser, Tyresta och Laponia) för att ta hand om den ekonomiska, juridiska och tekniska fastighetsförvaltningen av mark, byggnader och anläggningar som Naturvårdsverket äger. Nytt för år 2025 är att ett särskilt uppdrag utförs via ett inköp av drift och förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter i Tyresta naturreservat och nationalpark som även det ingår i den totala fördelningen. Naturvårdsverket har investerat 10,6 miljoner kronor. De projekt som prioriterades var kopplade till nationalparksprojekt eller avloppsfrågor. Följande projekt tilldelades medel:

- Entréprojekt Nämdöskärgårdens nationalpark i Stockholms län
- Entréprojekt Bästeträsk nationalpark på Gotlands län
- Anslutning kommunalt VA i Stenshovuds nationalpark i Skånes län
- Nytt avloppssystem Angnars-Örsta 2:2 i Stockholms län

Utöver detta fanns inget utrymme att avsätta ytterligare medel till fler investeringar. Den låga investeringsbudgeten för 2025 leder till ett flertal konsekvenser. Fastigheternas skick försämras då nödvändiga moderniseringar och uppdateringar uteblir. Detta leder också till ökade långsiktiga kostnader och större risker för brister inom arbetsmiljö och säkerhet. En annan tydlig konsekvens är att investeringar för att minska energiförbrukning i vårt befintliga byggnadsbestånd inte kan genomföras och Naturvårdsverket har svårt att uppnå de mål som Energimyndigheten har angivit i Direktivet om energieffektivitet (EED).

Gemensamma träffar har genomförts med våra uppdragstagare med syftet att diskutera aktuella frågor och stärka kompetensöverföringen mellan länen. I år genomförde vi två fältträffar, en på Aggarön i Västmanlands län och en på Bjurö-

klubb i Västerbottens län, där fastighetsförvaltare fick möjlighet att lära kring hur vi arbetar med fastighetsförvaltning i praktiken.

Våtmarkssatsningen

Under året har totalt 4 850 hektar våtmarker restaurerats eller anlagts genom Naturvårdsverkets bidrag, vilket är en ökning med 53 procent jämfört med föregående år. Bidragen har lett till att tillståndet för viktiga livsmiljötyper såsom rikkärr, högmossar samt öppna mossar och kärr samt tillståndet för arter som är beroende av dessa miljöer förbättrats, samtidigt som växthusgasutsläpp från utdikade torvmarker minskats. Projekt som bidrar med andra ekosystemtjänster som förbättrad vattenkvalité, flödesdämpning, grundvattenmagasinering och rekreation har även genomförts inom LONA våtmark. Skogsstyrelsen fortsätter att utveckla sin återvätningsverksamhet vilket resulterat i fler återvätningar av utdikad torvmark för att minska utsläpp av växthusgaser från dessa marker. Huvudparten av våtmarksåtgärder genomförs fortfarande inom skyddade områden för att gynna naturtyper och arter, men Skogsstyrelsens återvätningsverksamhet växer i stadig takt.

Det pågår ett omfattande arbete med att utveckla bidrag, vägledning och kommunikationssatser för att möjliggöra fler våtmarksinsatser runtom i landet. Löpande fortbildning sker av länsstyrelsens handläggare för att underlätta och effektivisera prövning av vattenverksamhet samt planering och genomförande av våtmarksprojekt. För att underlätta uppföljning av våtmarksåtgärder har ett business intelligence-stöd utvecklats som kommer underlätta rapportering och analyser av genomförda våtmarksinsatser. Våtmarksarbetet bygger till stor del på frivillighet och för många markägare är det viktigt att kunna fortsätta bruka marken i någon form efter återvätning. Möjligheten att kombinera återvätning med bete undersöks i ett pågående pilotprojekt. Under året har detaljplanering genomförts hos ett femtontal markägare. Planerade återvätningar 2026 kommer att ge värdefull kunskap om förutsättningarna att kombinera livsmedelsproduktion och återvätning.

Tabell 8. Våtmarkssatsningens utfall i tkr.

	2023	2024	2025
Regeringens våtmarkssatsning	300 000	355 000	435 000
Varav länsstyrelsens dispositionsrätt	19	19	19
Skötsel våtmarker	183 797	221 532	253 361
Varav Skogsstyrelsen	47 170	70 000	75 000
LONA våtmarker	80 306	85 028	141 287
Summerat utfall	283 103	325 560	394 647

Invasiva främmande arter

En särskild satsning på invasiva främmande arter i 2025 års regleringsbrev möjliggjorde för Naturvårdsverket att fördela bidrag till länsstyrelsernas arbete med åtgärder mot invasiva främmande landväxter som exempelvis jätteloka, jättebalsamin och gul skunkkalla. I samarbete med växtbranschen genomfördes också åtgärder för att stoppa spridning och hindra etablering av lövplattmasken (*Obama nungara*) i naturen. Utrotningsåtgärder mot invasiva främmande ryggradsdjur såsom mårddhund, bisam, nilgås och vattensköldpadda i hela landet har utförts genom ramavtal med *Svenska jägareförbundet – Invasiva arter*.

Åtgärdsarbetet bidrar till Sveriges miljömål om biologisk mångfald då insatserna skyddar och bevarar ekosystem och arter. Flera års insatser har exempelvis resulterat i att mårddhunden nu är funktionellt utdöd i Sverige. Enstaka individer kan fortfarande komma in i landet, men med nuvarande insatser kan etablering och spridning förhindras. På samma sätt är förhoppningen att insatserna mot lövplattmask kan förhindra etablering och spridning av denna rolevande art som lever på dagmaskar och andra markorganismer som är viktiga för mark- och jordegenskaper. Genom kommunikation och vägledning har Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten arbetat för ökad medvetenhet och kunskap om invasiva främmande arter hos allmänheten, näringslivet, kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har i enlighet med gällande EU-förordning rapporterat hur förekomsten ser ut och hur hanteringen går till av de invasiva främmande arter som finns med på EU-förteckningen. Denna utvidgades under 2025 till att omfatta ytterligare 26 arter varav nio, exempelvis mink och parkslide, är viktiga för oss i Sverige att arbeta med.

Restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker

Det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker regleras av förordning (2024:202) om statligt stöd för vissa åtgärder som syftar till att bevara eller återställa biologisk mångfald. Den 1 september beslutade regeringen om en ändring i förordningen som innebär att länsstyrelserna nu även kan ge ersättning till hamling av lövträd, bränning av ljunghed och gräsmark samt slåtter av myrar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

Naturvårdsverket fördelade under året 30 miljoner kronor till länsstyrelserna för arbetet, enligt prognos cirka 98 procent av fördelade medel, jämfört med 18 miljoner kronor 2024. En ny e-tjänst som länsstyrelserna började använda under 2025 har underlättat för stödsökande och länsstyrelser. Uppgifter om restaurerad areal ängs- och betesmarker redovisas i länsstyrelsernas åiterrapportering i februari 2026.

Regeringsuppdrag om digitala kunskapsunderlag om skogens värden

Regeringsuppdraget DVIS (Digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövärden) pågår 2022–2027 och är ett gemensamt uppdrag till Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Syftet är att ta fram digitala kunskapsunderlag som stöd för markägare och myndigheter vid fördjupade bedömningar av skogens natur- och

kulturmiljövärden, men också för andra ändamål. Metoderna bygger på fjärranalys och AI (maskininlärning) och är geografiskt heltäckande, vilket gör att underlagen kan användas över hela landet. Under 2025 har fokus varit på att vidareutveckla, producera, validera och förbereda inför att tillgängliggöra ett första paket med ett flertal kunskapsunderlag. Arbeta pågår med underlag som ger indikation på skogar med höga naturvärden, skogliga livsmiljötyper (fokus på ädellöv-, lövsump- och svämlövskogar), påverkad skogsmark samt indikationer på kulturmiljövärden i form av fångstgropar, kolbottnar, tjärdalar, röjningsrösen, torpmiljöer och förhistoriska lägen. I regeringsuppdraget har vi arbetat med att ta fram ett förslag till hur en långsiktig ajourhållning och förvaltning kan se ut.

Friluftsliv

Övergripande friluftslivsarbete

Naturvårdsverkets samordning av friluftslivsarbetet med myndigheter och länsstyrelserna har under året bland annat omfattat gemensam omvärldsbevakning, studiebesök om besöksförvaltning och olika former av betalning i naturen, dialog om förslag om en kunskapsnod för friluftsliv samt uppföljning av friluftsmålen (se nedan). Inom ramen för myndighetsnätverkets handlingsplan för gemensamma insatser har Naturvårdsverket arrangerat två workshoppar för kommuner om tillgång till vardagsnära natur i syfte att inspirera kommunerna att arbeta med vardagsnära natur för folkhälsa.

Under 2025 har Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, utifrån Boverkets vägledning, tagit fram och remitterat en sektorsbeskrivning för riksintresse friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. De långsiktiga effekterna av arbetet är en kvalitetssäkring och bättre tillämpning av riksintresseanspråken och att friluftslivets värden synliggörs och kan värnas i planering och tillsyn.

I syfte att förtydliga friluftslivets ekonomiska bidrag till företag och samhälle har Naturvårdsverket låtit göra en sammanställning av metoder för att mäta effekter av investeringar i anläggningar för friluftslivet. Rapporten stödjer friluftslivets aktörer att göra egna ekonomiska beräkningar för att på så vis förtydliga argumenten för att investera i friluftsliv. Ytterligare kunskap som tagits fram och kommunicerats är en kunskapsammanställning om friluftslivets påverkan på rennärings.

Utmärkelsen Sveriges friluftskommun 2025 gick till Jönköpings kommun. Sätters kommun utsågs till årets förbättrare. Årets enkät som utmärkelsen baseras på besvarades av 219 kommuner och fem kommuner erhöll maximalt antal poäng. I år uppmärksammades särskilt hur kommuner arbetar för att sänka trösklarna för en specifik målgrupp att komma ut i naturen som till exempel barn, äldre, människor med utländsk bakgrund eller med funktionsnedsättning.

Naturvårdsverkets nyhetsbrev till alla friluftslivets aktörer Lägesrapport Friluftsliv med 350 prenumeranter, utkom med tre nummer under året och bidrar till att sprida aktuell information.

Vägledning för målklassning har färdigställts. Därefter har utvecklingsarbetet av det nya målstyrda arbets sättet för friluftsliv och turism i skyddade områden fortsatt (tillsammans med en arbetsgrupp med personer från några länsstyrelser). Det har bland annat resulterat i framtagande av behov och krav för att möjliggöra en ändamålsenlig uppföljning av friluftslivsmålen. Utvecklingsarbetet fortsätter

i flera steg kommande år, som slutligen ska leda till införande av målklassningen nationellt. Vägledning för prioriteringar av medelsanvändning för besöksförvaltning och naturum har skett. Fokus har riktats på insatser kring säkerhet samt inom besöksintensiva områden, i övrigt sker insatser på en mycket grundläggande nivå (basnivå).

Fjällsäkerhet - en förutsättning för friluftslivet i fjällen

Naturvårdsverket samordnar arbetet med fjällsäkerhet med stöd av Fjällsäkerhetsrådet. Ett syfte med fjällsäkerhetsarbetet är att förebygga olyckor och tillbud, vilket även kan bidra till den framtida utvecklingen av både turism och friluftsliv i fjällen. Fyra större möten har hållits under 2025 och en särskild arbetsgrupp har arbetat med förutsättningar för inhämtning av olycksstatistik och metoder för analyser av orsaker till olyckor. Med stöd av analyser av mobiltelefontrafik har kartläggningar av besöksstrycket i fjällen studerats. Kommunikationen kring fjällsäkerhet har främst hanterats genom pressmeddelanden, webinarier, webbplatsen fjallsakerhetsradet.se samt genom sociala medier.

Naturvårdsverket driver tjänsten lavinprognoser.se där var och en kan hitta information och prognoser om var och när det råder lavinfara i svenska fjällen. Naturvårdsverket är också huvudman för Sveriges lavinutbildningar. Lavinprognoserna och lavinutbildningarna resulterar i bättre kunskap och ökad riskmedvetenhet hos fjällbesökare och yrkesverksamma i fjällen. Lavinprognoser och lavinutbildningar är etablerad som den primära informationskällan för information om lavinfara och lavinsäkerhet, hos de viktigaste målgrupperna bland allmänheten, hos yrkesverksamma i fjällen och i media. Intresset för lavinprognoser är särskilt hög under helger, ledigheter och vid förhöjd lavinfara. Prognosarbetet inriktas mot tillförlitliga bedömningar och användbarhet, även om dessa kvalitetsaspekter är svåra att fullt ut kvantifiera. Antalet deltagare i lavinutbildningar har varit stabilt de senaste tre åren, med utbildningsvolymen som är cirka tredubbla jämfört med för tio år sedan. Under 2025 genomförde 535 personer lavinutbildning.

Information om allemansrätten

Under året har den kommunikationssatsning som inleddes 2024 fortsatt. Satsningen har lett till att många aktörer inom både offentlig och privat sektor beställt och spridit Naturvårdsverkets informationsmaterial om allemansrätten. Under året har även nytt informationsmaterial riktat till utländska besökare och personer med andra modersmål än svenska tagits fram och spridits brett. Naturvårdsverket har dessutom genomfört en kampanj i sociala medier samt webinarium för att få fler aktörer att sprida kunskap om allemansrätten. Utvärderingen visar att de som deltagit i satsningen ger höga betyg både till satsningen som helhet och till innehållet. Majoriteten uppger att materialet har bidragit till att öka målgruppens kunskap om allemansrätten. För att tydligare stötta markägare i frågor som rör allemansrätten har en ny vägledningssida lanserats. Utöver riktade informationsinsatser har arbetet inom den nationella dialoggruppen för allemansrätten fortsatt, med syftet att stärka samverkan mellan myndigheter, markägarorganisationer och friluftsföreningar.

Stärk friluftslivsarbetet i syfte att ge friluftslivets aktörer förutsättningar att arbeta med hållbar besöksförvaltning

Under året har Naturvårdsverket uppmärksammat behovet av att utveckla arbetet med besöksförvaltning i hela landskapet det vill säga både inom och utanför skyddade områden för friluftslivets aktörer. Vi har sammanställt befintliga vägledningar och identifierat behov av utveckling av vägledningar i syfte att stärka aktörernas kunskaper. Genom flera studiebesök och dialoger med länsstyrelserna och nationella myndigheter har vi ökat kunskapen om olika metoder för samverkan och finansieringsmodeller för att säkerställa förutsättningar för friluftsliv i hela landskapet. På sikt ska arbetet leda till att främja lokalsamhället, värna natur- och kulturvärden och minska konflikter inom och mellan olika grupper.

Naturvårdsverket har sammanställt förekomst av leder i naturen där besökare får betala för nyttjandet, svenska folkets inställning till hur anläggningar bör finansieras samt förekomst av kommuners ersättning till markägare för anläggningar för friluftslivet. Betalleder/anläggningar som ligger på allemansrättsligt tillgänglig mark skulle kunna utgöra en form av inskränkning av allemansrätten och människors jämlika tillgång till naturen. Resultatet kommer att användas för att göra en konsekvensanalys av olika former av finansieringsmodeller av infrastruktur för friluftsliv. Konsekvensanalysen kommer att förbättra förvaltarens förutsättningar att kunna välja finansieringsmodell för friluftslivets infrastruktur som främjar en jämlik tillgång till natur- och kulturlandskapet.

Naturvårdsverket har under året kommunicerat och förankrat vägledningen om ett målstyrt arbete med besöksförvaltning i skyddad natur till länsstyrelserna. Vägledningen ger länsstyrelserna verktyg att skapa struktur och prioritera i arbetet i syfte att tydliggöra på vilket sätt skyddade områden är en resurs för friluftslivet i enlighet med friluftsmålen.

Uppföljning av friluftslivsmålen

År 2025 genomfördes uppföljningen av friluftslivsmålen för första gången enligt Naturvårdsverkets tvåårscykel.

Under perioden har ideella organisationer genom strategiarbete, ökad finansiering och riktade insatser nått nya målgrupper och utvecklat verksamheten, men fortsatt finansiering är avgörande för långsiktig effekt. Kommuner, länsstyrelser med flera har stärkt samverkan och det har etablerats strukturer såsom ledsamordning. Antalet skyddade områden har ökat, men minskade anslag försämrar förvaltning och tillgänglighet. Kunskapen om allemansrätten är generellt god och kommunikationsinsatser har effekt, samtidigt som brister i tillsyn kvarstår. Friluftslivets betydelse för folkhälsan har uppmärksamrats genom nya nationella satsningar. I skolan ger läroplanerna fortsatt stöd för friluftsliv, men undervisningen är ojämn och tillgången till natur varierar, och resurserna till naturskolor minskar. Forskning och statistik har utvecklats genom flera projekt, men en nationell struktur för samordning, kunskapspridning och uppföljning saknas.

Sammanfattningsvis krävs fortsatt samordning, samverkan, långsiktiga satsningar och riktade insatser till grupper med lägre deltagande för att friluftslivspolitikens mål ska kunna nås.

Utveckling av arbetet med vandringsleder och fjälleder

I enlighet med den särskilda satsning på vandringsleder och fjälleder som regeringen aviserat mellan 2022–2027 har Naturvårdsverket fördelat medel dels till fortsatt upprustning och utveckling av det statliga ledsystemet i fjällen, dels till vandringsleder där staten inte är huvudman. Under 2024 har ledförvaltarna av det statliga ledsystemet i fjällen arbetat fram en helt ny ekonomisk fördelningsmodell som baseras på underhållskostnader och årligt investeringsbehov av ledsystemets ingående komponenter. 2025 fördelades 36 miljoner kronor enligt denna nya modell samt ytterligare en miljon kronor till upprustningskostnader. 2025 var också första året där Naturvårdsverket tagit fram underlag till en plan för klimat-anpassning av fjällederna.

Naturvårdsverket fördelade cirka 12 miljoner kronor till 22 olika aktörer som arbetar för att stärka organiseringen och samordningen av vandringsleder där staten inte är huvudman. Totalt sökte 26 aktörer sammanlagt 15,3 miljoner kronor. Effekten av satsningen på leder där staten inte är huvudman och fördelat bidrag har medfört att ansvarsförhållanden tydliggjorts och det regionala och tematiska arbetet med organisering och samordning av vandringsleder stärkts. En regional organisering kring vandringsleder är en förutsättning för långsiktigt hållbara, tillgängliga och kvalitetssäkrade vandringsleder i hela landet, som i sin tur bidrar till friluftslivsmålen.

Under 2023 genomförde länsstyrelserna i Västerbotten och Dalarnas län utredningar för att undersöka förutsättningarna att utveckla vandringsleder i skyddade fjällnära skogar. Då utredningarna visade att det fanns goda förutsättningar att jobba vidare i Västerbottens län fick de ytterligare uppdrag under 2025. De fortsätter att utreda möjligheterna till att skapa en längre sammanhängande led med etapper som kan realiserats stegvis.

För vandringsleder där staten inte är huvudman har Naturvårdsverket, tillsammans med andra nyckelaktörer fortsatt arbetet genom Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling. Samverkansmodellen ger förutsättningar för tillämpning, förvaltning och utveckling av Nationellt ramverk för vandringsleder på såväl lokal som regional och nationell nivå. Handlingsplanen är det verktyg inom Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling som driver det gemensamma arbetet framåt och handlingsplanen har genomförts med framgång i bred samverkan.

Aktiviteterna i handlingsplanen är en spegling av de behov som identifieras som avgörande för det nationella arbetet med vandringsleder där staten inte är huvudman. Satsningen på vandringsleder bidrar till tydligare ansvarsförhållanden och stärkt regionalt och tematiskt arbete med vandringsleder, vilket lägger grunden för en långsiktigt hållbar ledinfrastruktur i hela landet. Naturvårdsverket arrangerade tillsammans med Västerås stad och Region Västmanland det årliga vandringsledsforumet.

Viltförvaltning

Fortsätta utveckla arbetet med viltförvaltning

Naturvårdsverkets nyhetsbrev Viltnytt utkom med sex nummer. Nyhetsbrevet är ett sätt att nå ut med både ny kunskap, information om viktiga händelser samt fördjupade artiklar till en bredare krets. Under året tillkom tusen nya prenumeranter på nyhetsbrevet. Fler och delvis nya sätt att samverka med länsstyrelserna har etablerats. Detta för att skapa enklare kontaktvägar in på myndigheten och för att vi ska kunna fånga in de frågor länen vill ha stöd i.

Arbetet med att utveckla viltförvaltningen fortskrider och kännetecknas av hög aktivitetsnivå inom förvaltning, regelutveckling och kommunikation. Med anledning av att resurserna för arbetet minskat de senaste åren finns det dock utmaningar med att lyckas. En del planerade arbeten har tagit längre tid än planerat och vissa har fått skjutas fram i tid.

Rovdjursförvaltning

Viktiga leveranser har genomförts, däribland flera omfattande regeringsuppdrag. Naturvårdsverket har rapporterat ett nytt referensvärde för varg samt fastställt uppdaterade miniminivåer för varg i enlighet med regeringens uppdrag (LI2025/00549). Uppdaterade miniminivåer är en förutsättning för att fatta beslut om licensjakt på varg med den inriktning som angivits i uppdraget från regeringen. Naturvårdsverket har fortsatt arbetet med att utveckla nya inventeringsmetoder.

Tillämpning av reviderade riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur (återrapporteringskrav)

Länsstyrelserna hänvisar vanligtvis i sina beslut till Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt på stora rovdjur. Som ett led i att följa upp riktlinjerna och fånga upp vägledningsbehov håller Naturvårdsverket regelbundna avstämningar med länsstyrelserna samt ett årligt utbildningstillfälle.

Sedan revideringen av riktlinjerna har ett tjugotal beslut om skydds jakt fattade med stöd av riktlinjerna prövats av förvaltningsrätt. Ett beslut har även prövats i kammarrätt (mål nr 2294–25). I underrättsavgöranden hänvisas till att vägledning för beslut finns i riktlinjerna och i viss mån redogörs det för dessa i domskälen. Det framhålls i ett flertal domar att riktlinjer från myndigheter inte är tvingande lag, men att riktlinjer kan ge en viss vägledning kring hur olika begrepp ska tolkas och tillämpas. Vidare anföras att en uppdatering av riktlinjer med en generösare tolkning av kriteriet allvarlig skada inte per automatik kan medföra att domstolspraxis som har utvecklats vid överprövning av ärenden om skydds jakt kan åsidosättas. Tre beslut om skydds jakt efter varg har upphävts av förvaltningsrätten (mål nr 521–24, mål nr 1171–24 och mål nr 124–25). Vidare upphävdes det beslut som prövades i kammarrätt. Generellt kan anföras att antalet angrepp i dessa beslut varit i enlighet med de antal som uppräknas i riktlinjerna, men domstolen har bland annat bedömt att kriteriet risk för allvarlig skada inte varit uppfyllt. Domstolen har då beaktat exempelvis att angreppen skett med långt tidsintervall och att de dokumenterade skadorna varit av mindre omfattning.

Förvaltningsverktyget för toleransnivån för rovdjursskador inom rennärningen (återrapporteringskrav)

En enkätundersökning har genomförts i syfte att utreda hur förvaltningsverktyget används och kan utvecklas utifrån samebyarnas perspektiv. Svarsunderlaget har delats med Sametinget och länsstyrelserna i renskötselområdet. Underlaget bidrar till Naturvårdsverkets arbete med vägledningen kring toleransnivåns betydelse vid beslut om jakt på stora rovdjur. Arbetet sker sedan flera år i samverkan mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Sametinget. Det går inte att peka ut något särskilt hinder för att processen tar tid, förutom att det är en svår fråga med många perspektiv. Vägledningen ska framför allt belysa rättsläget för att därigenom kunna vägleda länsstyrelserna i deras regionala förvaltningsarbete i relation till toleransnivåerna samt tydliggöra konsekvenserna av att på samebynivå överskrida toleransnivån för rovdjursskador på ren.

REGERINGSUPPDRAG OM YTTERLIGARE FÖRVALTNINGSÅTGÄRDER FÖR VARG

Uppdraget redovisades under mars 2025. I skrivelsen redovisar Naturvårdsverket ytterligare förvaltningsåtgärder som skulle krävas för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv vid en sänkning av referensvärdet till någonstans i intervallet 170–270 individer.

Baserat på inhämtat underlag från länsstyrelserna, Sametinget, det skandinaviska vargforskningsprojektet SKANDULV och Grimsö genetiska laboratorium (SLU) redovisade Naturvårdsverket vilka ytterligare förvaltningsåtgärder som bedöms behövas, samt uppskattade kostnader och tidsram för tillämpning av dessa. Omfattningen av behoven bedömdes öka i förhållande till ett lägre referensvärde och den minskning av vargstammen som sker. Naturvårdsverket redovisade därför de ytterligare förvaltningsåtgärderna, samt kopplade kostnader och tid, för tre olika scenarier vid sänkning av referensvärdet: från 300 till 270; till en nivå mellan 270 och 220; samt till en nivå på 220 eller mindre.

Jakt och övrig viltförvaltning

INFORMATION OCH DIALOG OM PROJEKT FINANSIERADE AV VILT-VÅRDSFONDEN

Rapporteringen finns samlad under kapitel 4 Kunskapsuppbyggnad, s. 22.

FÖREBYGGA OCH ERSÄTTA VILTSKADOR

Naturvårdsverket har fördelat anslag 1:7 *Ersättningar för viltskador med mera* till samtliga länsstyrelser. Anslaget blev i år översökt, vilket visar att det finns ett stort behov av medlen. Hela anslaget för 2025 förbrukades.

Anslaget möjliggör att länsstyrelserna kan hantera ersättningar för skador orsakade av fredat vilt och att de kan bevilja bidrag till förebyggande åtgärder. Medlen skapar även förutsättningar för en likriktad kvalitativ hantering bland länen.

Möjligheten för en drabbad tamdjursägare och lantbrukare att erhålla ersättning när skada inträffat, bidrar till att upprätthålla och öka acceptansen för den politiskt beslutade inriktningen för viltförvaltningen. När anslaget som i år blev

översökt kan effekten bli att länsstyrelser inte får full täckning för sina kostnader, vilket kan försämra möjligheten för enskilda tamdjursägare att få ersättning för skador eller skadeförebyggande åtgärder.

Utbetalning av bidrag ger ekonomiska incitament i flera sektorer att arbeta förebyggande mot skador av vilt som är fredat. Arbetet med att minska skador samt att ersätta de skador som uppkommer är avgörande för att upprätthålla en god livsmedelsproduktion i landet, på kort sikt såväl som på lång sikt.

JÄGARREGISTRET

Under 2025 har Naturvårdsverket digitaliserat utskicket av inbetalningsavier för betalning av jaktkort. Samtliga utskick från Jägarregistret är nu digitaliserade, vilket har lett till en stor kostnadsreducering för utskicken. Digitaliseringen innebär dessutom en minskad miljöpåverkan för verksamheten.

Från och med den 11 november 2025 kan provtagare genom den särskilda appen få sitt teoretiska jägarexamensprov uppläst. Alla frågor och svarsalternativ finns tillgängliga i ljudformat, vilket utgör ett viktigt stöd för deltagare med lässvårigheter och underlättar samtidigt arbetet för provledarna. Från och med den 29 december 2025 är det dessutom möjligt att genomföra teoriprovet på engelska.

Även om antalet sålda jaktkort har minskat under senare år är det positivt att antalet personer som genomför jägarexamen fortsatt ökar. Detta indikerar ett stabilt och långsiktigt intresse för jakt och viltvård, vilket bidrar till att stärka förutsättningarna för jaktens framtid och engagemanget för naturen.

Tabell 9. Personer som tagit komplett jägarexamen* (uppdelat på kön).

Jaktår	2023**	2024	2025
Kvinna	1395	1413	1437
Man	4930	5501	5782
Totalt	6325	6914	7219

* En komplett jägarexamen innebär att en person har klarat samtliga delprov i jägarexamen med godkänt resultat.

** Jämförelsen skiljer sig från siffrorna i årsredovisningen 2024 på grund av efterföljande justeringar, såsom sena inrapporteringar av provtillfällen, vilket påverkar statistiken.

Tabell 10. Antal utfärdade jaktkort.

Jaktår	2022–2023*	2023–2024	2024–2025
Till svenska kvinnor	21949	21822	20893
Till svenska män	233603	226490	210677
Till utländska kvinnor	1258	1307	1386
Till utländska män	24880	26035	27038
Till utländska okänd	64	55	65
Totalt	281754	275709	260059

* Jämförelsesiffrorna avviker från de belopp som anges i årsredovisningen 2024 på grund av efterföljande justeringar, exempelvis felbetalningar, sjukdomsfall och dödsfall, vilket påverkar statistiken.

Tabell 11. Hanteringskostnader för jaktkort.

Jaktår	2022–2023	2023–2024	2024–2025
Totalt tkr per kalenderår	7627	8120	5974
Per utfärdat jaktkort, kr	26	29	27

8. Klimat och luft

Resultatområdet är ett av tre områden som avser myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete. Här ingår bland annat arbetet med genomförande av klimat- och luftpolitiken, till exempel genom EU:s utsläppshandel och Klimatklivet. Här ingår även uppföljning av Sveriges klimat- och luftmål, scenarier för utvecklingen framåt och analys och utveckling av förslag på ytterligare styrning mot målen. Det övergripande syftet är att bidra till nationella och internationella målsättningar i arbetet med minskad klimat- och luftpåverkan, men även miljöpåverkan i stort. Området fokuseras främst på miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning och Skyddande ozonskikt. Resultatområdet bidrar därigenom även till FN:s globala hållbarhetsmål Bekämpa klimatförändringen, samt flera andra globala hållbarhetsmål. Klimatanpassning ryms inom resultatområdet Hållbart samhälle.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
Genomför och utveckla Klimatklivet med hög klimatnytta och gör det enkelt för de som söker medel	Uppfyllt

För att skapa så hög klimatnytta och nyttja så mycket som möjligt av anslaget under 2025, genomfördes redan i januari en utlysning för snabba åtgärder inom jordbruk och industri som kunde slutföras under året. Vi hanterade under tertial 1 över 360 ärenden med 126 bifall, framför allt konvertering från olja till andra fossilfria lösningar. Utlysningen gjordes mot bakgrund av de begränsningar av bemyndigandet som aviserades hösten 2024 då två vanliga ansökningstillfällen fick ställas in för publik laddinfra respektive övriga klimatklivsförordningsåtgärder. Inom *Ladda bilen* har klimatnyttan varit hög och elektrifieringen ökat tack vare att handläggningstiden för nästan halverats genom personalförstärkning och effektivisering av granskningen.

För att göra det enkelt för de som söker medel har vi bland annat etablerat tvärfunktionella team, bland annat inom kommunikation, där vi har till exempel klarspåringsgranskat mallar, uppdaterat e-tjänster och förbättrat informationen på webben. Genom kampanjer och mediainsatser har vi nått hundratusentals potentiella sökande och ökat kännedomen om stödets syfte och aktuella förändringar, vilket stärkt intresset och kunskapen hos de sökande.

Myndighetsmål	Bedömning
Genomför ETS1, ETS2 och CBAM på ett sätt som underlättar för näringslivet	Uppfyllt

Vi har haft fokus på att minimera den administrativa bördan för näringslivet inom ramen för det EU-lagstiftningsarbete vi varit inblandade i. För det arbetet har vi haft dialog med näringslivet genom våra upparbetade samverkansforum med

berörda branschorganisationer. Bland annat har vi arbetat med verksamhetsutövare inom ETS 2 med små utsläpp och där vi fått igenom att EU-genomförandeförordningen inte ska kräva platsbesök av verifierare, samt att vi gett inspel till EU-kommissionen och övriga medlemsländer med flera förslag på förenklingar av CBAM-förordningen, inför kommissionens översyn av systemet under 2026. Vidare har vi haft stort fokus på informationsinsatser, bland annat genom webinarier, vägledningsmaterial, och prioriterat att vara tillgängliga för frågor från näringslivet.

Myndighetsmål	Bedömning
Utveckla arbetet med synergier mellan klimat och kolbindning i skog och mark	Uppfyllt

Arbete pågår enligt plan inom flera regeringsuppdrag kopplade till LULUCF, bland annat har arbete med uppdraget om efterlevnad av EU 2030 åtaganden och nytt underlag om möjligt 2040-mål inom LULUCF inför förhandlingarna om EU:s klimatmål och ramverk genomförts. Inom återvätning av våtmarker arbetar vi aktivt med att förbättra klimatnyttan av återvätningen. Arbetet med uppdraget om genomförande av Naturresursförordningen där synergier och konflikter mellan biologisk mångfald och klimat/kolinlagring är en central del i arbetet.

Vi har deltagit i EU:s expertgrupper för genomförandet av LULUCF och certifiering av kolkrediter. Under året har vi även yttrat oss om Miljömålsberedningens förslag på remiss till att förbättra upptaget inom LULUCF.

Vägen till klimatmålen och analys av klimatpolitiken

Utsläppsstatistik för växthusgaser

Naturvårdsverket tar fram och publicerar årligen både preliminär och slutlig statistik över utsläppen av växthusgaser, för uppföljning av de svenska klimatmålen och Sveriges åtagande inom EU och FN. Naturvårdsverket redovisade i december slutgiltig officiell statistik för utsläppen av växthusgaser för 2024. Statistiken utvecklas löpande, bland annat för att bättre kunna följa utvecklingen mot målen. Ett exempel på genomförd utveckling 2025 är förbättringar av modellen för att beräkna utsläpp från arbetsmaskiner.

Internationell rapportering

Naturvårdsverket har rapporterat underlag om årliga utsläpp och upptag av växthusgaser till EU, FN:s Klimatkonvention och Parisavtalet. Vi har tagit fram och rapporterat preliminära utsläpp och upptag samt scenarier för framtida utsläpp enligt EU:s styrningsförordning. Naturvårdsverkets underlag för rapportering av den första Biennial Transparency Report (BTR) under Parisavtalet samt växthusgasinventeringen har granskats av ett internationellt granskningsteam på plats i Sverige. Resultatet av granskningen gav ett mindre antal rekommendationer vilka ligger till grund för vidare utvecklingsarbete, samtidigt som den visar att Sveriges internationella rapportering håller en mycket hög standard. Rapporteringarna

används för att bedöma om Sverige lever upp till de åtaganden vi har inom ramen för EU:s klimatramverk samt de åtaganden vi har inom ramen för Klimatkonventionen (UNFCCC) och Parisavtalet.

Internationella klimatförhandlingarna

Naturvårdsverket stödjer regeringens förhandlingsarbete inom ramen för FN:s klimatkonvention och Parisavtalet såväl inom EU som FN. Stödet har till del varit att driva på för en gemensam ambitiös förhandlingsposition för EU inom FN-förhandlingarna. Vi har dessutom haft ledande roller inom EU:s arbetsgrupper som hanterar utsläppsbegränsningar och jämställdhet. Vi har även haft pådrivande roller under FN-förhandlingarna, framför allt under genomförandet av förhandlingsmötet i Bonn i juni och partsmötet (COP30) i Belém i november. Naturvårdsverkets medverkan i Sveriges förhandlingsdelegation har bidragit till att EU driver en hög ambitionsnivå för genomförandet av Parisavtalet. Naturvårdsverket bidrar med särskild kompetens och ansvar inom områdena utsläppsbegränsningar, transparens och jämställdhet (se även kapitel 6, avsnitt Jämställdhetsintegrering).

Inför COP30 bidrog Naturvårdsverket till International Cryosphere Climate-initiativets expertgrupp Ambition on Melting Ice. Mötena bidrog till att skapa en kommunikationsstrategi för att behålla Parisavtalet 1,5-gradersmål och att gemensamt fortsätta främja målet.

Sverige hade en förhoppning om ett starkare utfall från COP30, och att mer kraftfullt bemöta det genomförandegap som konstaterats mellan Parisavtalets mål och de klimatplaner som länder uppdaterat under 2025. Utkomsten från COP30 innehåller dock flera delar som berör utsläppsminskningar; med en ny ”Global Implementation Accelerator” samt ”Belém Mission to 1,5” från vilka ska rapportera till COP31. Mötet tog även ett beslut om arbetsprogrammet för utsläppsminskningar. Inom ramen för transparens och klimatrapportering har Naturvårdsverket bidragit till att skapa förutsättningar för att genomföra Parisavtalets krav för uppföljning och rapportering. Det brasilianska ordförandeskapet lanserade även två färdplaner, en för utfasning av fossila bränslen, och en för att motverka avskogning, dock utanför förhandlingarna.

Regeringsuppdrag om analys av förslag till klimatåtgärder på EU-nivå

Naturvårdsverket har i uppdrag att löpande analysera förslag från Europeiska kommissionen på åtgärder som kan införas på EU-nivå samt andra relevanta förslag som kopplar till EU:s befintliga och kommande klimatmål. Under 2025 har elva deluppdrag redovisats. Regeringen har använt Naturvårdsverkets underlag i skrivelser till riksdagen och som underlag till sin position i frågor som har diskuterats och förhandlats inom EU under 2025, bland annat EU:s nya klimatmål till 2040. Naturvårdsverket gjorde bland annat en analys av EU-kommissionens förslag till mål för nettoutsläppen år 2040, för att ge en grund till regeringens position inför höstens förhandlingar om målet. Naturvårdsverket har även mer specifikt analyserat hur mål och åtaganden kan fördelas för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) till 2040. Naturvårdsverket har även analyserat hur incitament för permanenta upptag, till exempel avskiljning och lagring av koldioxid (bio-CCS och DACCS) kan skapas och bokföras i EU:s

klimatpolitik. EU-kommissionen förväntas under 2026 presentera en utvärdering och översyn av delar av EU:s utsläppshandelsdirektiv och Naturvårdsverket har tagit fram analyser om delar som rör översynen. Naturvårdsverket har också gjort en bedömning av hur intäkterna från EU ETS 1, EU ETS 2 och gränsjusteringsmekanismen CBAM kan utvecklas för Sverige. Flera medlemsstater är oroliga för höga priser i EU ETS2 (handelsystem för vägtransporter och byggnader) och Naturvårdsverket har därför gjort en kort analys av förslag som lagts fram av medlemsstater för att motverka dessa höga priser. Naturvårdsverket har vidare tagit fram en analys kring hur CBAM kan utvecklas och utvidgas nedströms samt till fler material med fokus på konsekvenser för Sverige.

Underlag till klimatredovisning

Naturvårdsverket har i enlighet med instruktionen levererat underlag för den klimatredovisning som regeringen presenterade i samband med budgetpropositionen för 2026. I underlaget beskrivs utsläppsutvecklingen, de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad de besluten kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen. I underlaget ingår också scenarier över framtida utsläpp samt en samlad bedömning av möjligheten för Sverige att nå de av riksdagen beslutade klimatmålen och de EU-åtaganden Sverige har. Efter det att underlaget till klimatredovisning lämnats till Regeringskansliet har Naturvårdsverket bistått regeringen med ytterligare underlag och analyser då detta efterfrågats. Naturvårdsverkets underlag har till stora delar använts i regeringens klimatredovisning och har möjliggjort för regeringen att leva upp till krav om att redovisa effekter av styrmedelsförslag och styrmedelsförändringar samt redogöra för hur utvecklingen mot klimatmålen går.

Under 2025 genomförde Riksrevisionen en granskning av myndigheters underlag till regeringen kopplat till 4–5 § i Klimatlagen, dvs. underlag till regeringens klimatredovisning och klimatpolitiska handlingsplan. Huvudfokus i granskningen var scenarioarbetet som Naturvårdsverket utför tillsammans med flera andra myndigheter. Naturvårdsverket har med anledning av de brister om transparens som uppmärksammades publicerat en ny webbsida om hur scenarioarbetet genomförs. Där beskrivs scenarioprocessen, samordning av andra myndigheter, metoder samt hantering av osäkerheter.

Regeringsuppdrag om ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner

Naturvårdsverket har redovisat regeringsuppdraget: att analysera och vid behov föreslå åtgärder för att främja ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner samt underlätta förutsättningarna för byte och transport av batterier till arbetsmaskiner. I uppdraget har dialoger med näringslivet och myndigheter skett. Naturvårdsverket föreslår fem förslag som syftar till att stärka incitamenten och takten i den storskaliga omställningen av arbetsmaskiner. Exempel på föreslagna åtgärder är ett riktat investeringsstöd till laddinfrastruktur, inklusive energilager, för arbetsmaskiner, upphandlingsstöd för elektrifierade arbetsmaskiner och laddinfrastruktur samt harmonisera och informera om tillfälliga elanslutningar.

Utveckla arbetet med synergier mellan klimat och kolbindning i skog och mark

Förbättring av uppföljningen och utvärdering av upptaget i skog och mark pågår inom flera regeringsuppdrag kopplade till LULUCF för såväl Sveriges nuvarande EU åtaganden till 2030 och förberedande för EU kommande LULUCF klimatmål till 2040. Vi har deltagit i EU:s expertgrupper för genomförandet av LULUCF och certifiering av kolkrediter. Under året har arbetet med regeringsuppdraget Efterlevnad av EU 2030 åtaganden påbörjats och nytt underlag tas kontinuerligt inför förhandlingarna om EU:s klimatmål till 2040 och ramverk. En central del för att förbättra upptaget är återvätning av våtmarker där verkat för att förbättra klimatt nyttan av återvätningsarbetet. Arbetet med regeringsuppdraget om genomförande av Naturresursförordningen pågår där synergier och målkonflikter mellan biologisk mångfald och klimat och kolinlagring är en central fråga.

Genomförande av klimatpolitiken

Utsläppshandel

Naturvårdsverket är central myndighet för Sveriges genomförande av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS). Det är EU:s främsta verktyg för att minska klimatutsläpp och bidrar till att nå svenska, europeiska och globala utsläppsmål. I EU ETS ingår stationära anläggningar, flyg och sjöfart. Naturvårdsverket har även bidragit till Sveriges genomförande av ett nytt utsläppshandelssystem (ETS 2) som ställer krav på bränsleleverantörer.

Naturvårdsverket genomför kommunikationsinsatser för att underlätta för verksamhetsutövarna. Vi har hållit elva informationsträffar med verksamhetsutövare och skickat ut tio nyhetsbrev för att informera om nyheterna inom utsläppshandeln. Naturvårdsverkets webbplats har uppdaterats för att göra den relevant och lättförståelig. Med hjälp av en funktionsbrevlåda har verksamhetsutövare haft ett direkt kontaktsätt till handläggare för att kunna ställa frågor om regelverket för utsläppshandeln. Denna breda satsning på kommunikation har gjort det möjligt för verksamhetsutövare att i flera forum ställa frågor samt bli informerade om förändringar för att göra det lättare för näringslivet att implementera regelverken.

STATIONÄRA ANLÄGGNINGAR – EU ETS

Naturvårdsverket har som en del av det kontinuerliga genomförandet granskat och godkänt 275 nya eller justerade övervakningsplaner. Som en del av vårt tillsynsarbete har 17 utsläppsrappporter och 22 förbättringsrapporter inom EU ETS valts ut och granskats. Dessa rapporter beskriver mängden utsläpp som skett från varje anläggning och avgör mängden utsläppsrätter som behöver överlämnas.

Gratis utsläppsrätter tilldelas vissa anläggningar för att minska risken att produktionen och utsläppen flyttar utanför EU och för att gynna teknikutveckling. Varje år granskar Naturvårdsverket uppgifter om verksamheten i anläggningarna för att de ska tilldelas rätt antal utsläppsrätter gratis. Naturvårdsverket har bidragit med underlag till EU-kommissionens granskning av de 198 ansökningarna om gratis tilldelning av utsläppsrätter för åren 2026–2030 från svenska anläggningar. Vi har därutöver hanterat drygt 450 inlämnade verksamhetsnivårapporter.

Granskningen av företagens rapportering av utsläpp och verksamhetsnivå ligger till grund för vidare tillsyn på plats samt digitalt. Fem anläggningar har valts ut för tillsyn under 2025, baserat bland annat på storlek på utsläpp och regeländringar inom gratis tilldelning. Tillsynen ger möjlighet att förbättra övervakningen av utsläpp och effektivisera genomförandet av regelverket.

SJÖFART OCH FLYG

Sjöfart (fartyg med bruttodräktighet över 5 000 ton) inkluderas gradvis i EU ETS från 2024 och ska 2026 vara helt infasat i systemet. För att en sjöfartverksamhet ska få verka i EU måste rederierna skicka in en övervakningsplan, som uppfyller kraven i MRV-förordningen⁶, som beskriver hur de kommer övervaka sina utsläpp. I och med sjöfartens inträde i EU ETS ska Naturvårdsverket granska och godkänna dessa övervakningsplaner. Under 2025 har samtliga inkomna övervakningsplaner godkänts av Naturvårdsverket. En utvärdering av det första hela efterlevnadsåret har inletts för att utvärdera hur vi kan förbättra både granskning av övervakningsplaner samt upprätta effektiva system för tillsyn. Gruppen har även arbetat för att förbättra och utveckla vår vägledning till rederierna.

Under 2025 har den första överlämningen av utsläppsrätter ägt rum med den nuvarande infasningen av 40 procent av rederiets totala koldioxidutsläpp för utsläppsåret 2024. För utsläppsåret 2025 kommer infasningen att öka och rederier ska överlämna utsläppsrätter för 70 procent av sina utsläpp. Från utsläppsåret 2026 och framåt kommer rederier överlämna utsläppsrätter för 100 procent av. En utökning kommer ske för att omfatta även metan och dikväveoxid. EU-kommissionen ska utvärdera om utsläpp från fartyg under 5 000 men inte under 400 bruttodräktighet ska inkluderas i EU ETS i en konsekvensanalys senast 2026.

Flyget ingår i EU ETS. Under 2025 har utdelningen av gratis utsläppsrätter till flyget minskat kraftigt, för att upphöra helt 2026. I stället har ett nytt system införts som ger flygoperatörer kompensation när de använder biobränslen som klassas som hållbara. Kompensation beräknas för merkostnaderna för att använda biobränslen jämfört med fossilt jetbränsle. Som kompensation kommer max 20 miljoner flygutsläppsrätter att delas ut till och med 2030. Syftet är att göra flyget mer klimatsmart och att öka användningen av bränslen med lägre utsläpp. I Sverige övervakar Naturvårdsverket åtta flygbolag⁷ så att de följer regelverket inom utsläppshandelsystemet. Fem av dem sökte och fick kompensation för biobränslen som klassas som hållbara.

I januari infördes även nya regler som innebär att alla flygoperatörer ska övervaka så kallade höghöjdseffekter. Flyget påverkar klimatet på två sätt, dels genom utsläpp av koldioxid, dels genom höghöjdseffekter (som kallas icke-koldioxid-effekter i lagstiftningen). När man bränner flygbränsle får man förutom koldioxid även vattenånga, kväveoxider, sotpartiklar och luftburna partiklar som kan bestå av sot eller svavel. Sådana ämnen har en särskilt stor klimatpåverkan och därför har EU tagit fram nya regler för att motverka negativa effekter.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/757 av den 29 april 2015 om övervakning, rapportering och verifiering av koldioxidutsläpp från sjötransporter och om ändring av direktiv 2009/16/EG

⁷ Antalet flygbolag som administreras av Sverige har varierat över åren men det var 8 stycken under 2025. Medlemsländerna delar på ansvaret för att administrera de flygoperatörer som ingår i EU:s handelssystem för utsläpp (EU ETS). Flygoperatörer som är registrerade i ett EES-land administreras av det landet. Flygbolag registrerade i ett icke-EES-land, så kallade tredjelandsoperatörer, administreras av det EES-land där flygoperatören har högst utsläpp.

De nya reglerna omfattar övervakning, rapportering och verifiering av icke-koldioxid effekter. Då ska flygoperatörer rapportera utsläpp av CO₂-ekvivalenter per flygning med hjälp av flyginformation, flygplans- och bränsleegenskaper, prestandainformation och väderdata.

NYA UTSLÄPPSHANDELSSYSTEMET ETS 2

Naturvårdsverket har fortsatt arbetet med att genomföra det nya utsläppshandelssystemet ETS 2. En stor del av arbetet 2025 har inneburit att granska tillståndsansökningar och begära kompletteringar av dem. Detta har gjort att företagen kunnat uppfylla gällande regelverk. I december 2025 hade 71 bränsleverksamheter fått ett beviljat tillstånd, vilket Naturvårdsverket bedömer motsvarar majoriteten av de tillståndspliktiga verksamheterna inom ETS 2 i Sverige.

Under året har vi även väglett tillståndspliktiga verksamhetsutövare i det nya regelverket genom informationsmöten, skriftlig vägledning, nyhetsbrev och direktkontakt.

Naturvårdsverket har granskat samtliga utsläppsrapporter från de 83 aktörer som lämnade in sin första utsläppsrapport inom ETS 2, avseende 2024 års utsläpp. Verksamhetsutövarna ska ännu inte lämna över utsläppsrätter för sina utsläpp, men årets utsläppsrapporter kommer att bidra till att fastställa utsläppstaket på EU-nivå inom ETS 2. Naturvårdsverkets granskning bidrog till att många fel kunde upptäckas, med ökad kvalitet på utsläppsdata som följd.

Flera tillståndspliktiga företag inom ETS 2 har mycket små utsläpp, vilket innebär att den administrativa bördan är förhållandevis stor för dessa aktörer. Naturvårdsverket har därför arbetat för att underlätta för dem genom att ta fram underlag med förslag på förenkling till Regeringskansliet inför möte i EU:s Climate Change Committee. Detta arbete har resulterat i en ändring av Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/2067 som innebär lägre krav på verifieringen av utsläppsrapporter för de minsta verksamhetsutövarna.

Naturvårdsverket har även redovisat ett regeringsuppdrag där vi lämnat förslag till hur det ska säkerställas att utsläppsrätter inom ETS 2 endast överlämnas av en aktör, även om samma bränsle har frisläppts för konsumtion vid flera tillfällen. I uppdraget föreslog vi att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter läggs på den första aktören som tillgängliggör en bränsleprodukt för konsumtion. Syftet var att ge aktörerna bästa möjliga förutsättningar att göra rätt, med minsta möjliga administrativa börda. En ändring har införts i förordning (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser med ikraftträdande 1 januari 2026, i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.

GRÄNSJUSTERINGSMEKANISMEN FÖR KOLDIOXID (CBAM)

Under året har Naturvårdsverket bidragit till Sveriges genomförande av CBAM. Två aspekter av CBAM har haft särskilt stor betydelse för verksamheten under året. Dels förenklingen av systemet genom EU-kommissionens så kallade Omnipaket som presenterats och antagits under året och som framför allt innebär att många importörer undantas från 2026. Dels att systemets så kallade definitiva period inleds den 1 januari 2026 och följer med utökade skyldigheter för importörer, bland annat att betala för utsläpp och inneha status som godkänd CBAM-deklarant för att kunna importera CBAM-varor.

Omnibusförenklingen innebär att importörer som importerar mindre än 50 ton CBAM-varor om året kommer undantas. Naturvårdsverket bedömer att förändringen innebär att ungefär 500 svenska importörer kommer omfattas av systemet från 2026 i stället för 6 000. Naturvårdsverket bistod Regeringskansliet med analyser och underlag i samband med förhandlingarna av förslaget.

Under året har vi genomfört tillsyn av importörernas kvartalsrapportering med fokus på de största importörerna. Tillsynen har främst avsett saknade rapporter, men även felaktiga uppgifter i inlämnade rapporter. Under året beslutade Naturvårdsverket om två förelägganden om att inkomma med eller korrigera uppgifter men inga beslut om sanktionsavgifter har tagits.

Under andra halvan av 2025 har vi fokuserat på att dels informera importörer om att de behöver ansöka om status som godkänd CBAM-deklarant, dels att granska och besluta i de ärenden som inkommer. Informationsinsatsen har riktats till importörer som importerat nära eller över 50 ton CBAM-varor under 2024 eller 2025 och i oktober skickade vi ut knappt 200 brev, mejlade och ringde cirka 350 samtal till cirka 250 importörer som då ännu inte ansökt. Till och med november 2025 har ca 520 ansökningar inkommit, varav ca 150 efter att informationsinsatsen inleddes, status har beviljats för ca 130 importörer. Vi väntar oss att 120 ytterligare företag behöver ansöka.

Kundundersökningen som Naturvårdsverket genomförde i slutet av 2024 visade på en stor efterfrågan från företagen på ytterligare vägledning. Under 2025 har Naturvårdsverket vidareutvecklat vägledningen och genomfört olika informationsinsatser. Naturvårdsverkets webbplats om CBAM har strukturerats om för att göra informationen mer lättillgänglig. Informationen om CBAM-regelverket har utökats och fördjupats, bland annat om hur man ansöker om status som godkänd CBAM-deklarant. Fler lathundar och instruktionsfilmer för de olika it-systemen har lagts ut. Naturvårdsverket har under året haft tre möten med en fokusgrupp med representanter från sex företag som givit inspel på vägledningmaterialet. Naturvårdsverket har fått positiv respons från fokusgruppen och andra importörer efter de uppdateringar av vägledningarna som gjorts. Naturvårdsverket har genomfört informationsträffar i digitalt- och hybridformat i egen regi och i samverkan med bland annat Tillväxtverket, samt deltagit i externa evenemang som exempelvis Tulldagarna. Ett informationsbrev med omkring 1 000 prenumeranter har skickats ut ungefär månadsvis med vägledning och aktuell information. Under januari-november besvarade Naturvårdsverket över 1 500 samtal och 1 600 mejl om CBAM.

Naturvårdsverket har bidragit till ett ökat utbyte och harmonisering mellan länderna i genomförandet av CBAM, framför allt under andra halvåret 2025 då Naturvårdsverket varit sammankallade för och genomfört digitala och fysiska möten med ett informellt nätverk med medlemsländernas behöriga myndigheter för CBAM och EU-kommissionen.

Regeringsuppdrag - Sociala klimatplanen – elbilspremie

Från mitten av mars 2026 öppnar Naturvårdsverket ett nytt bidrag, en elbilspremie, för köp eller leasing av elbil. Stödet riktar sig till hushåll som har bedömts ha låg täckning och frekvens av kollektivtrafik. För att kunna få bidraget behöver hushållets inkomst ligga under 80 procent av medelinkomsten i Sverige. Premien är en del av Sveriges Sociala klimatplan, som ingår i EU:s Sociala klimatfond vars

syfte är att underlätta för de hushåll som påverkas mest av de högre bränslepriser som förväntas då EU:s handelssystem för vägtransporter och byggnader införs. Naturvårdsverket har under året bidragit med underlag till regeringen med förslag på utformandet av premien samt bistått med kompletteringar vid revidering av planen i samband med EU kommissionens granskning och regeringens beredning. Stort fokus har legat på regelförenkling för de sökande i förhållande till EU:s förordning om den sociala klimatfonden samt vägledning om utformning av medlemsländernas sociala klimatplaner. Till exempel har vi verkat för att det inte ska ställas krav på att den sökande måste äga en bil sedan tidigare, dvs alla inom målgruppen får söka premien oavsett om denne redan är ägare till en bil eller inte (undantaget elbil), samt att det inte ska ställas specifika krav på däck på de fordon som kan köpas och leasas inom ramen för premien. Därutöver har Naturvårdsverket under året utvecklat ett it-system för att kunna ta emot ansökningar och betala ut premier.

Genomför och utveckla Klimatklivet med hög klimatnytta och gör det enkelt för de som söker medel

RESULTAT FÖR KLIMATKLIVET OCH LADDA BILEN

Investeringsstödet Klimatklivet har nu funnits i över tio år och sedan starten 2015 har Naturvårdsverket beviljat cirka 19 miljarder kronor till över 31 000 ansökningar. Stödet har gått till allt från enskilda laddstolpar till stora projekt som vätgas- och biogasproduktionsanläggningar. För de projekt som beviljats stöd är den totala investeringskostnaden 44 miljarder kronor som lokala aktörer och Naturvårdsverket satsat tillsammans för att bidra till att minska de svenska klimatutsläppen.

Det sammanlagda resultatet för Klimatklivet och Ladda bilen för år 2025 visar att antal inkomna ansökningar är högre än något tidigare år, och även antal beviljade ansökningar. Framför allt är det ansökningar till Ladda bilen som står för det stora antalet både inkomna och beviljade ansökningar, med drygt 5 500 inkomna ansökningar och drygt 5 100 beviljade ansökningar. Totalt har 52 821 nya laddpunkter beviljats stöd under 2025 från Klimatklivet och Ladda bilen, med ett sammanlagt stödbelopp på 620 miljoner kronor.

Sedan 2021 och fram till och med 2025 ingår Klimatklivet i Sveriges återhämtningsplan till EU. Ansökningar granskas i och med detta bland annat utifrån kravet att stöd inte får ges till en åtgärd som är relaterad till fossila bränslen eller har samband med en sådan verksamhet.

Tabell 12. Resultat från Klimatklivet, inklusive Ladda bilen*.

	Summa 2015–2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal inkomna ansökningar	8 228	1 605	2 034	1 259	5 826	7 405
Antal beviljade ansökningar**	4 073	723	970	207	4 874	5 315
Vår hanteringskostnad, tkr ***	150 796	63 650	70 037	82 078	108 186	112 166
Omfattning av anslaget, tkr	7 972 474	2 286 000	2 709 000	2 441 658	4 925 000	3 370 000
Utbetalda medel, tkr	4 009 932	1 610 180	1 907 987	1 745 970	2 280 186	1 483 894
Beslutade medel, tkr	8 462 492	2 851 471	4 529 138	1 066 745	5 432 949	1 304 097
Total investeringskostnad, inklusive den sökandes del, tkr	18 509 331	7 148 593	10 646 036	1 949 631	11 757 533	2 716 020
Förväntad utsläppsminskning ton/år, sammanlagt i beviljade åtgärder	2 224 375	589 305	1 054 167	148 004	889 866	145 135

* Siffrorna för tidigare år justeras inte. Siffrorna ger en bild av resultaten vid varje årsskifte, men kan inte adderas för att se Klimatklivets samlade resultat, detta eftersom åtgärder kan upphävas och ändras.

** Antal beviljade ansökningar baseras på de ansökningar som beviljats stöd under året och som fortfarande var beviljade vid årsslutet, oavsett vilket år ansökan gjordes.

*** Hanteringskostnaden för 2019 har justerats då vi ändrat beräkningssätt.

KLIMATKLIVSFÖRORDNINGEN

Genomförande

Till följd av begränsat utrymme i Klimatklivets bemyndigande (långtidsbudget) ställdes ordinarie ansökningsomgångar i november 2024 och januari 2025 in och i stället genomfördes i början av 2025 en utlysning för korta projekt med slututbetalning under 2025. Dessa projekt är enklare till sin karaktär, exempelvis konverteringar från olja till förnybara energilösningar och av cirka 360 ansökningar beviljades 126 åtgärder stöd.

Tack vare förstärkta medel kunde Klimatklivet i september 2025 för första gången på över ett år genomföra en ny utlysning där projektiden, vid behov, kan sträcka sig ända fram till 2030. Totalt inkom drygt 1500 ansökningar, varav knappt 900 gäller det anbudsförfarande för publik laddinfrastruktur som genomförts. Övriga ansökningar omfattar projekt inom industri- och jordbrukssektorn, inklusive bland annat satsningar på biogas- och vätgasproduktion, cirkulära flöden, konverteringar samt icke-publik laddinfrastruktur. Dessa åtgärder bidrar både till ett konkurrenskraftigt lantbruk och minskat fossilberoende.

Klimatklivet ska ge stöd åt de ansökningar som uppvisar störst utsläppsminskning av växthusgaser per investerad krona. I varje ansökan gör den sökande en utsläppsberäkning, som granskas av Naturvårdsverket. Tillsammans förväntas de åtgärder som beviljats stöd sedan Klimatklivets start att bidra med en minskning av växthusgaser i Sverige och utomlands som motsvarar cirka 3,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Utav dessa bedöms 80 procent vara additionella, vilket innebär att 3,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år bedöms komma till stånd genom stöd från Klimatklivet. Här ingår såväl direkta utsläppsminskningar som förutsättningsskapande åtgärder som i nästa led leder till minskade utsläpp, till exempel laddinfrastruktur som möjliggör elektrifiering av transportsektorn. Den

förväntade utsläppsminskningen kan därför inte likställas med en motsvarande minskning av Sveriges territoriella utsläpp.

Omvärldsläget har inneburit att förlängning av genomförandetiden beviljats för ett flertal pågående åtgärder. Förseningarna beror bland annat på problem i leverantörskedjor, osäkerhet om energiförsörjning och utmaningar kring finansiering.

Utveckling

Genom ett nytt teambaserat arbetssätt har vi skapat bättre struktur, tydligare ansvar och en lång rad genomgångar av allt från policies, webbsidor, standardiserade arbetssätt med mera. Det ger bättre förutsättningar för rättssäker och effektiv handläggning och enklare hantering för sökande framöver. Arbetssättet har också lagt grunden för att kunna växla upp handläggningen under 2026 då anslags- och bemyndiganderamar ökar.

Utvärdering

Enligt klimatklivsförordningen ska Naturvårdsverket följa upp och utvärdera stödet. Enligt EU:s statsstödsregler krävs även utvärdering för stödprogram med en årlig budget på över 150 miljoner euro. Syftet med utvärderingen är att granska Klimatklivets effekter på konkurrensen inom unionen, hur väl stödet når sina mål samt om det är proportionerligt i förhållande till de problem det ska adressera. På uppdrag av Naturvårdsverket har konsultbolaget WSP genomfört en utvärdering i enlighet med den utvärderingsplan som godkänts av EU-kommissionen. Utvärderingen bygger på både kvantitativa och kvalitativa metoder och visar bland annat att Klimatklivet har en hög additionalitet, vilket innebär att en stor del av investeringar och utsläppsminskningar som har uppkommit är till följd av stöd från Klimatklivet. Den pekar också på att stödet har bidragit till marknadsintroduktion och spridning av teknik samt bidragit till sysselsättningseffekter i både investerings- och driftsfas. Vidare har utvärderingen inte kunnat påvisa någon snedvridning av konkurrensen på de marknader där Klimatklivet verkar. Däremot framgår att stödnivån för investeringarna i vissa fall varit högre än vad som krävts för att genomföra åtgärderna. Utvärderingen visar också att Klimatklivet har haft en positiv inverkan på fler av miljökvalitetsmålen, med störst effekt på målet Frisk Luft. Resultaten ligger i linje med tidigare utvärderingar av stödet.

Naturvårdsverket har, i enlighet med EU-kommissionens beslut, lämnat in en uppdaterad version av WSP:s utvärderingsrapport från 2023. Den reviderade rapporten innehåller mindre justeringar och förbättringar. En slutlig utvärdering av Klimatklivet kommer att överlämnas år 2028.

Kontroll av beviljade åtgärder

Att besöka verksamheter utgör en del av Naturvårdsverkets kontroll av de åtgärder som beviljats stöd. Vi har tillsammans med länsstyrelserna genomfört besök avseende 133 åtgärder hos stödmottagare runt om i landet, varav 29 åtgärder besöktes fysiskt av både Naturvårdsverket och länsstyrelsen. Utöver dessa har länsstyrelsen medverkat fysiskt på flera åtgärder där Naturvårdsverket deltog digitalt. Resterande har genomförts helt digitalt. Detta innebär att antalet fysiska platsbesök ökat i år jämfört med föregående år då totalt 19 åtgärder besöktes fysiskt. Kontrollen på plats är ett sätt att säkerställa att åtgärdens förväntade resultat uppnåtts, minska de

risker för bedrägeri som finns med ett stödsystem, och komplettera de läges- och slutrapporter som stödmottagaren inkommer med. Hittills har kontrollerna visat att åtgärderna i huvudsak har genomförts såsom angivits i respektive ansökan. Utöver kontroll, är platsbesöken viktiga för Klimatklivets fortsatta utvecklingsarbete då stödmottagaren har möjlighet att återkoppla om Klimatklivets hantering av ansökningar och rapporter. Dessutom underlättar och ökar de kontakten mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna och stödmottagarna.

LADDA BILEN

Genomförande

Inom Klimatklivet ges stöd till icke-publik laddinfrastruktur vid bostäder och arbetsplatser. Stödet ges i enlighet med förordningen (2019:525) om statligt stöd för installation av laddningspunkter för elfordon. På Naturvårdsverkets webbplats finns vägledning om olika sätt att ansöka om bidrag. Över 5 500 ansökningar har inkommit i år avseende stöd till icke-publik laddning inom Ladda bilen. Myndigheten har i år beslutat att 615 miljoner kronor ska delas ut till drygt 5 100 åtgärder för installation av över 52 000 laddpunkter.

Utveckling

Sedan början av året sker all ansökan genom ett digitalt ansökningsförfarande, vilket innebär en enklare och snabbare ansökningsprocess för den sökande. Vidare har Ladda Bilen under året utvecklat nya processer för kontroller, vilket ger myndigheten underlag för säkrare bidragshantering. I december 2025 beslutades en ny förordning för Ladda bilen. Den kommer innebära att fler relevanta målgrupper kan söka stöd för laddinfrastruktur, till exempel större fastighetsägare. För att kunna ta emot ansökningar från de nya målgrupperna har ett digitaliseringsprojekt pågått under året där en ny e-tjänst tas fram.

Vi har gjort en kraftansträngning genom effektiviseringar och personalförstärkningar för att korta handläggningstiderna för Ladda bilen med gott resultat och väntetiden för de sökande har minskat från 8 månader till 2,5 månader.

Genomförande av luftvårdspolitiken

Regeringsuppdrag om genomförande av nytt luftkvalitetsdirektiv

Naturvårdsverket har under året arbetat med att ta fram ett förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk lagstiftning. Arbetet har genomförts inom ramen för ett regeringsuppdrag som Naturvårdsverket fick hösten 2024 och har inneburit ändringsförslag i huvudsakligen miljöbalken och luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477). Förslaget kommer att remitteras och bearbetas vidare inom Regeringskansliet för få direktivets regelverk på plats i svensk lagstiftning. Naturvårdsverket har under arbetets gång haft dialog med olika aktörer, exempelvis kommuner, berörda centrala myndigheter och konsulter, för att inhämta information samt diskutera förutsättningar för och konsekvenser av de olika förslagen. Parallellt med regeringsuppdraget har vi inlett arbetet med att även revidera föreskrifterna om kontroll av luftkvalitet, som också utgör en del i genomförandet av det nya direktivet.

Stöd för uppfyllandet av miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Modellsystemet Nationell modellering av luftkvalitet (NatMod), som utvecklats av SMHI med finansiering från bland annat Naturvårdsverket och Trafikverket för att stödja kommunerna i kontrollen av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft, lanserades i en uppdaterad, andra version i början av året. Med NatMod går det att få en detaljerad bild av luftkvaliteten i kommunerna. Det kommer att bli ett ännu viktigare verktyg framöver i och med det nya direktivets ökade krav på modellberäkningar. Genom NatMod har luftfrågorna fått ett ökat fokus i media under året, såväl nationellt som lokalt, och Naturvårdsverket har bidragit med kompetens och information i flera sammanhang.

Arbetet med vägledning kring kontroll av miljö kvalitetsnormerna och framtagande av åtgärdsprogram i kommunerna har fortsatt under året. En stor del av vägledningsinsatserna har haft koppling till det nya luftkvalitetsdirektivet. Ett antal åtgärdsprogram har uppdaterats och kommer att rapporteras till EU i slutet av året.

Internationellt luftvårdsarbete

Naturvårdsverket har haft en drivande roll i arbetet inom FN:s luftvårdskonvention (CLRTAP), framför allt i det pågående arbetet med revidering av Göteborgsprotokollet. De frågor som diskuteras är möjliggörandet för nya parter att enklare ratificera de nya protokollen, inkludering av metan och nya reviderade åtaganden för 2040/2045. Förhandlingarna ska enligt nuvarande tidplan vara klara under 2026 men riskerar att försenas. Naturvårdsverket deltar i luftvårdskonventionens beslut- och förhandlingsmöten samt i de vetenskapliga grupperna. Naturvårdsverket medverkar dessutom i konventionens implementeringskommitté och finansierar ordförandeskapet i flertalet undergrupper. Naturvårdsverket prioriterar att hitta gemensamma frågor att driva tillsammans med våra nordiska grannar och verkar för att förhandlingarna inte blir allt för försenade med målet att förhandlingarna blir klara till 2027/2028.

Kväveoxidavgiften

Kväveoxidavgiften är ett ekonomiskt styrmedel med syfte att minska kväveoxidutsläppen (NOx-utsläppen) i Sverige och nå miljö kvalitetsmålen Frisk luft, Bara naturlig försurning och Ingen övergödning.

Under 2025 har Naturvårdsverket utfört tillsyn över 288 anläggningar genom att granska deras kväveoxiddeklarationer för utsläppsåret 2024, samt genom revisionsbesök vid sex av dessa anläggningar. Vi har löpande gett verksamhetsutövarna vägledning vilket har förbättrat deras genomförande och stärkt tillförlitligheten i de deklarerade uppgifterna. Utöver det har vi bland annat fortsatt arbeta med ändringar av nuvarande föreskrifter om mätutrustning (NFS 2016:13), tillhörande vägledning, utvecklat det interna it-systemet, skapat ett årligt nyhetsbrev till verksamhetsutövarna, fastställt en långsiktig tillsynsplan, hanterat remissutlåtanden och granskning av rapporter. Alla delar bidrar till tydligare kommunikation samt lägger grund för säkrare kravställning och bedömningar.

Bland de totala produktionsenheterna minskade den producerade energin och det totala NOx-utsläppet marginellt jämfört med 2023. Det totala NOx-utsläppet

inom avgiftssystemet har inte minskat i relation till den producerade energin. Detta tyder på att den tidigare nedåtgående trenden, med mindre utsläpp av kväveoxider per producerad energi, från avgiftens införande har avtagit.

Uppföljning av halter och effekter av luftföroreningar

Den ordinarie löpande miljöövervakningen inom luft har fortsatt i syfte att utvärdera och följa upp effekter i miljön och på människors hälsa. Detta underlag används bland annat i utvärdering, uppföljning och analys av miljömålsarbetet inom luftvårdsområdet och som underlag inför och under internationella förhandlingar. I det nya luftkvalitetsdirektivet finns ett ökat fokus på partiklar. Naturvårdsverket har sedan tidigare genomfört mätningar av sot (black carbon, BC) på ett begränsat antal platser och under det senaste året även av ultrafina partiklar på en plats i tätort som en förberedelse inför de kommande kraven.

Uppföljning av utsläpp av luftföroreningar och rapportering

Under 2025 har vi tagit fram och rapporterat utsläppsstatistik, metodbeskrivningar och trender för utsläpp av luftföroreningar. Vi har även tagit fram och rapporterat in utsläppsscenarier, geografiskt fördelade utsläpp och utsläpp från stora punktkällor. Rapporteringen görs till Luftvårdskonventionen (CLRTAP/UNECE) och EU enligt takt direktivet (2016/2284/EU). Rapporteringen används för att följa upp de åtaganden Sverige har inom EU:s takt direktiv och åtaganden inom UNECE:s luftvårdskonvention. Underlagen används bland annat för att utvärdera behovet av nya styrmedel och är en viktig parameter för att kunna utföra nationell modellering som dels stöttar det nationella luftvårdsarbetet men framför allt är ett stöd till kommunernas lokala luftvårdsarbete.

Det kontinuerliga arbetet med metodutveckling samt förbättringar av aktivitetsdata och emissionsfaktorer har fortsatt under året för att förbättra kvaliteten i utsläppsdata. En central del i kvalitetsarbetet är den årliga granskningen av utsläppsdata, metodbeskrivningar och emissionstrender som genomförs av EU-kommissionen och CLRTAP. Senaste granskningen år 2025 visade att Sveriges arbete håller hög kvalitet vad gäller fullständighet, noggrannhet och transparens.

9. Hållbart samhälle

Resultatområdet Hållbart samhälle är ett av tre områden som avser myndighetens förvaltnings- och åtgärdsarbete. Här ingår bland annat arbetet med efterbehandling av förorenade områden, förebyggande åtgärder för en mer giftfri miljö, avfallsförebyggande och avfallshantering, avloppshantering, samhällsplanering och bullersamordning. Naturvårdsverket är beredskapsmyndighet inom området avfall och avlopp.

Resultatbedömning

Myndighetsmål	Bedömning
När vi implementerar EU:s rättsakter lägger vi fokus på att ge näringslivet goda förutsättningar att genomföra sitt omställningsarbete mot en cirkulär ekonomi	Uppfyllt

Att det ska vara lätt att göra rätt är en ansats som ständigt är med vårt arbete med att ta fram förslag på svenskt genomförande av EU-lagstiftning. Naturvårdsverket har bland annat sedan 2024 utrett hur avfallsregistret kan utvecklas för att förenkla rapporteringen för verksamhetsutövare som hanterar farligt avfall och samtidigt förbättra spårbarheten för farligt avfall. Under 2025 slutfördes bland annat arbetet med att ta fram en framställan till regeringen på reviderade lagkrav.

Myndighetsmål	Bedömning
Utveckla synergier mellan resurseffektiv materialanvändning och klimat	Uppfyllt

Under 2023 och 2024 tog Naturvårdsverket fram ett arbetssätt för att ta fram underlag till styrmedel inom området resurseffektiv materialanvändning och cirkulär ekonomi samt ett styrmedelsbibliotek som innehåller alla styrmedelsförslag som Naturvårdsverket lämnat inom området i regeringsuppdrag under åren 2019–2023. En slutsats som arbetsgruppen drog var att majoriteten av förslagen även bedöms ge effekt för att minska klimatpåverkan. Under 2025 har vi fortsatt att ta fram underlag som stöd till EU-arbetet med reviderade rättsakter inklusive delegerade akter. Arbetet underlättas av att vi nu använder en samstämmig styrmedelsmetod som tar hänsyn till miljömålenas olika utmaningar och förutsättningar vilket ger oss mer nyanserade besluts- och förhandlingsunderlag.

Myndighetsmål	Bedömning
Stärk tillsynen i syfte att öka efterlevnaden av lagstiftning inom cirkulär ekonomi och minska avfallsbrottsligheten	Delvis uppfyllt

Under 2025 har tillsynen inom producentansvar utförts i form av ett projekt med syfte att stärka vår förmåga inom området genom metodutveckling, kompetensut-

veckling och resursförstärkning. Under året har totalt 316 tillsynsärenden startats och 298 ärenden avslutats inom samtliga producentansvar förutom bilar.

Tillsyn inom producentansvar är den enda egna tillsynen som Naturvårdsverket ansvarar för som har påverkan inom cirkulär ekonomi och avfall. Utöver löpande producentansvarstillsyn har vi även stärkt resurserna för att från och med 2026 kunna systematiskt driva och utveckla vår verksamhet inom producentansvarstillsyn och marknads kontroll. Verksamhetsmålet anses endast vara delvis uppfyllt då 2025 var ett år då vi satte förutsättningar på plats för att kunna stärka tillsynen inom producentansvaren i sådan grad att lagefterlevnaden ökar.

Giftfria kretslopp

Efterbehandling av förorenade områden

Sedan våren 2023 har Naturvårdsverket hållit en serie webinarier om aktuella ämnen relaterat till vägledning om förorenade områden masshantering och statlig finansiering. Upplägget på webinarier är halvtimmeslånga presentationer följt av en kvarts frågestund. Deltagarantalet vid webinarier är genomgående mycket stort, oftast deltar cirka 400 personer och även de mer ”smalare” ämnena har 200 – 300 deltagare. Webinarier om riskbedömning och om masshantering från år 2023 har hittills över 1300 respektive 1500 visningar.

En nyligen genomförd enkätundersökning om webinarier serien visar på den genomgående positiva respons som Naturvårdsverket har fått för webinarier. Av de svarande angav 95 procent att de har en mycket eller ganska positiv upplevelse av webinarier och majoriteten av deltagarna (92 procent) upplever att webinarier har gjort det enklare för dem att ta till sig Naturvårdsverkets vägledningar. För de som jobbar med tillsyn angav 64 procent att webinarier ”mycket” eller ”till viss del” har underlättat tillsynsarbetet och 23 procent angav att webinarier har underlättat tillsynsarbetet till viss del.

Tabell 13. 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden anslagspost 1.

	2023	2024	2025
Avhjälpandeåtgärder av föroreningsskador, omfattning på anslaget, tkr	762 068	760 318	712 318
Avhjälpandeåtgärder av föroreningsskador. Fördelade medel, tkr	439 236	570 418	631 692
Varav fördelat till åtgärder, tkr	310 192	382 404	416 766
Varav fördelat till verifierande provtagning av PFAS, tkr	2 100	30 754	53 559
Varav fördelat till verifierande provtagning av sediment, tkr	600	36 734	56 841
Totalt antal riskklassade objekt	27 135	27 397	28 004
Antal pågående och avslutade utredningar, (ackumulerat*)	1 274	1 348	1 410
Antal pågående åtgärder (inklusive sediment)	78	90	113
Antal pågående åtgärder av mark inför bostadsbyggande	4	5	5
Antal avslutade åtgärder, (ackumulerat*)	183	198	203
Antal avslutade åtgärder inför bostadsbyggande, (ackumulerat*)	16	18	19

* De ackumulerade siffrorna gäller från när anslaget inrättades.

ANSÖKNINGSTRYCKET ÖKAR

Efter några år av svårigheter med att ansöka om statlig finansiering för åtgärder, orsakade av nya förordningar och pandemin, har nu de nya förutsättningarna kommit på plats och ansökningstrycket ökat. Under 2025 har fler åtgärder pågått där ansvarig förorenare saknas än föregående år. Det är nästan en dubbel ökning av pågående åtgärder (exklusive åtgärder av mark inför bostadsbyggande) från 2024 till 2025 jämfört med ökningen från 2023 till 2024. Dessutom har ansökningarna för inventering, teknikutveckling och stärkt arbete för att utreda ansvar ökat. Det ekonomiska utrymmet på anslagspost 1 på anslag 1.4 *Sanering och återställande av förorenade områden* är i nuläget fulltecknat 2026.

ENKLARE HANTERING AV FÖRORENADE OMRÅDEN

Under 2025 har arbetet med att effektivisera och förenkla arbetet med den statliga finansieringen av arbetet med förorenade områden inletts. I arbetet ses olika dokument och vägledningar över samt nya stöd utvecklas. En förenkling av Naturvårdsverkets vägledande dokumentet *Kvalitetsmanual för användning och hantering av statlig finansiering till utredning och åtgärd av förorenade områden*, har bland annat genomförts. Detta för att på sikt skapa förutsättningar för effektivare handläggning både på Naturvårdsverket och länsstyrelserna som är den ansökande parten.

INNOVATION OCH TEKNIKUTVECKLING

För att komma bort från dagens schakt och deponi behövs nya och mer innovativa åtgärdsmetoder för förorenade områden. Naturvårdsverket beviljade 2025 bidrag för fem projekt på totalt 45 miljoner kronor utifrån villkor 3 i regleringsbrevets ap1 till pilotprojekt för att testa nya metoder i stor skala. Samtliga projekt påbörjades under 2025 och pågår mellan tre och fem år. De beviljade projekten testar muddringstekniker för fiberbankar, åtgärder av odlingsmark lättförorenad av PFAS, åtgärder av förorenade markområden med höga kulturvärden, förbränning av POP:s förorenade massor och spridningsminskande åtgärder från båtuppställningsplatser.

RENARE SEDIMENT FÖR RENARE VATTEN

Friska sediment är avgörande för rent dricksvatten, giftfria livsmedel och fungerande ekosystem. Många föroreningar som släpps ut till miljön hamnar i sedimenten och påverkar våra akvatiska ekosystem negativt, vilket kan kräva åtgärder som minskar spridningen i miljön. Naturvårdsverket har tillsammans med andra myndigheter ett omfattande samarbete som går under benämningen SESAM som handlar om att öka kunskapen och integrera förorenade sediment i arbetet med förorenade områden. Inventering är första steget i arbetet med förorenade områden och samtliga länsstyrelser har inventerat 4 000 förorenade sedimentområden och genomför verifierande fältprovtagning vid 400 utav dessa. Resultaten ger underlag för att prioritera åtgärder och för tillsynsmyndigheter att förelägga ansvariga verksamhetsutövare.

Fiberbankar är en typ av förorenade sedimentområden som har undersökts inom sedimentsamverkan. Fiberbankar resulterar i döda bottenområden, sprider föroreningar, fiberavfall och avger växthusgasen metan. Resultaten av under-

sökningarna kommer att öka kunskapen och bidra till åtgärder som kan vara till nytta både för både miljömålet giftfri miljö och klimat. Sedimentsamverkan har också arbetat fram en riskbedömningsmetodik som ska leda till bättre bedömning av riskerna med förorenade sediment och bättre underlag kring vilka åtgärder som behövs. Arbetet för renare sediment ställer höga krav på samverkan mellan myndigheter och myndigheterna har fått 10 miljoner i bidrag som gör att de kan prioritera arbete inom sedimentsamverkan.

SPRIDNING FRÅN PFAS-FÖRORENADE OMRÅDEN

Under år 2025 har Naturvårdsverket beviljat bidrag på cirka 41 miljoner kronor till myndigheter och utbildningsinstitutioner för arbetet med att minska riskerna med spridning från PFAS-förorenade områden. Länsstyrelser, Sveriges geologiska undersökning, Statens geotekniska institut, Myndigheten för civilt försvar och Chalmers tekniska högskola har beviljats bidrag. Av beviljade bidrag har cirka 30 miljoner kronor använts för teknikutveckling och ökad kunskap om undersökning, utredning och åtgärder av PFAS-förorenade områden. Övriga bidrag har använts för att öka kunskap om förekomst och bakgrundshalter av PFAS i mark och vatten, samt erfarenhetsåterföring inför åtgärder. Ett särskilt stöd har initierats i samarbete med bland annat MSB för att bidra till en effektiv, rättssäker och likvärdig hantering av de kommunala räddningstjänsternas PFAS-föroreningar över landet.

Satsningen på identifiering av potentiellt PFAS-förorenade områden genom de så kallade verifierande provtagningarna har ökat i omfattning under år 2025 jämfört med tidigare år. Knappt 61 miljoner kronor har beviljats i bidrag till länsstyrelserna för undersökning av cirka 520 objekt fördelat över samtliga 21 län.

STÄRKT MARKSKYDD I EUROPA

God markhälsa och ett starkt och långsiktigt skydd av marken är viktigt för ett hållbart jordbruk, låga kostnader för vattenrening och rimliga samhällskostnader för sanering. Den 16 december 2025 trädde direktivet för markövervakning och markresiliens (markdirektivet) i kraft. Direktivet består av tre delar, med inriktning mot övervakning, markens motståndskraft och funktion samt hantering av förorenade områden. Naturvårdsverket har under året stöttat Regeringskansliet med granskning av både översättningar av direktivet och kommissionens vägledningar samt med att samordna berörda myndigheter.

Stärkt samordning och vägledning om PFAS (återrapporteringskrav)

För att skapa förutsättningar för samarbete mellan berörda aktörer och spridning av kunskap om PFAS finns flera formaliserade nätverk. Särskilt betydelsefulla för denna samverkan bedöms vara: det öppna nationella nätverket för alla intressenter – myndigheter, forskare, kommuner, konsulter, vattenproducenter med flera. myndighetsnätverket med 15 myndigheter och Sveriges kommuner och regioner (SKR), samt Baltic Sea PFAS Network för aktörer i länderna runt Östersjön. I det senare har Naturvårdsverket vid två konferenstillfällen förmedlat Sveriges erfarenheter på PFAS-området. Myndighetsnätverket träffas tre gånger årligen, och under 2025 träffades 356 deltagare från det öppna nätverket i ett

hybridmöte på Naturvårdsverket, vilket är 46 procent fler än förra året. Arbetet i de nationella nätverken drivs i samverkan med flera andra myndigheter och Naturvårdsverket har en central roll som samordnande och drivande myndighet.

I takt med att förståelsen för PFAS-problematiken ökar, växer också PFAS-nätverken för varje år. Av de myndigheter i nätverket som svarat på en utvärderingsenkät om PFAS-samverkan (svarsfrekvensen var 66 procent) anser 100 procent att nätverken bidragit positivt till myndighetens egna PFAS-arbete i form av ökad kunskap om PFAS. 50 procent uppger att nätverken förbättrat den egna myndighetens samordning och samverkan mellan olika aktörer som är involverade i åtgärdsarbete om PFAS. Naturvårdsverkets regeringsuppdrag (ett pågår, ett avslutades 2025) om PFAS är goda exempel på hur samverkan har förbättrats på myndighetsnivå bland annat till följd av det nationella nätverksarbetet.

Inom det nära samarbetet med Kemikalieinspektionen har Naturvårdsverket deltagit i begränsningsarbetet av PFAS inom Reach- och POP-förordningarna. I och med regeländringarna finns nu ett gränsvärde för PFAS-kontaminerade släcksystem. Under hösten 2025 har Naturvårdsverket tillsammans med Kemikaliemyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap uppdaterat vägledningen för tillsyn av släckverksamheter samt produktval PFAS med regeländringarna inom EUs kemikalielagstiftning. De bestämmelser som berör PFAS i släckskum beskrivs kortfattat i tillsynsvägledningen för släckverksamheter och övriga generella bestämmelser om PFAS beskrivs kortfattat i tillsynsvägledningen om produktval PFAS. EU-kommissionen och medlemsländerna har också tagit fram en EU-gemensam vägledning för att underlätta utfasning av PFAS-baserade släckskum. Den ökade tydligheten i regelverket och relevanta vägledningar nationellt och på EU-nivå anser vi ökar möjligheterna att kunna fasa ut PFAS i släckskum under nästa cykel i tillsynsstrategin (2026–2029).

Cirkulär ekonomi

Naturvårdsverket har på olika sätt bidragit till en samhällsekonomisk effektiv omställning till cirkulär ekonomi. Naturvårdsverkets verksamhetsmål är att när vi implementerar EU:s rättsakter lägger vi fokus på att ge näringslivet goda förutsättningar att genomföra sitt omställningsarbete mot en cirkulär ekonomi.

Stärkt näringsliv genom fokus på implementering av EU:s rättsakter

I år har Naturvårdsverket bistått Regeringskansliet i de sista förhandlingarna inför antagandet av avfallsdirektivet kopplat till livsmedel och textil.

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå hur det svenska regelverket ska kompletteras och anpassas till EU-förordningen om förpackningar. Uppdraget är uppdelat i fyra delredovisningar och Naturvårdsverket har lämnat in två redovisningar under 2025. Redovisningarna innehåller förslag på nationella bestämmelser som kompletterar EU-förordningen om förpackningar. Vidare har Naturvårdsverket publicerat vägledning till berörda aktörer på vår hemsida.

Naturvårdsverket har bistått Regeringskansliet i EU-arbetet för att driva det pågående arbetet med sekundärlagstiftning och harmoniserad vägledning som tas fram inom ramen för EU-förordningen om förpackningar.

Naturvårdsverket har under 2025 stöttat Regeringskansliet i genomförandet av Förordning (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen (2023/1542) om batterier och förbrukade batterier (EU:s batteriförordning) nationellt, särskilt gällande de nya kraven inom producentansvaret. Myndigheten har uppdaterat och översatt vägledning, informerat producenter via utskick och webinarier samt utvecklat it-stöd för producentansvar för att underlätta för efterlevnad. En it-lösning har även tagits fram för onlineplattformar för att på ett effektivt sätt kunna kontrollera om de aktörer som säljer via plattformarna är registrerade som producenter eller inte. Naturvårdsverket har deltagit i framtagandet av sekundär lagstiftning på EU-nivå, vilket väntas ge olika aktörer mer klarhet i hur man kan uppfylla lagkraven.

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå hur det svenska regelverket ska anpassas till nya EU:s avloppsdirektiv, (EU) 2024/3019. Det nya avloppsdirektivet ställer krav på att medlemsstaterna ska införa nationella bestämmelser som innebär konsekvenser för bland annat avloppsreningsverk, producenter av läkemedel respektive kosmetika, kommuner, myndigheter, VA-abonnenter och fastighetsägare.

Vidare har Naturvårdsverket medverkat med tre experter i det pågående EU-arbetet med delegerade akter kopplat till avloppsdirektivet. Vi hjälper bland annat till med att utveckla och effektivisera arbetet för inblandade aktörer avseende rapportering.

Avfallsstatistiken bidrar till utvecklingen av träffsäkra styrmedel

Arbetet med att förbättra avfallsstatistiken inom alla områden har fortsatt, inte minst för att tillgodose de ökade kvalitets- och detaljkrav på rapporteringarna till EU-kommissionen och i övergången till en cirkulär ekonomi. Korrekt och jämförbar statistik bidrar till utvecklingen av träffsäkra styrmedel.

Under 2025 rapporterade Naturvårdsverket enligt fem EU-gemensamma direktiv inom avfall och följde upp fyra nationella etappmål. Under året publicerades också resultaten från en stor plockanalysstudie på verksamhetsavfall som går till förbränning, en liknande studie har aldrig tidigare gjorts i Sverige. Resultaten kommer vara användbara i flera statistikprodukter.

Metoden för att ta fram data till EU:s egna medelsrapportering har utvecklats vidare i syfte att eftersträva jämförbara data med övriga EU-länder. Under året hölls ett inspektionsbesök hos Sverige och Naturvårdsverket som ett led i att säkerställa högsta möjliga kvalitet på datakällor och metoder. Rekommendationerna efter besöket ska kunna förbättra rapporteringen och därmed leda till bättre kvalitet i rapporteringen som underlättar för åtgärder. Egna medelsrapportering är uppgifter som lämnas till EU-kommissionen för beräkning av egna medel baserade på plastförpackningsavfall som inte materialåtervinns enligt EU-rådets förordning 2021/770 av den 30 april 2021.

Utveckla synergier mellan resurseffektiv materialanvändning och klimat

RÄTT MASSOR PÅ RÄTT PLATS GER MILJÖNYTTA

Naturvårdsverket har under året lanserat en ny vägledningssida på Naturvårdsverket.se för vår samlade vägledning om masshantering. Naturvårdsverket vägleder om hur rätt massor hanteras på rätt plats. Masshantering omfattar hur massor i form av till exempel jord, askor, slagg, krossat berg, uppriven asfalt, muddermassor med mera hanteras i samhället med hänsyn till lagstiftning, risker och lämplighet. Det är stora mängder överskottsmassor som hanteras varje år som kan påverka allt från miljö, hälsa och samhällsplanering till transporter och utsläpp. Naturvårdsverkets vägledning syftar till att stötta tillsynsmyndigheters arbete för att främja och öka den miljö- och hälsomässigt säkra användningen av massor i anläggningsarbeten.

CIRKULARITET AV KRITISKA RÅMATERIAL

Naturvårdsverket har i uppdrag att ta fram ett förslag till ett nationellt program för cirkularitet av kritiska råmaterial. Målsättningen är att åtgärderna i det nationella programmet ska bidra till ökad cirkularitet av kritiska råmaterial i samhället i stort, i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial inom EU. Förslaget till nationellt program för cirkularitet av kritiska råmaterial ska tas fram i enlighet med artikel 26 i EU:s förordning om kritiska råmaterial (Critical Raw Materials Act, CRMA). Naturvårdsverket har genomfört dialoger med myndigheter, representanter för näringslivet och andra berörda aktörer i syfte att inhämta kunskap om nuläget, de utmaningar som finns för cirkularitet av kritiska råmaterial samt vilka åtgärdsförslag som kan vara lämpliga ur olika aktörers perspektiv. Dialoger har genomförts för olika produkter, komponenter och avfallsflöden med fokus på avfallsförebyggande frågor och materialåtervinning. Dialoger har även genomförts avseende efterfrågan på återvunna kritiska råmaterial, forskning, innovation och kompetens samt försörjningstrygghet ur ett beredskapsperspektiv. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 16 januari 2027.

Effektiv förvaltning av producentansvar

HANTERING AV AVGIFTER OCH UTBETALNINGAR

Som en del i genomförandet av EU:s engångsplastdirektiv ska berörda producenter årligen betala en produktavgift för olika engångsplastprodukter som är vanligt förekommande vid nedskräpning. Intäkterna från produktavgifterna ska gå till att ersätta kommunernas kostnader för att städa nedskräpningen av dessa föremål. Naturvårdsverket har 2025 beslutat om föreskrifter som fastställer produktavgiftens storlek (NFS 2025:2) och med dessa som grund beslutat om produktavgift för 179 producenter. Besluten omfattar totalt ca 220 miljoner kronor. Naturvårdsverkets tidplan gällande när utbetalning till kommunerna kan ske är i dagsläget inte klar, detta till följd av att beslut som utgör cirka 80 procent av det totala beloppet är överklagade. Naturvårdsverket kan inte gå vidare med utbetalning under tiden rättsprocess pågår.

Producenterna ska även betala årsavgift för att bland annat täcka kostnaderna för Naturvårdsverkets handläggning och den nationella skräpmätningen. Natur-

vårdsverket beslutade under 2025 om årsavgifter för 2023, 2024 och 2025, vilket motsvarar 395, 385 respektive 434 stycken beslut.

Under 2025 genomförde Naturvårdsverket en nationell skräpmätning. Skräpmätningens resultat kommer användas till att bland annat beräkna produktavgiftens storlek. Naturvårdsverket har till regeringen redovisat vilka ytterligare engångsprodukter som bör omfattas av avgiftsskyldigheten, baserat på den nationella skräpmätningen, samt föreslagit justeringar av årsavgifterna för att täcka myndighetens administrativa kostnader kopplat till nedskräpningsavgifterna.

Under 2025 har Naturvårdsverket fattat 1181 beslut som kopplar till handläggningen av kommunernas ersättning för insamling av förpackningsavfall. Besluten rör ersättningar till kommuner och producentansvarsorganisationernas marknadsandelar samt producentavgifter. Under 2025 har Naturvårdsverkets beslut resulterat i att cirka 2807 miljoner kronor har fördelat i ersättning till landets kommuner, via Kammarkollegiet (avser ersättning för perioden kvartal 4 2024 – kvartal 3 2025).

Från 1 januari 2026 ska kommuner även tillhandahålla insamling av förpackningsavfall från vissa torg, parker och andra populära platser. Under 2025 har Naturvårdsverket förberett för detta, bland annat genom att besluta ersättningsföreskrifter samt tillhandahålla vägledning för kommunerna på Naturvårdsverkets webbplats.

ÖVRIGA FÖRVALTNINGSUPPGIFTER INOM PRODUCENTANSVAR

Verksamheter kan lämna sitt utsorterade förpackningsavfall till så kallade marknadsdrivna system. Marknadsdrivna system ska anmäla sig till Naturvårdsverket och under året har vi beslutat om åtta anmälningar för marknadsdrivna system för materialåtervinning och fem marknadsdrivna system för återanvändning.

Under 2025 har Naturvårdsverket godkänt två ekonomiska säkerheter från producentansvarsorganisationer för elektronik.

Stärkt tillsyn för producentansvar

Naturvårdsverket har under 2025 satsat på att stärka producentansvarstillsynen genom metodutveckling och ökat fokus på genomförande. Under året har totalt 316 tillsynsärenden startats och 298 ärenden avslutats. Naturvårdsverket har även gjort informationsutskick till 1334 potentiella producenter av förpackningar och 157 potentiella producenter av elutrustning.

Naturvårdsverket har startat tillsynsärenden inom samtliga producentansvar förutom bilar. Tillsynen har bedrivits med fokus på producenters rapportering som ligger till grund för beräkning av nedskräpningsavgifter och med fokus på potentiella friåkare inom producentansvaren för däck, fiskeredskap och förpackningar. Med friåkare avses producenter som inte har anmält sitt producentansvar till Naturvårdsverket eller som inte anlitar en producentansvarsorganisation. Naturvårdsverket har även startat tillsynsärenden och genomfört tillsynsbesök hos de två producentansvarsorganisationerna för förpackningar. Antalet anmälda producenter inom respektive producentansvar 2024–2025 har ökat för samtliga förutom för tobaksvaror som är oförändrat. Störst ökning är det för batterier som har ökat 92 procent, fiskeredskap 45 procent samt våtservetter 30 procent (tabell 14).

Tabell 14. Antal anmälda producenter inom respektive producentansvar samt procentuell förändring under 2025.

Producentansvar	2023	2024	2025	Förändring under 2025
Ballonger	20	29	31	7 %
Batterier	1823	1875	3594	92 %
Bilar	48	64	70	9 %
Däck	172	213	267	25 %
Elutrustning	2760	2757	2920	6 %
Fiskeredskap	51	96	139	45 %
Förpackningar	10 083	10 492	10 823	3 %
Tobaksvaror och filter	6	8	8	0 %
Våtservetter	27	40	52	30 %
Totalt	14 990	15 574	17 904	15 %

Det ökade antalet anmälda producenter innebär att fler producenter betalar tillsynsavgifter och de avgifter till producentansvarsorganisationer som finansierar hanteringen av uttjänata produkter. Under 2025 beslutade och skickade Naturvårdsverket ut 12 196 avier om tillsynsavgift till producenter och producentansvarsorganisationer. De totala intäkterna från tillsynsavgifter var ca 19,7 miljoner kronor.

Under året har Naturvårdsverket genomfört 21 pantkontroller varav sju ej var godkända. Denna tillsyn genomförs i syfte att kontrollera att plastflaskor och metallburkar för dryck som saluförs både ingår i ett godkänt retursystem och är uppmärkta med uppgifter om detta. Vilket belopp som utbetalas som pant när flaskan eller burken lämnas tillbaka till retursystemet ska också anges. Hanterade dispenser från att anlita ett godkänt retursystem har hittills uppgått till 35 startade ärenden.

SÄKERSTÄLLER RÄTTVIS FÖRDELNING AV KOSTNADER

Naturvårdsverket har under 2025 startat 188 tillsynsärenden i syfte att bidra med underlag för att Naturvårdsverket ska kunna avgöra vilka producenter som ska betala nedskräpningsavgifter, hur stora avgifterna ska bli och hur avgifterna ska fördelas mellan producenterna. Tillsynen har lett till att vi har fått in fler rapporter och granskat uppgifter i inlämnade rapporter. Tillsyn bidrar därmed till en mer rättvis fördelning av kostnader mellan producenter. Antalet startade ärenden gällande nedskräpningsavgifter ingår i det totala antalet startade tillsynsärenden.

MARKNADSKONTROLL

Naturvårdsverket har under 2025 genomfört marknadskontroll i form av kontroll av märkning av elutrustning. Marknadskontrollen bidrar till att uppnå syftet med märkningen som är att informera om att uttjänata produkter ska hanteras som elavfall, vilket bidrar till att nå målen om insamling och återvinning av elavfall. Naturvårdsverket kontrollerade märkningen på fem produkter, varav en visade sig ha brister i märkningen. Marknadskontrollen genomfördes i samverkan med Kemikalieinspektionen i syfte att utveckla metodik och få en fördjupad kunskap om regelefterlevnad. De tillsynsärenden som Naturvårdsverket startade inom ramarna för marknadskontrollinsatsen kombinerades med producentansvarstillsyn och ingår i redovisningen av det totala antalet startade tillsynsärenden.

Hållbar plastanvändning – utfasning av fossil plast (återrapporteringskrav)

Naturvårdsverket har under 2025 uppdaterat Färdplanen för hållbar plastanvändning. För att nå en hållbar plastanvändning och fasa ut den fossila plasten krävs arbete med resurssmart användning, råvara med minimal miljöbelastning, ökad högkvalitativ materialåtervinning samt ett minimerat läckage.

SAMORDNING FÖR ATT DRIVA DEN HÅLLBARA PLASTANVÄNDNINGEN

Naturvårdsverkets arbete för att fasa ut fossil plast utgår ifrån nationell plastsamordning där vi samlar och förmedlar kunskap, samt erbjuder en plattform för aktörer att mötas och samverka. Deltagarna i samordningen kommer från kommuner, intresseorganisationer, industri, regioner, forskningsaktörer, nationella myndigheter och länsstyrelser.

En undersökning av plastsamordningens aktörer 2025 visade att majoriteten av de tillfrågade haft nytta av den nationella plastsamordningen i sitt eget arbete med att sträva efter en hållbar plastanvändning. Samordningen anses erbjuda kunskap, nya insikter, inspiration och möjligheter till samarbete för att underlätta för en hållbar plastanvändning. Naturvårdsverket bedömer att aktörernas upplevda nytta av den nationella plastsamordningen indikerar att de har genomfört förändringar som bidrar till en mer hållbar plastanvändning.

För att skapa samverkan och kunskapsutbyte driver nationell plastsamordning arbetsgrupper och nätverk. Under 2025 har sju arbetsgrupper varit aktiva; återanvändning av förpackningar, takeaway-förpackningar, internationella processer, plast i vården, elektronik, däckslitage och materialåtervinning. Totalt medverkar cirka 200 personer i arbetsgrupperna. Därtill har myndighetsnätverket och forskningsfinansieringsnätverket träffats för informationsutbyte. Ett resultat av samarbetet med forskningsfinansierarna är plastkontrakt, ett initiativ där sju pilotprojekt nu fått finansiering via Vinnova.

Under 2025 har nationell plastsamordning arbetat vidare med ”snöbollarna” – lärande exempel för att inspirera till vidare handling. Aktörer uppmuntras att dela sina erfarenheter och exempel på åtgärder för en mer hållbar plastanvändning och vi har 60 snöbollar publicerade. Samordningen har också bidragit med att sprida de framtidsbilder av en hållbar plastanvändning som togs fram under 2024, samt utvecklat en ny kommunikationskampanj för sociala medier – ”Ett större problem än du tror”. Kampanjen lyfter den onödiga plastens miljöpåverkan tillsammans med tips och inspiration för en förändring.

Nationell plastsamordning har också ordnat sju webinarier på olika teman under 2025. Det största är Plastbubbel, då aktörer inom hela plastens värdekedja möts för kunskapsspridning, dialog och samverkan. Vi har haft totalt 1200 anmälda till våra webinarier. Överlag har nationell plastsamordning ett brett genomslag: Våra inlägg på LinkedIn har haft 34 000 visningar, webinarierna har visats 2 850 gånger (varav plastbubblen 1 300) och inlägg på Facebook har genererat 8 200 visningar.

Under året har kunskapshöjande projekt genomförts kring hållbarhetskriterier för biobaserad plastråvara, kontroll av återvunnen råvara och sammanställning av indikatorer. I maj publicerades också en ny plastkartläggning som visar plastflödena i Sverige 2023. Nationell plastsamordning har deltagit i över 120 arrangemang och skickar varje månad ut en lägesrapport med aktuell information på området till över 2100 aktörer från cirka 1000 organisationer. Dialog förs löpande med nordiska och europeiska myndigheter och departement.

ÖVRIGT ARBETE FÖR ATT FRÄMJA UTFASNING AV FOSSIL PLAST

Utöver nationell plastsamordning ingår också arbete med det globala avtalet för att minska plastföroreningar (se kapitel 6 EU- och internationellt arbete) och arbete med att införa EU-förordningen om förpackningar i Sverige i det plastrelaterade arbetet (se ovan). Bland annat har medel använts för att finansiera studier kring förpackningar från verksamheter.

Naturvårdsverket genomför också plastrelaterade aktiviteter inom regeringsuppdrag (till exempel delredovisning 11 om CBAM och plast under Analys av förslag till klimatåtgärder på EU-nivå och Samordnad insamling KN2025/01507) samt arbete kopplat till bland annat engångsplastdirektivet, Nordiska ministerrådet, HELCOM och OSPAR med mera.

Strandstädning

Naturvårdsverket har betalat ut drygt 12,4 miljoner kronor i bidrag för strandstädning till 21 kommuner under sommarhalvåret 2025. I dessa kommuner har sammanlagt drygt 155 ton avfall städats upp. Av denna mängd härrör 117 ton av avfallet från den strandstädning som skett under sommarhalvåret på västkusten. De som anställts är till en fjärdedel personer som står långt från arbetsmarknaden. Även ferieungdomar har anställts för att städa. Arbetskraften har uppgått till totalt 31 årsarbetskrafter. Av dessa var cirka 30 procent kvinnor och 70 procent män. Naturvårdsverkets målsättning var att fördelningen mellan kvinnor och män som får anställning hålls inom fördelningen 40/60 procent senast i år.

Avancerad avloppsrening

Utöver bidrag för strandstädning, administration och tjänster har Naturvårdsverket använt drygt 8,8 miljoner kr av 1:11-anslaget till undersökningar och utredningar som syftar till minskade utsläpp av mikroplaster, läkemedelsrester och andra mikroföroreningar till vattenmiljön.

Säker avfallshantering

I Naturvårdsverkets verksamhetsmål anges att vi ska stärka tillsynen i syfte att öka efterlevnaden av lagstiftning inom cirkulär ekonomi och minska avfallsbrottsligheten.

SEPARAT INSAMLING AV TEXTILAVFALL

Intresset för kravet på separat textilavfallinsamling har varit stort. Naturvårdsverket har tagit fram vägledning riktad till kommuner i rollen som ansvarig för insamling och behandling av kommunalt textilavfall, och i rollen som tillsynsmyndighet samt till övriga verksamheter. Vägledningen har uppdaterats löpande under året med svar på vanligt förekommande frågor och kompletterats med information på naturvårdsverket.se om hur textilavfall samlas in, sorteras och behandlas. Myndigheten har tillgodosett intresset genom att tala och delta på olika forum samt har uttalat sig i media vid ett flertal tillfällen. Vidare har myndigheten svarat på hundratals frågor kopplat till separat insamling av textilavfall.

DISPENSHANTERING

Naturvårdsverket har hittills under året fattat beslut i 14 ärenden gällande dispens från kraven på separat insamling av bioavfall, ytterligare 19 ärenden är under handläggning. Många dispenser som beviljats tidigare löpte ut vid årsskiftet 2025/2026 och vi har noterat att färre nya ansökningar än förväntat har inkommit. Antalet ansökningar skulle kunna indikera att kommunerna kommit så långt i sitt införande att de inte längre är i behov av dispens. Något som påverkat handläggningen av dispenser under året är att bestämmelserna har ändrats, bland annat har tidsgränsen på två år tagits bort och bemyndigandet att meddela föreskrifter om undantag från kraven upphört. Dessa förändringar har inneburit behov av ny vägledning, uppdateringar av formulär och mallar samt planering för att upphäva tidigare framtagna föreskrifter.

FÖREBYGGANDE AV ILLEGAL AVFALLSHANTERING

Naturvårdsverket har deltagit i rättegången mot företaget NMT/Think Pink gällande den avfallshantering som skett på 21 olika fastigheter i södra Sverige. Naturvårdsverket har haft två roller i rättegången, dels som expertvittnen och dels som företrädare för staten med ett skadeståndsanspråk riktat mot företrädarna.

Naturvårdsverket har bidragit till arbetet inom den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen), detta utifrån vår roll som nätverksmyndighet. Operativa rådet har främst efterfrågat vår kompetens inom avfallsbrottsområdet, men vi har också bidragit utifrån andra perspektiv som är relevant för det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet.

Vi har under året arbetat med att färdigställa slutredovisningen till regeringen av det gemensamma uppdraget om att utveckla myndighetssamverkan mot avfallsbrottslighet, som vi har tillsammans med nio andra myndigheter. Redovisningen överlämnas i början av 2026. En delredovisning i uppdraget lämnades i mars 2025. Inom ramarna för regeringsuppdraget har vi under året bidragit med sakkunskap vid Skogsstyrelsens två digitala informationsträffar om avfall vid skogsbilvägar, riktade till skogsägare respektive entreprenörer verksamma inom anläggning av skogsbilvägar. Naturvårdsverket har också vidareutvecklat den webbaserade vägledningen om hur tillsyn kan bedrivas mot misstänkt illegal avfallshantering, till exempel om hur tillsynsmyndigheterna kan stärka sin förmåga att förebygga, upptäcka och motverka avfallsbrottslighet med hjälp av tips och klagomål från privatpersoner och verksamhetsutövare.

Naturvårdsverket har presenterat och informerat om arbete mot avfallsbrottslighet på en mängd seminarier bland annat nätverksträffar för tillsynsmyndigheter, Polismyndighetens regionala underrättelseenheter, avfallsrådet och RUS (regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet).

AVFALLS- OCH AVLOPPSBEREDSKAP

Naturvårdsverket redovisar den 22 februari 2026 regeringsuppdraget *Åtgärder för stärkt civil beredskap* som består av en sammanställning av vidtagna åtgärder internt och externt för att stärka den interna och externa förmågan inom avlopp- och avfallsområdet, inklusive cybersäkerhet. Naturvårdsverket arbetar vidare inom ramen för avfall och avlopp med, investeringsprogram, forum för privat- och offentlig samverkan, delta i nödvattenövningar samt en risk- och försörjningsanalys för avfallshantering.

STATLIG FINANSIERING FÖR HANTERING AV VISST RADIOAKTIVT AVFALL

Naturvårdsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten har samverkat för att på ett säkert och effektivt sätt kanalisera bidrag till mottagande parten så att brister i förvaringen av radioaktivt avfall successivt kan hanteras. Myndigheterna har beslutat en myndighetsöverenskommelse om det gemensamma arbetet, prövat ansökningar och beslutat om finansiering, samt haft flera dialoger med utföraren av hanteringen och mottagaren av statsbidraget. Den första ansökan om statsbidrag kom in 2025 och omfattar 47,3 miljoner kronor för retroaktiva kostnader som uppstått 2025. Arbetet medför att radioaktivt avfall sorteras upp från bristfälligt förvaring, så att ingående avfall kan separeras och slutförvaras på rätt sätt. Bidragsfinansiering sker genom anslagspost 5 på anslag 1:4 *Sanering och återställande av förorenade områden*.

Ökande antal gränsöverskridande transporter

Antalet ärenden som rör gränsöverskridande transporter har från 2024 ökat med 4 procent. Ökningen härrör främst från ett ökat inflöde av importärenden till Sverige. Av dessa ärenden var i år 847 importärenden, 287 exportärenden och 187 transitärenden. Naturvårdsverket har handlagt 47 ärenden gällande olagliga transporter av avfall.

Tabell 15. Antal ärenden om gränsöverskridande transporter och kostnader för att hantera dem.

	2023	2024	2025
Antal beslut om gränsöverskridande transporter och avfall	1155	1265	1321
Hanteringskostnad, totalt tkr	6 409	11 259	11 225
Hanteringskostnad per beslut, kr	6 181	8 901	8 498

Hanteringskostnader avser Naturvårdsverkets kostnader för handläggning av tillstånd för gränsöverskridande transporter.

I början av året växte antalet anmälningar för gränsöverskridande avfallstransporter till en historiskt hög nivå som gjorde att handläggningstiden ökade. En tillfällig resursförstärkning under 6 veckor medförde att ärenden i kö minskades med 150 ärenden. Efter insatsen har det varit fortsatt högt tryck i ärendehantering.

Naturvårdsverket har även varit part i ett mål i EU-domstolen som handlade om att återvinna eller bortskaffa avfall i en återtagen olaglig transport och om detta var förenligt med egendomsskyddet. Under året har EU-domstolen meddelat ett förhandsavgörande (mål nr C-221/24 och V-222/24) som tydliggör inställning till frågorna och även innebär att Naturvårdsverkets hantering har varit korrekt och i enlighet med EU:s avfallstransportförordning. Avgörandet innebär även ett stort steg i rätt riktning för att förhindra att olagliga transporter som återtagits exporteras på nytt, men det medför också att vi kan säkerställa att innehållet i transporten faktiskt hanteras på ett miljömässigt och godtagbart sätt. Allt för att minska påverkan på människors hälsa och miljön. Domen kan även komma att ha en avskräckande verkan på aktörer som avser exportera olagliga avfallstransporter. Det gynnar i sin tur det brottsbekämpande arbetet som pågår.

IMPLEMENTERING AV NY LAGSTIFTNING

Naturvårdsverket har i juni 2025 redovisat regeringsuppdraget *Genomföra EU:s reviderade avfallstransportförordning*. Naturvårdsverket har genom regeringsuppdraget föreslagit ändringar i kompletterande nationell lagstiftning eller ny lagstiftning som krävs i och med ikraftträdandet av den reviderade avfallstransportförordningen i maj 2026. De förslag till nya regler och regelförändringar som Naturvårdsverket genom regeringsuppdraget har föreslagit har under hösten 2025 varit på remiss.

Den reviderade avfallstransportförordningen medför ett flertal förändringar av regelverket med både lättade och utökade krav på verksamhetsutövare och behöriga myndigheter. Den största förändringen sker i hanteringen av tillståndsansökningar för gränsöverskridande anmälningspliktiga avfallstransporter som blir helt digital och kommer att ske via ett centralt system (DIWASS) på EU-nivå.

SYSTEMUTVECKLING FÖR ENKLARE HANDLÄGGNING

Naturvårdsverket har under 2025 påbörjat den systemutveckling som krävs för att ta fram ett nationellt system som kopplas ihop med DIWASS på EU-nivå. Det nationella systemet består dels av en e-tjänst där verksamhetsutövare kan lämna in ansökningar för anmälningspliktiga transporter och registrera informationspliktiga transporter, dels ett system som utgör ett handlägningsstöd för Naturvårdsverkets handläggning av ärendet. Det nationella systemet utvecklas för att också integreras i Naturvårdsverkets e-tjänsteplattform med målsättningen att göra det enklare för verksamhetsutövare att hantera olika slags ärenden mot Naturvårdsverket.

Vi har påbörjat systemutveckling för gränsöverskridande transporter för att göra handläggningen enklare framöver.

Myndighetssamarbete med att genomföra EU:s ekodesignförordning (återrapporteringskrav)

Naturvårdsverket har ett återrapporteringskrav att redovisa hur myndigheten tillsammans med Statens energimyndighet, Kemikalieinspektionen, Swedac och Upphandlingsmyndigheten, har arbetat för genomförandet av Ekodesignförordningen (ESPR).

SAMORDNING MELLAN MYNDIGHETER

Sedan 2025 är Naturvårdsverket sammankallande och samordningsansvarig för myndigheternas arbete med att utarbeta synpunkter och förslag samt vara pådrivande i ekodesignforumet och dess expertgrupp för medlemsstater och i andra relevanta processer för genomförandet av ESPR. Naturvårdsverket har i det arbetet tagit fram och samordnat svenska ståndpunkter kring bland annat EU-kommissionens arbetsplan för ESPR 2025–2030, delegerade och genomförande akter för osålda konsumentprodukter, framtagandet av en metodologi för ekodesignkriterier samt i arbetet med digitala produktpass och tjänsteleverantörer. Vi följer och samordnar arbetet i förstudien för framtagandet av en delegerad akt för textil samt följer förstudierna för järn och stål, däck samt den horisontella förstudien angående reparerbarhet. Vi har även deltagit i och bidragit till EU-kommissionens expertgrupp för miljöavtryck.

Naturvårdsverket har bidragit till stärkt samordning mellan myndigheterna i ESPR-arbetet och utvecklingen av ekodesignkrav genom regelbundet återkommande möten, fysiska och digitala, samt utskick av information. Vi har även tagit fram ett utkast till beskrivning av roller och arbetsfördelning i den myndighetsgemensamma koordineringen av ESPR. Det pågår även ett arbete i myndighetsgruppen med att ta fram svenska allmänna ståndpunkter att använda i ekodesignarbetet för att effektivisera arbetet och säkerställa att svenska frågeställningar och positioner fångas upp och omhändertas på bästa vis.

STÖD VID IMPLEMENTERING

Naturvårdsverket anordnade ett dialogmöte tillsammans med SWEPASS, ett Vinnova-finansierat projekt med uppdrag att bidra till konkurrenskraft hos svenskt näringsliv. Mötet syftade till att starta en dialog mellan myndigheter och industri med fokus på spårbarhet (digitala produktpass) och ekodesignkriterier kopplat till möbler, som är en kommande produktgrupp inom ESPR. Mötet bidrog till att synliggöra marknadssituation och behov för framtagandet av välgrundad vägledning kring ESPR och etablera kontaktvägar för framtida företagsdialoger och samverkan i värdekedjan för möbler inom ESPR-arbetet.

Naturvårdsverket anordnade tillsammans med Kemikalieinspektionen och Tillväxtverket en heldagskonferens om nya regelverk för cirkulär omställning inom textil, kläder och skor. Cirka 150 deltog på plats och 300 digitalt, främst små och medelstora företag. Myndigheter, Regeringskansliet och EU informerade om lagstiftningens påverkan, medan företag och branschorganisationer lyfte utmaningar, möjligheter och behov av stöd. Dagen gav deltagarna stort värde genom samlad myndighetsinformation och erfarenhetsutbyte.

Myndigheterna har även tagit fram gemensamt avstämd information om ESPR, till exempel kraven gällande osålda konsumentprodukter, riktade till företag på webben. Vidare har länkar till information lagts ut på verksamt.se.

Hållbar planering och god bebyggd miljö

Nationell samordning av omgivningsbuller

Naturvårdsverket är sammankallande för den så kallade bullersamordningen och bidrar därmed till ökad samordning och effektivitet tillsammans med Boverket, Folkhälsomyndigheten, Trafikverket, Transportstyrelsen samt representanter från länsstyrelserna. Myndigheterna informerar varandra och omvärlden om aktiviteter inom ljudmiljöområdet, initierar projekt och bedriver utvecklingsarbete. Ett välbesökt nätverksmöte för externa aktörer inom ljudmiljöområdet arrangerades under hösten, då drygt 70 deltagare deltog på plats i Naturvårdsverkets lokaler. De återkommande nätverksmötena uppfattas som en viktig träffpunkt med tillfälle för dialog och informationsutbyte. Naturvårdsverket förankrar även löpande sitt arbete med bullersamordningen, exempelvis med Kunskapscentrum för buller samt inom hälsorelaterad miljöövervakning.

Vårt arbete bidrar även till förberedelse för framtida harmonisering med EU genom att bland annat ta fram en inledande förstudie om eventuell övergång till EU:s gemensamma bullermått.

Rådet för levande städer och myndighetssamverkan för kommuners omställning

Rådet för levande städer, där Naturvårdsverket ingår, fick under året ett nytt regeringsuppdrag samt utökades med Myndigheten för civil beredskap och Brottsförebyggande rådet. Det nya uppdraget, kopplat till Ny strategi för levande och trygga städer, ledde till en reviderad årsplan där ett antal nya aktiviteter nu utreds vidare för att se hur rådet kan svara mot strategin, utöver redan pågående aktiviteter. Naturvårdsverket ingår i arbetsgruppen som ansvarar för att ta fram delmål och indikatorer för det nya stadsutvecklingsmålet.

Naturvårdsverket har under året fortsatt samordningen av regeringsuppdraget Rådet för levande städer, En svensk modell för hållbar urban utveckling och Klimatkontrakt 2030 - initiativ med gemensamma mål att stärka omställning till hållbara städer och samhällen. Naturvårdsverket har bidragit till att ta fram en guide som stöd för kommuner att ta fram en strategisk handlingsplan för extern finansiering samt planerat för och deltagit i webinarier och kunskapshöjande dagar för erfarenhetsutbyte, lärande, kontakt och stöd mellan berörda aktörer. En annan viktig insats är att analysera regionala och kommunala behov för att stödja genomförandet av territoriella strategier. Vi bedömer att insatserna leder till att Naturvårdsverkets kompetens och kunskap blir mer synlig, men också till en ökad kompetens hos kommunerna. Samordningen möjliggör synergier och erfarenhetsutbyte mellan lokal, regional och nationell nivå.

Genomförande av handlingsplan för robust miljöarbete i ett förändrat klimat

I Naturvårdsverkets klimatanpassningsarbete har huvuddelen av arbetet handlat om ett aktivt genomförande av handlingsplanen för klimatanpassning. Rapporten *Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige* har publicerats och resultatet har bland annat använts vid kunskapshöjande seminarier och vid utställningarna Klimattecken – räkna med förändring vid naturum Tåkern och Trollskogen. Vidare har vi bidragit till vägledning för klimatanpassning av vandringsleder och fortsatt att i Naturvårdsverkets fastighetsbestånd analysera klimatförändringens påverkan.

För att fortsätta att öka kunskapen om naturbaserade lösningar har vi medverkat i två forskningsprojekt finansierade genom miljöforskningsanslaget med fokus på blå-grön infrastruktur och dagvattenhantering.

Naturvårdsverket koordinerar klimatanpassningsprogrammet som är ett nytt initiativ under Nordiska ministerrådet. Detta första år har främst handlat om att etablera arbetet och skapa samarbete inom programkommittén. Fokus har legat på att bygga strukturer, ta fram planer och konkretisera aktiviteter. Programkommittén har träffats flera gånger för att diskutera programmets inriktning, utbyta kunskap om ländernas klimatanpassningsarbete och analysera nordiska perspektiv i relation till europeiska policyprocesser.

Grönplanering och naturbaserade lösningar

Arbetet med grönplanering och naturbaserade lösningar har varit en viktig kunskapsbas för implementeringen av Naturrestaureringsförordningens artikel 8 och för att ge förslag till styrmedel och åtgärder i Naturrestaureringsplanen. En juridisk utredning om kommunala kompensationsfonder som genomförts har gett ökad kunskap om möjligheter kring ekologisk kompensation i samband med exploatering. Arbeta med principer för artval av träd i urbana miljöer har påbörjats i samverkan med olika aktörer inom området, vilket kan bidra till bättre målfyllelse för artikel 8 och 13.

Genom dialogmöten, webinarier samt medverkan i fyra fysiska seminarier om *Grön infrastruktur i fysik planering* (262 deltagare) och två webbaserade workshops om *Vardagsnära natur* (138 deltagare), har vi nått många kommuner, konsulter och privata fastighetsaktörer. Vägledningen stödjer även regeringens politik om Levande och trygga städer samt Boverkets vägledning om trädgårdsstäder.

Kommunala pilotprojekt för planering av ny kärnkraft

Inom ramen för ett regeringsuppdrag har vi gett bidrag till kommuners pilotprojekt för att utveckla arbetssätt för effektiva planerings- och tillståndsprocesser vid etablering av ny kärnkraft. Under året har totalt ca 5 miljoner betalats ut till åtta kommuner. Vi har även ordnat ett flertal konferenser där kommunerna har haft möjlighet att få information och utbyta erfarenheter med varandra, liksom med berörda statliga myndigheter och andra aktörer inom området. I uppföljningen av bidraget lyfter samtliga kommuner att arbetet med pilotprojekten stärkt kommunens beredskap för etablering av kärnkraft och bidragit till ett lärande inom kommunen.

10. Avgiftsfinansierad verksamhet och investeringsbudget

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Tabell 16. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras, tkr.

Verksamhet 2025	+/- tom 2023	+/- 2024	Budget Intäkter 2025	Utfall Intäkter 2025	Budget Kostnader 2025	Utfall Kostnader 2025	Budget +/- 2025	Utfall +/- 2025	Ack. utgående +/- 2025
Offentligrättslig verksamhet									
Kadmiumfonden	0	0	700	735	700	735	0	0	0
Kväveoxidavgiften (NOx)	0	0	11216	11241	11216	11241	0	0	0
Jägarregister jaktkort	0	0	7400	6030	7400	6030	0	0	0
Jägarregister jägarexamen	207	-792	7900	8518	8900	8022	-1000	496	-89
Tillsynsavgifter Retursystem	709	516	3846	4521	4640	3330	-794	1191	2416
Summa	916	-276	31062	31045	32856	29358	-1794	1687	2327
Uppdragsverksamhet									
EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS)	91	-2	110	45	110	99	0	-54	35
Nedskräpningsavgift	-6054	-2229	3270	1353	8846	8614	-5576	-7261	-15544
Insamling förpackningar	0	-987	2500	2500	4975	3742	-2475	-1242	-2229
Summa	-5963	-3218	5880	3898	13931	12455	-8051	-8557	-17738
Tjänsteexport									
Utvecklings-samarbete m.m.	0	0	250	102	250	102	0	0	0
Summa	0	0	250	102	250	102	0	0	0
Summa intäkter som disponeras	-5047	-3494	37192	35045	47037	41915	-9845	-6870	-15411

Utfallet för Kadmiumfonden följer den budget som anges i regleringsbrevet för 2025. I augusti 2025 upphörde verksamheten då de delar av förordningen (2008:834) om producentansvar som reglerade fonden upphörde att gälla.

Naturvårdsverkets avgiftsintäkt för administrationen av kväveoxidavgiften (NOx) uppgår till 11,2 miljoner kronor, vilket motsvarar budgeten i regleringsbrevet 2025.

Avgiftsintäkterna för jägarregistret uppgick till cirka 14,5 mnkr, vilket är cirka 0,8 mnkr lägre än budgeterat (15,3 mnkr). Minskningen av avgiften beror på att kostnaderna minskat genom digitalisering av avisering och utskick. Intäkterna för jägarexamen är högre 2025 än budgeterat

vilket beror på att fler personer avlagt examen än vad som antagits i budgeten. Samtidigt är kostnaderna lägre än planerat, bland annat eftersom planerad it-utveckling genomförs kommande år.

För tillsynsavgifter Retursystem bygger budgeten för både intäkter och kostnader på antaganden och bedömningar som gjordes i samband med att Naturvårdsverket tog över verksamheten 2023. Under 2025 har organisationen inte nått full bemanning, vilket är den främsta anledningen till att årets kostnader (3,3 mnkr) är lägre än budgeten enligt regleringsbrevet (4,6 mnkr).

Naturvårdsverkets intäkter för EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) är lägre än de 110 tkr som budgeterats enligt regleringsbrevet för 2025. Antalet organisationer som betalar årsavgift fortsatte att minska under 2025 då sju organisationer betalade avgift jämfört med tolv 2024.

Intäkten för nedskräpningsavgifterna uppgår till 1,4 mnkr, vilket är lägre än budgeten i regleringsbrevet 2025 (3,2 mnkr). Intäkterna från den fasta delen av nedskräpningsavgifterna (årsavgiften) var mindre än tidigare budgeterat på grund av att antalet hos Naturvårdsverket registrerade företag som ska betala årsavgift föll lägre ut än prognosen. Kostnaderna för nedskräpningsavgifterna är i nivå med budgeten i regleringsbrevet. Nedskräpningsavgiften är en offentligrättslig avgift men redovisas som Uppdragsverksamhet i enlighet med regleringsbrevets indelning.

Avgiftsintäkten för Insamling förpackningar infördes 2024 och regleras i förordningen (2022:174) om producentansvar för förpackningar. Kostnader för verksamheten uppgår 2025 till 3,7 miljoner kronor, vilket är lägre än budgeten (5,0 mnkr). Detta beror bland annat på att verksamheten under året inte haft de resurser som budgeterats. Nedskräpningsavgiften är en offentligrättslig avgift men redovisas som Uppdragsverksamhet i enlighet med regleringsbrevets indelning.

Intäkterna för Naturvårdsverkets tjänsteexport inom det internationella utvecklingssamarbetet fortsätter att minska. Under 2025 avslutades det sista uppdraget som finansierades med avgifter. Idag finansieras samtliga uppdrag som Naturvårdsverket och Sida tecknat överenskommelser om med bidrag. Intäkter uppgick till 102 tkr, vilket är lägre än budgeten i regleringsbrevet för 2025 (250 tkr).

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras

Tabell 17. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras, tkr.

Verksamhet 2025	Inkomst-titel	+/- tom 2023	+/- 2024	Budget Intäkter 2025	Utfall Intäkter 2025	Budget Kostnader 2025	Utfall Kostnader 2025	Budget +/- 2025	Utfall +/- 2025	Ack. +/- utgående 2025
Övrig offentligrättslig verksamhet	2552	3699	609	9 000	14 727	11 900	11 225	-2 900	3 502	7 810
Avgifter för prövnings- och tillsynsverksamhet	2537	410	-4 184	15 602	15 933	35 405	20 314	-19 803	-4 381	-8 155
Ansökningsavgifter	2511	-18	-9	10	3	10	15	0	-12	-39
Summa intäkter som ej disponeras		4 091	-3 584	24 612	30 663	47 315	31 554	-22 703	-891	-394

Övriga inkomster av statens verksamhet samt övriga ränteinkomster av statens verksamhet ingår inte i NV:s avgiftsbelagda verksamhet och är borttagna ur tabellen eftersom de inte är avgiftsbelagd verksamhet och finns därmed inte med i avgiftsbudgeten i regleringsbrevet.

Övrig offentligrättslig verksamhet avser avgifter för handläggning av anmälningar om gränsöverskridande avfallstransporter, enligt 7 kap.13 § förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillstånd enligt miljöbalken. Under 2025 uppgift avgiftsintäkterna till 14,7 miljoner kronor, vilket är högre än budgeterade 9 miljoner kronor. Naturvårdsverket har under 2025 gjort stora insatser för att komma i kapp med debiteringen av ansökningsavgifterna. Denna förstärkning har medfört att fler debiteringar har skett i 2025 i jämförelse med 2024 och därmed även högre intäkter. Kostnaderna för hanteringen av dessa ärenden är i nivå med budgeten. Kostnader är exklusive lagringskostnader med mera.

Naturvårdsverket har tagit ut avgifter om 15,9 mnkr för tillsyn, i enlighet med förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken, vilket är i nivå med budgeten för 2025. Kostnader för verksamheten är väsentligt lägre än budgeterat vilket beror på att Naturvårdsverkets resurser inte kom upp till den nivå som antagits.

Naturvårdsverket ska enligt flera förordningar ta ut ansökningsavgift för att behandla ansökningar om tillstånd. Redovisad avgiftsintäkt 2025 avser avgift för ansökan om typgodkännande av fångstredskap och är lägre än budgeterat. Avgifterna är svåra att budgetera eftersom ansökningar inte kommer regelbundet.

Investeringsbudget

Tabell 18. Investeringsbudget, mnkr.

	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025
Anskaffning och utveckling av nya investeringar				
Skydd av värdefull natur (del av 1:14 ap.1)	1165	1609	1161	1107
Byggnader, anläggningar m.m. i anslutning till skyddad värdefull natur (del av 1:3 ap.2)	41	14	26	11
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	1206	1623	1187	1118
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>110</i>	<i>61</i>	<i>126</i>	<i>209</i>
Finansiering				
Anslag 1:14 ap. 1	1165	1609	1161	1107
Anslag 1:3 ap. 2	41	14	26	11
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	1206	1623	1187	1118
Vidmakthållande av befintliga investeringar				
Skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m. (del av 1:3 ap. 2)	962	1115	1088	1221
Summa utgifter för vidmakthållande	962	1115	1088	1221
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Finansiering				
Anslag 1:3 ap. 2	962	1115	1088	1221
Summa finansiering av vidmakthållande	962	1115	1088	1221
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	2168	2738	2275	2339
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>110</i>	<i>60</i>	<i>126</i>	<i>209</i>

11. Medarbetare och kompetensförsörjning

Året har präglats av utbildningsinsatser inom bland annat förtroendefullt samarbete och utvecklande ledarskap. En gemensam medarbetarbetardag om rollen som statsanställd har också varit i fokus. Utbildningsinsatserna och medarbetardagen har bidragit till dialog, nätverkande och gemensamt lärande, med syfte att stödja våra långsiktiga mål om ökad samverkan och hållbar arbetsmiljö. Genom att investera i kompetensutveckling inom förtroendefullt samarbete och skapa gemensamma mötesplatser stärker vi organisationens förmåga att arbeta tillsammans mot gemensamma mål och hantera framtida utmaningar.

Under året har det även genomförts förberedelser för verksamhetsförändringar på flera organisatoriska nivåer. Syftet med kommande förändringar är att bidra till att verksamheten bedrivs rättssäkert, effektivt och hållbart samt stärka organisationens förmåga att möta förändrade krav och behov. Målsättningen har varit att främja hållbara strukturer, samarbete och möjliggöra ökad verksamhetsutveckling. Förändringarna har inte medfört någon minskning av antal medarbetare, men några har fått nya roller.

Medarbetar- och ledarskap

Under året har satsningen på *Utvecklande ledarskap* fortsatt att integreras i chefsdagar, ledningsgruppsutveckling och i individuell chefscoachning. Två ledningsgrupper har arbetat med ledningsgruppsutveckling och sju chefer har nyttjat individuell chefscoachning. Insatserna har riktats till chefer med personalansvar.

Utbildningen *Leda utan att vara chef*, som bygger på principer från utvecklande ledarskap, har erbjudits till medarbetare med ledande uppdrag utan formellt personalansvar, såsom projektledare och samordnare. Utbildningen omfattar två dagar med 20 deltagare per tillfälle, och efter genomförd utbildning erbjuds deltagarna fortsatt stöd av handledare. Extern konsult har ansvarat för genomförandet.

Chefer har även haft möjlighet att genomföra teamutvecklingsinsatser för att stärka arbetsgrupper. Under året har sex interna insatser genomförts, och därutöver har stöd avropats från extern konsult vid fem tillfällen.

För att stärka självledarskap och samarbetsförmåga har myndigheten fortsatt satsningen på utbildningen *Förtroendefullt samarbete*. Den är upplevelsebaserad, bygger på forskning och praktisk erfarenhet, genomförs under tre dagar, leds av interna handledare, bekostas av omställningsmedel och är frivillig för alla medarbetare. Uppföljning sker efter varje tillfälle samt genom nulägesmätningar – inför starten och planerat under 2026 och 2027. Vid årets slut har ca 300 medarbetare gått utbildningen sedan starten 2024. Totalt erbjuds 28 tillfällen per år.

För att utvärdera effekterna av de ovannämnda insatserna i organisationen genomfördes under våren 2025 en undersökning för att kartlägga organisationens kultur. Resultatet visar på ett gott samarbete inom arbetsgrupperna samt en hög grad av tillit till närmaste chef. Undersökningen pekar även på behov av att stärka

innovationsförmågan och att utveckla arbetet med effektiviseringar. En till uppföljning planeras till 2027 för att ytterligare utvärdera effekterna av insatserna.

För att öka tryggheten i rollen som statsanställd har kontinuerlig utbildning genomförts. Exempelvis med dilemmaövningar som genomfördes vid chefsdagarna och på medarbetardagen. Fokus var på myndighetens kontakter med näringsliv och andra aktörer och syftet att stärka medarbetare att agera enligt den statliga värdegrunden i vardagliga beslut och ageranden.

Kompetensförsörjning

Ett utvecklingsprojekt har påbörjats av det processtöd som finns för kompetensförsörjningsplaner. Under året har ett utredningsarbete inletts för att kartlägga avdelningarnas behov av stöd i planeringsarbetet. Syftet är att vidareutveckla och anpassa metoden utifrån verksamhetens förutsättningar.

Naturvårdsverket har generellt haft goda möjligheter att rekrytera och hitta rätt kompetens för uppdragen. Totalt har 128 nyanställningar gjorts.

Hållbart arbetsliv

Under året har Naturvårdsverket stärkt sitt arbete för en trygg och hållbar arbetsmiljö genom att se över och uppdatera styrdokument inom arbetsmiljöområdet. Målet är att ge bättre stöd till både medarbetare och chefer i det dagliga arbetsmiljöarbetet.

Som del i utvecklingen av den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön har ett digitalt verktyg för pulsundersökningar upphandlats. Genom korta, anonyma enkäter möjliggörs löpande uppföljning av arbetsmiljörisker. Under året har fokus varit på implementering och chefsutbildning. Pulsundersökningarna börjar genomföras under 2026.

För att främja ett närvarande och stödjande ledarskap håller Naturvårdsverket fast vid principen att inte ha för stora enheter. Ett riktvärde är att en chef inte bör ha fler än 18 direkt underställda medarbetare. Organisationsstrukturer har därför fortsatt planerats med omsorg, och interna stödenheter har bistått med rådgivning vid förändringar för att säkerställa hållbara ledningsstrukturer.

Naturvårdsverket arbetar också aktivt för att främja hälsa och välmående. Friskvård uppmuntras både under och utanför arbetstid, och personalföreningarna har erbjudit ett brett utbud av aktiviteter – både fysiska och digitala – som stärker gemenskapen. En särskilt uppskattad aktivitet var den gemensamma friluftsdagen i september, med över 400 deltagare. Ca 80 procent av medarbetarna har även nyttjat sitt friskvårdsbidrag under året.

Som stöd i arbetsmiljö- och rehabiliteringsfrågor har en ny företagshälsovård upphandlats. Företagshälsovården har till största del nyttjats för tjänsterna rehabiliteringssamordning, företagsläkare och psykolog. 60 medarbetare har under året haft registrerade ärenden, 30 procent män och 70 procent kvinnor.

Medarbetare har även möjlighet att anonymt söka samtalsstöd via personalstöd – ett komplement till vår företagshälsovård som erbjuder lättillgängligt stöd vid såväl arbetsrelaterade som privata utmaningar. Totalt har 23 ärenden registrerats under året vilket är en kraftig minskning från föregående år då samma siffra

låg på 95 ärenden. Av årets registrerade ärenden har 14 ärenden varit arbetsrelaterade och 9 ärenden privatrelaterade.

Personalredovisning

Naturvårdsverket hade i medeltal 777 medarbetare under 2025, vilket är en ökning från 2024 då medeltalet var 767. Könsfördelningen har varit densamma som föregående år, 67 procent kvinnor och 33 procent män. Medelåldern har minskat marginellt till 47,1, jämfört med året innan då den var 47,6 år.

Tabell 19 visar fördelning utifrån ålder och kön. Eftersom statistiken ger en ögonblicksbild av fördelningen per december 2025 överensstämmer inte det totala antalet med antalet anställda i medeltal, tabell 20.

Vad gäller åldersfördelning utifrån kön har flertalet åldersgrupper för både kvinnor och män ökat något detta år. Störst procentuell ökning ser vi i gruppen kvinnor 41-45 år men sett till antal individer är det kvinnor till och med 40 år som ökat mest. Gruppen 65 år och äldre är fortsatt den procentuellt minsta gruppen och är den grupp som minskat mest avseende båda könen.

Frisktalet, det vill säga andelen anställda som har högst fem sjukdagar vid högst tre tillfällen under året har minskat något till 73,2 procent jämfört med 73,8 procent året innan.

Av tabell 21 framgår att den totala sjukfrånvaron minskat med 0,35 procentenheter jämfört med året innan. Inom åldersgruppen 29 år eller yngre har den totala sjukfrånvaron ökat mest procentuellt sett men ser vi till antalet individer är det endast en marginell ökning. I åldersgrupperna 30-49 år ser vi en mindre minskning på totalen med 0,65 procentenheter och gruppen 50 år eller äldre uppvisar en marginell skillnad. Kvinnornas totala sjukfrånvaro minskade något under året med 0,6 procentenheter. Männens totala sjukfrånvaro ökade med 0,28 procentenheter.

Tabell 19. Åldersfördelning per kön, totalt antal anställda.

	2023		2024		2025	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
-40 år	59	145	55	140	65	157
41-45 år	46	82	41	69	43	80
46-50 år	37	92	45	90	40	94
51-60 år	81	158	72	149	79	150
61-65 år	26	31	21	41	22	47
66 år -	7	7	8	9	3	4
Totalt	256	515	242	498	252	532

Tabell 20. Medelantalet anställda.

År	2023	2024	2025
Anställda	809	767	777
Män	33 %	33 %	33 %
Kvinnor	67 %	67 %	67 %

Tabell 21. Sjukfrånvaro i procent.

År	2023	2024	2025
Total sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda arbetstiden	2,92	3,41	3,06
Kvinnor	3,71	4,38	3,69
Män	1,33	1,48	1,76
Andelen av total sjukfrånvaro som har varat sammanhängande i en period om 60 kalenderdagar eller mer	58,83	65,72	58,90
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen	3,75	0,93	1,73
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen	2,96	3,28	2,63
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för åldersgruppen	2,83	3,63	3,62

12. Återrapporteringskrav, uppdrag och instruktionen

Tabell 22. Återrapporteringskrav.

Återrapporteringskrav	sidan
<p>Utfasning av fossil plast</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa resultatet av insatser myndigheten gjort för att driva på utfasningen av primär fossil plastråvara genom insatser nationellt samt genom stöd till Regeringskansliet inom EU-arbetet.</p>	s. 78
<p>Stärkt samordning och vägledning om PFAS</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur myndigheten har arbetat för att utveckla och stärka den nationella samordningen och vägledningen för att hantera problemen med att per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS) sprids i miljön. Naturvårdsverket ska redovisa det arbete som utförs i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och som fokuserar på stöd och vägledning när det gäller hantering av kontaminerat släckvatten samt skumvätskor som innehåller PFAS samt rengöring och provtagning (inklusive riktvärde) av PFAS-kontaminerade släcksystem. Av redovisningen ska de genomförda åtgärderna framgå samt vilka effekter dessa åtgärder bedöms få.</p>	s. 73
<p>Myndighetssamarbete med att genomföra EU:s ekodesignförordning</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur myndigheten, tillsammans med Statens energimyndighet, Kemikalieinspektionen, Swedac och Upphandlingsmyndigheten, har utarbetat synpunkter och förslag samt varit pådrivande i ekodesignforumet och dess expertgrupp för medlemsstater och i andra relevanta processer för genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG. Naturvårdsverket ska vara sammankallande och samordnande för myndigheternas arbete.</p>	s. 82
<p>Utveckla förvaltningen av skyddad natur</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur myndigheten har arbetat för att utveckla förvaltningen av skyddad natur, inklusive uppföljning, med anledning av regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om förvaltningen av skyddad natur (skr. 2024/25:55).</p>	s. 40
<p>Ökad finansiering från EU-fonder</p> <p>Naturvårdsverket ska föreslå åtgärder för att kunna öka medfinansieringen från EU-fonder, exklusive EGFJ och EJFLU, till projekt om naturvård och biologisk mångfald.</p>	s. 44
<p>Genomförande av vattenmyndigheternas åtgärdsprogram</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur de har arbetat med genomförandet av de åtgärder som är riktade till myndigheten och beslutade inom ramen för Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022–2027 i syfte att bidra till att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna nås.</p>	s. 30
<p>Förvaltningsverktyg för toleransnivåer för skador inom rennärigen</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur myndigheten har bidragit till arbetet att tillsammans med Sametinget fortsätta utveckla ett förvaltningsverktyg utifrån fastställda toleransnivåer för skador orsakade av stora rovdjur inom rennärigen. Naturvårdsverket ska redovisa sitt arbete med att vägleda om toleransnivåns betydelse vid eventuell prövning av förutsättningar för jakt på stora rovdjur.</p>	s. 53
<p>Information och dialog om viltforskning och projekt finansierade av viltvårdsfonden</p> <p>Naturvårdsverket ska redovisa hur myndigheten arbetar med och bidrar till att kunskap och erfarenheter från forskning och projekt som finansieras genom viltvårdsfonden når berörda aktörer för att utveckla jakten och viltvården i Sverige.</p>	s. 22

Återrapporteringskrav	sidan
Tillämpning av reviderade riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur Naturvårdsverket ska analysera och redovisa hur myndighetens reviderade riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur tillämpats av beslutande myndigheter och av domstol.	s. 52

Tabell 23. Organisationsstyrning.

	avrapporering
Säkerställa proaktivitet och handlingskraft vid fredstida krissituationer eller vid krig och krigsfara Naturvårdsverket ska säkerställa att myndigheten har förmåga att agera proaktivt och handlingskraftigt i hanteringen av såväl fredstida krissituationer som vid krig och krigsfara. Utöver de krav som ställs i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ska myndigheten i detta syfte utbilda och öva sin personal samt se till att myndigheten stärker en kultur och arbetssätt som utgår från de krav som ett krig ställer. Naturvårdsverket ska redovisa vidtagna åtgärder och resultatet av dessa till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 1 mars 2026.	2026-03-01

Tabell 24. Levererade regeringsuppdrag.

Uppdrag	Ärendenr	Avrapportering
Inriktning för civilt försvar 2025-2030	NV-09494-24	Årligen i samband med årsredovisningen
Ändring av anvisningar för det civila försvaret	NV-03399-23	Årligen 10-01
Uppdrag att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering (M2020/01518)	NV-07656-20	Årligen i årsredovisningen
Regeringsuppdrag till Tillväxtverket, Naturvårdsverket m.fl. myndigheter att följa upp mål om handläggningstider samt om bemötande och service hos vissa myndigheter	NV-07829-22	Årligen 02-15
Bistå Miljömålsrådet (M2018/01715/S)	NV-04983-18	Årligen i årsredovisningen
Redovisning av stöd till lokala klimatinvesteringar – Klimatklivet	NV-09550-24	Årligen 04-15
Inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark (N2018/04159/SK)	NV-05771-18	Årligen 04-30
Uppdrag att skydda värdefulla skogar genom att använda ersättningsmarker	NV-07484-22	Årligen 03-31
Uppdrag till Naturvårdsverket att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog	NV-06273-22	Årligen 03-31
Uppdrag till Naturvårdsverket att öka takten i arbetet med nya nationalparker och främja naturturism i nationalparker och andra formellt skyddade områden	NV-06272-22	Årligen 03-31
Åtgärder för hantering av PFAS-förorenade områden	NV-11027-22	Årligen 04-15
Förorenade sediment	NV-11027-22	Årligen 04-15
Åtgärder för att främja ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner	NV-02004-24	2025-02-20
Uppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att se över den nationella strategin för formellt skydd av skog	NV-06274-22	2025-03-20
Översyn av regelverk för att underlätta för återvätning	NV-09162-23	2025-02-27
Kunskap PFAS i livsmedel och miljö (RB22)	NV-09898-21	2025-02-27
Nytt system för företagens miljörapportering	NV-09157-23	2025-02-13
Analys av förslag till klimatåtgärder på EU-nivå	NV-09153-23	2025-12-31

Uppdrag	Ärendenr	Avrapportering
Genomföra EU:s reviderade avfallstransportförordning	NV-04617-24, NV-06340-24	2025-05-31
Uppdrag att utveckla planeringsförutsättningar och arbets-sätt med tillståndprocesser för etablering av ny kärnkraft	NV-06417-24	2025-11-27
Uppdrag till Naturvårdsverket att föreslå författningsändringar i syfte att sänka kapacitetsgränsen för inkludering av vätgasanläggningar i EU ETS	NV-07173-24	2025-02-20
Uppdrag till Naturvårdsverket att lämna förslag på reglering för det fall samma bränsle frisläpps för konsumtion vid flera tillfällen i EU ETS	NV-07171-24	2025-02-20
Uppdrag till Naturvårdsverket att lämna förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt	NV-07169-24	2025-11-25
Förberedande kartläggning inför genomförandet av EU:s förpackningsförordning	NV-07135-24	2025-01-15
Uppdrag till NV att utreda och lämna förslag på förvaltningsåtgärder för varg	NV-08852-24	2025-03-13
Uppdrag att lämna förslag på digitala lösningar för tillsynsvägledning	NV-00410-24	2025-06-19
Prognos för beställningsbemyndiganden	NV-09541-24, NV 09540-24	2025-06-30
Utgiftsprognoser	NV-09540-24	2025-02-03 2025-04-25 2025-07-25 2025-10-20
Delta i Innovation Centre for Industrial Transformation and Emissions (INCITE)	NV-09543-24 NV-25-037002	2025-11-25
Analys av system för nationellt stödprogram för nettonolltekniker	NV-09544-24 NV-00507-25	2025-09-30
Uppföljning av strandskyddet	NV-09555-24	2025-04-10
Sammanställning av medel för biologisk mångfald	NV-09556-24	2025-06-05
Uppdrag att utveckla det brottsförebyggande arbetet	NV-09570-24	2025-08-27
Uppdrag till Naturvårdsverket och Statens energimyndighet att analysera gränsdragningen mellan Klimatklivet och Industriklivet	NV-00557-25	2025-12-15
Kartläggning som ett led i arbetet att genomföra EU:s reviderade avfallsdirektiv	NV-25-030397	2025-10-15
Genomföra insatser för industrins gröna omställning	NV-25-031122	Delredovisning i årsredovisningen
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter	NV-25-024522	Årligen i årsredovisningen
Uppdrag att utveckla digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövården	NV-06216-22	Slutredovisning 30 juni 2027, delredovisning i årsredovisningen
Bistå rådet för levande städer	NV-01166-25	Årligen i årsredovisningen

Tabell 25. Instruktionen.

Instruktionen	Redovisas på sidan
<p>1 § Naturvårdsverket är förvaltningsmyndighet på miljöområdet i frågor om klimat och luft, mark, biologisk mångfald, förorenade områden, kretslopp och avfall, miljöövervakning samt miljöforskning. Naturvårdsverket har en central roll i miljöarbetet och ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken.</p> <p>Naturvårdsverket ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.</p> <p>Naturvårdsverket ska främja en hållbar utveckling med utgångspunkt i generationsmålet och miljö kvalitetsmålen och därmed bidra till genomförandet av Agenda 2030 som Förenta nationernas medlemsstater antagit. Förordning (2022:187).</p>	Hela årsredovisningen
<p>1 a § Naturvårdsverket är beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Förordning (2022:555).</p>	s. 12 f
<p>2 § Naturvårdsverket ska inom miljömålssystemet:</p> <ol style="list-style-type: none"> vägleda berörda myndigheter i deras arbete med genomförande och uppföljning. utvärdera och utveckla arbetet med tillämpade samhällsekonomiska analyser inom miljö- och klimatområdet i samråd med berörda myndigheter, löpande genomföra utvärderingar, samhällsekonomiska analyser och effektberäkningar av styrmedel och åtgärder, minst en gång vart fjärde år redovisa en fördjupad utvärdering av möjligheterna att nå miljömålen och utifrån denna lämna förslag i syfte att målen ska nås, och senast den 31 mars varje år samlat analysera, bedöma och redovisa <ol style="list-style-type: none"> resultatet av det närmast föregående årets statligt initierade satsningar och deras bidrag till måluppfyllelse, förutsättningarna att nå etappmålen, och utvecklingstrenden för miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. <p>I arbetet med redovisning enligt första stycket 4 och 5 ska Naturvårdsverket inhämta synpunkter från och samordna berörda myndigheter. Redovisningarna ska samordnas med den redovisning som avses i 2 a § och den effektbedömning som avses i 28 § klimatrappporteringsförordningen (2014:1434). Förordning (2022:187).</p>	<p>p 1-3 s. 22 f, s. 31</p> <p>Årsredovisningen 2023</p> <p>s. 22 f</p> <p>s. 22 f</p>
<p>2 a § Naturvårdsverket ska</p> <ol style="list-style-type: none"> varje år lämna underlag till de redovisningar som avses i 4 § andra stycket 1 och 2 klimatlagen (2017:720), och vart fjärde år lämna underlag till de beskrivningar som avses i 5 § andra stycket 1-7 klimatlagen och som ska ligga till grund för en klimatpolitisk handlingsplan. <p>Redovisningen enligt första stycket 1 ska lämnas senast den 31 mars varje år och redovisningen enligt första stycket 2 ska lämnas senast den 15 mars året efter ordinarie val till riksdagen, om inte regeringen beslutar annat. Förordning (2022:834).</p>	<p>s. 58</p> <p>Årsredovisningen 2023</p>
<p>3 § Naturvårdsverket ska inom sitt ansvarsområde särskilt</p> <ol style="list-style-type: none"> bevaka allmänna miljöintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar samt lämna Naturvårdsverkets synpunkter tidigt i processen, delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för miljön, vägleda statliga myndigheter i deras miljöledningsarbete, samordna uppföljning och utvärdering av generationsmålet och miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Skyddande ozonskikt, Myllrande våtmarker, Storslagen fjällmiljö och Ett rikt växt- och djurliv, utveckla, följa upp och samordna arbetet med miljöinformationsförsörjning och ansvara för den övergripande administrativa samordningen av miljöövervakningen 	<p>s. 26 f</p> <p>s. 26 f</p> <p>s. 31</p> <p>s. 22 f</p> <p>s. 15 f</p>

Instruktionen	Redovisas på sidan
6. på ett kostnadseffektivt sätt göra kunskaper om miljön och klimatet samt miljö- och klimatarbetet tillgängliga för myndigheter, allmänheten och andra berörda,	s. 23 f
7. i samråd med Havs- och vattenmyndigheten fördela medel för miljöövervakning, uppföljning av miljö kvalitetsmålen och internationell rapportering och efter samråd med övriga berörda myndigheter och organisationer ansvara för genomförandet av miljöövervakningen samt beskriva och analysera miljö tillståndet inom sitt ansvarsområde,	s. 15 f
8. finansiera miljöforskning till stöd för Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens arbete och samråda med Havs- och vattenmyndigheten om fördelningen,	s. 18 f
9. ansvara för nationell samordning när det gäller förorenade områden och avhjälpande av sådana föroreningssskador och allvarliga miljöskador som avses i 10 kap. miljöbalken,	s. 70 f
10. ansvara för administration, uppföljning och utvärdering av de bidrag som omfattas av förordningen (2004:100) om statsbidrag för avhjälpande av föroreningssskador,	s. 70 f
11. förvärva och förvalta fastigheter för statens räkning för att skydda värdefulla naturområden,	s. 41 f, 45 f
12. ansvara för att ta fram underlag för beslut att inrätta nationalparker,	s. 42 f
13. verka för att förutsättningarna för friluftslivet bevaras och utvecklas,	s. 48 f
14. samordna myndigheternas arbete när det gäller friluftsliv och samverka med andra berörda i sådana frågor samt vartannat år redovisa en samlad uppföljning av de friluftslivsmål som regeringen fastställt och vart fjärde år lämna förslag i syfte att målen ska nås,	s. 50
15. verka för en hållbar utbyggnad av vindkraft,	s. 28
16. ansvara för frågor om jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen,	s. 52 f
17. medverka till att främja brukandet av vilt som resurs,	s. 52 f
18. verka för en samhällsekonomiskt effektiv omställning till en cirkulär ekonomi,	s. 73 f
19. verka för minskad nedskräpning och hållbar avfallshantering, inklusive avfallsförebyggande insatser och giftfria kretslopp,	s. 73 f
20. ansvara för nationell platsamordning,	s. 78 f
21. samordna myndigheternas arbete när det gäller omgivningsbuller,	s. 83 f
22. vara medlem i en sådan ideell förening som avses i 2 § Laponia-förordningen (2011:840),	Vi är en medlem och deltar även i förenings partsråd och styrelse
23. integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet, och	s. 14 f
24. samordna berörda myndigheters arbete med metodutveckling för klimateffektbedömningar samt vid behov bistå Regeringskansliet med klimateffektbedömningar av styrmedel och åtgärder som påverkar Sveriges utsläpp av växthusgaser.	s. 58 f
Förordning (2022:187).	
4 § Naturvårdsverket ska delta i det arbete på miljöområdet som regeringen bedriver inom EU och internationellt. I det arbetet ska Naturvårdsverket inom sitt ansvarsområde särskilt	p 1–3 och p 5–6 s. 32 f p 4 s. 23 f
1. bidra med underlag och expertkunskap,	
2. delta i möten enligt instruktioner från Regeringskansliet och rapportera från mötena,	
3. bedriva bilateralt samarbete med länder av strategisk betydelse för det globala miljö- och klimatsamarbetet,	
4. ansvara för internationell rapportering,	
5. vid sitt deltagande i Europeiska kommissionens arbetsgrupper tidigt bedöma konsekvenserna av viktiga förslag, redovisa bedömningen till Regeringskansliet och ge dem som berörs möjlighet att lämna synpunkter till Naturvårdsverket, och,	
6. skyndsamt till Regeringskansliet redovisa konsekvenserna av förslag till EU-lagstiftning som lämnas av Europeiska kommissionen.	
Förordning (2022:187).	

Instruktionen	Redovisas på sidan
4 a § Naturvårdsverket ska i fråga om tillsyn särskilt ta initiativ till sådan samverkan mellan de tillsynsvägledande myndigheterna som avses i 3 kap. 1 a § miljötillsynsförordningen (2011:13) och till sådant samarbete mellan tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndigheter som avses i 26 kap. 6 § första stycket miljöbalken. Förordning (2022:187).	s. 26 f
4 b § Naturvårdsverket har till uppgift att utöva marknadskontroll inom sitt ansvarsområde. Förordning (2022:1183).	s. 76 f
5 § Naturvårdsverket får bedriva tjänsteexport som är direkt kopplad till det utvecklingsarbete som Naturvårdsverket bedriver internationellt, inklusive sådan tjänsteexport som avser Sveriges internationella utvecklings-samarbete, och som ligger inom ramen för det uppdrag som anges i denna instruktion, annan förordning eller i beslut som regeringen har fattat.	s. 86 finansiell redovisning
6 § Naturvårdsverket får i tvister om skadestånd enligt 32 kap. miljöbalken väcka offentlig grupptalan enligt 32 kap. 13 § miljöbalken och lagen (2002:599) om grupprättegång, om myndigheten anser att det är nödvändigt för att tillgodose angelägna allmänna miljöintressen	Har ej utnyttjats under 2025
7 § Naturvårdsverket ska se till att de regelverk och rutiner som myndig-heten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag.	Ingår i vårt arbete med ständiga för-bättringar
8 § /Träder i kraft l:2025-01-01/ Naturvårdsverket ska inom sitt ansvarsområde hjälpa Statens jordbruksverk med sådant underlag som behövs för informa-tion, utbildning, tillsyn och för hur avvikelser ska bedömas från stödsynpunkt när det gäller verksamhetskrav enligt förordningen (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Förordning (2024:1045).	Naturvårdsverket har bistått Jordbruksver- ket vid behov
8 a § Naturvårdsverket är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/956 av den 10 maj 2023 om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen. Förordning (2023:613).	s. 61 f
8 b § Naturvårdsverket ska vara nationell kontaktpunkt och samordnande myndighet i fråga om Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1293/2013 av den 11 december 2013 om inrättandet av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EG) nr 614/2007. Förordning (2023:613).	s. 34
8 c § Naturvårdsverket ska senast den 31 mars varje år redovisa arbetet med naturvård och biologisk mångfald. Redovisningen ska redogöra för 1. medelsanvändning för åtgärder för värdefull natur och arbetet med skydd av denna, 2. genomförda åtgärder för värdefull natur och arbetet med skydd av denna, 3. sysselsättningseffekter av 1 och 2, 4. statistik om ärenden för att bilda naturreservat, och 5. arbetet med genomförandeplanen för planerade nya och utvidgade nationalparker.	–

Finansiell redovisning

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER I TKR

	2025	2024	2023	2022	2021
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	145 000	145 000	145 000	145 000	125 000
Utnyttjad	119 142	92 814	102 751	86 713	106 930
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	8 000	8 000	18 000	18 000	18 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	2 264	4 026	4 310	1 425	0
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Disponibla avgiftsintäkter exklusive reavinst, utfall	45 231	49 005	42 251	43 309	48 222
Disponibla avgiftsintäkter exklusive reavinst, budget i regleringsbrev	37 192	32 105	30 007	30 760	37 440
Ej disponibla avgiftsintäkter, utfall	54 794	58 685	41 750	34 357	32 675
Ej disponibla avgiftsintäkter, budget i regleringsbrev	24 612	34 005	30 010	31 000	23 510
Anslag – Utgående reservationer					
Anslagssparande förvaltning	23 956	18 195	8 977	2 501	12 474
Anslagssparande sakanslag	2 922 962	3 002 288	1 126 843	852 825	972 445
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	10 967 400	7 938 290	8 160 000	9 122 600	7 055 000
varav gjorda åtaganden *	6 064 187	3 998 822	6 044 366	7 427 364	5 340 000
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrev	302 860	326 978	152 337	152 915	156 606
Utnyttjad kredit	4	4	0	0	0
Årsarbetskrafter och medelantalet anställda under året					
Årsarbetskrafter	672	655	703	688	648
Anställda kvinnor	524	513	541	532	487
Anställda män	254	254	269	265	256
Medelantalet anställda	777	767	809	797	743
Driftkostnad *					
Per årsarbetskraft	1 450	1 411	1 254	1 236	1 176
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring **	-69 996	25 524	-843 450	-29 560	-30 190
Balanserad kapitalförändring	-762 934	-812 257	-6 039	5 241	7 407

* Driftkostnaden per årsarbetare har beräknats exklusive intrångsersättningar och köp av tjänster på sakanslag, eftersom en beräkning inklusive de kostnadsposterna skulle bli missvisande vid jämförelser.

** Den stora förändringen av årets kapitalförändring mellan 2022 och 2023 beror främst på en avsättning som gjorts under 2023 avseende ersättning enligt dom i Mark- och miljödomstolen 14 mars 2023 avseende Ojnarekogen där staten delvis förlorade målet. Båda parter har överklagat domen till Mark- och miljööverdomstolen, som har meddelat prövningstillstånd men har ännu inte avgjort målet.

RESULTATRÄKNING I TKR

	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	2 145 328	2 717 869
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	160 677	56 711
Intäkter av bidrag	3	102 249	102 992
Finansiella intäkter	4	2 789	3 313
Summa		2 411 042	2 880 885
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-716 004	-673 845
Kostnader för lokaler		-42 800	-40 914
Övriga driftkostnader	6	-1 628 936	-2 135 826
Finansiella kostnader	7	-2 165	-3 988
Avskrivningar och nedskrivningar	14–15	-53 127	-54 357
Summa		-2 443 033	-2 908 930
Verksamhetsutfall		-31 990	-28 045
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8	54 794	58 685
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-54 794	-58 685
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 696 238	6 870 954
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		54 612	53 308
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	797 828	602 362
Finansiella intäkter	10	1 623	3 077
Finansiella kostnader		0	0
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	11	50 571	7 738
Lämnade bidrag	12	-6 638 878	-7 483 870
Saldo		-38 006	53 569
Årets kapitalförändring	13	-69 996	25 524

BALANSRÄKNING I TKR

TILLGÅNGAR	Not	2025-12-31	2024-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	14	102 667	74 037
Summa		102 667	74 037
Materiella anläggningstillgångar			
	15		
Byggnader, mark och annan fast egendom		12 632 767	12 451 683
Förbättringsutgifter på annans fastighet		4 143	5 745
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		11 035	13 076
Pågående nyanläggningar		69 019	98 276
Summa		12 716 964	12 568 780
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	16	1	1
Summa		1	1
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	17	5 218	2 462
Fordringar hos andra myndigheter	18	25 664	22 436
Övriga kortfristiga fordringar	19	98 709	118 283
Summa		129 591	143 181
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	20	16 431	20 637
Upplupna bidragsintäkter	21	10 661	14 723
Övriga upplupna intäkter	22	45 271	37 603
Summa		72 363	72 963
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	23	524 164	245 527
Summa		524 164	245 527
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	24	140 940	106 421
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	25	9 467	60 421
Kassa och bank		0	0
Summa		150 407	166 842
SUMMA TILLGÅNGAR		13 696 157	13 271 331

KAPITAL OCH SKULDER	Not	2025-12-31	2024-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	26	12 704 646	12 550 749
Balanserad kapitalförändring	26	-762 934	-812 257
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	13, 26	-69 996	25 524
Summa		11 871 716	11 764 016
Fonder			
Fonder	27	29 331	79 902
Summa		29 331	79 902
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	28	2 801	2 472
Avsättning för avhjälpande av miljöskador	29	0	0
Övriga avsättningar	30	1 097 284	1 003 727
Summa		1 100 085	1 006 198
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	31	119 142	92 814
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	32	115 732	108 700
Leverantörsskulder		76 992	73 731
Övriga kortfristiga skulder	33	15 450	11 167
Förskott från uppdragsgivare och kunder		0	0
Summa		327 316	286 412
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	34	278 650	64 481
Oförbrukade bidrag	35	82 638	70 321
Övriga förutbetalda intäkter	36	6 422	0
Summa		367 710	134 802
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13 696 157	13 271 331
Ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador	37	109 250	109 250
Övriga ansvarsförbindelser		3 670 371	3 670 858
Summa		3 779 621	3 780 108

FINANSIERINGSANALYS I TKR

	Not	2025	2024
DRIFT			
<i>Kostnader</i>	38	-2 328 059	-2 796 478
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		2 145 328	2 717 869
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	39	45 231	49 005
Intäkter av bidrag		102 249	102 992
Övriga intäkter		2 789	3 313
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		2 295 596	2 873 179
<i>Ökning (-) / minskning(+) av lager</i>			532
<i>Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar</i>		2 304	7 531
<i>Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder</i>		245 151	-14 771
Kassaflöde till/från drift		214 992	69 993
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-210 515	-112 121
Investeringar i immateriella tillgångar		-52 233	-23 522
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-262 748	-135 643
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		55 240	27 009
– amorteringar		-28 912	-36 946
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statens budget		177 696	107 402
Försäljning av anläggningstillgångar		126 658	12 060
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		330 681	109 525
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		3 169	-4 753
Kassaflöde till investeringar		71 102	-30 871
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		54 794	58 685
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		1 847	-11 670
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>		56 641	47 015
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet</i>		-54 794	-58 685
Kassaflöde till/från uppbördsverksamhet		1 847	-11 670

	Not	2025	2024
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag	40	-6 605 198	-7 439 032
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		5 297	-97 990
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-6 599 901	-7 537 022
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 696 238	6 870 954
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		54 612	53 308
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		799 451	605 438
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		6 550 302	7 529 700
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet		-49 599	-7 321
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		238 342	20 131
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		412 369	392 238
Ökning (+) / minskning (-) av kassa och bank			
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande RGK		-16 435	-11 377
Ökning (+) / minskning (-) av avräkning med statsverket		278 637	31 508
<i>Summa förändring av likvida medel</i>		262 202	20 131
Likvida medel vid årets slut		674 571	412 369

ANSLAGSREDOVISNING I TKR**REDOVISNING MOT ANSLAG**

Anslag (tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Omdisp. anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Uo 17 13:3 Ramanslag	0	104 785	0	0	104 785	-104 785	0	
<i>Stöd till friluftorganisationer</i>								
Ap.1 Friluftsliv för äldre	0	7 000	0	0	7 000	-7 000	0	
ap.10 Stöd till friluftorganisationer	0	97 785	0	0	97 785	-97 785	0	
Uo 20 1:1 Ramanslag								
<i>Naturvårdsverket</i>								
ap.1 Naturvårdsverket	18 195	661 691	0	0	679 886	-655 930	23 956	
Uo 20 1:2 Ramanslag	14 451	260 814	0	-14 451	260 814	-250 737	10 077	
<i>Miljöövervakning m.m.</i>								
ap.1 Miljöövervakning	1 920	226 814	0	-1 920	226 814	-222 320	4 494	
ap.4 Klimatpolitiska handlingsplanen	11 050	20 000	0	-11 050	20 000	-14 759	5 241	41
ap.6 Bidrag till ideella miljöorganisationer	0	9 000	0	0	9 000	-9 000	0	
ap.9 Delegationen för cirkulär ekonomi	1 481	5 000	0	-1 481	5 000	-4 658	342	
Uo 20 1:3 Ramanslag								
<i>Åtgärder för värdefull natur</i>								
ap.2 Kostnader för skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	11 069	1 265 035	0	-11 069	1 265 035	-1 263 927	1 108	
Uo 20 1:4 Ramanslag	239 147	787 318	-25 000	-190 326	811 140	-680 044	131 095	
<i>Sanering och återställning av förorenade områden</i>								
ap.1 Sanering och efterbehandling av förorenade områden	190 326	737 318	-25 000	-190 326	712 318	-631 692	80 626	42
ap.5 Hantering av visst farligt avfall	48 822	50 000	0	0	98 822	-48 352	50 470	43
Uo 20 1:5 Ramanslag								
<i>Miljöforskning</i>								
ap.1 Miljöforskning	2 506	93 825	0	-2 506	93 825	-93 499	326	
Uo 20 1:11 Ramanslag								
<i>Åtgärder för havs- och vattenmiljö</i>								
ap.1 Åtgärder för havs- och vattenmiljö – Avloppsrening – del till NV	2 670	30 000	0	-2 670	30 000	-29 379	621	

Anslag (tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Omdisp. anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Uo 20 1:13 Ramanslag	991	44 400	0	-991	44 400	-40 108	4 292	
<i>Internationellt miljösamarbete</i>								
ap.1 Bilateralt miljösamarbete	991	29 400	0	-991	29 400	-29 108	-292	
ap.2 Utveckling av den internationella klimatpolitiken	0	15 000	0	0	15 000	-11 000	4 000	44
Uo 20 1:14 Ramanslag								
<i>Skydd av värdefull natur</i>								
ap.1 Skydd värdefull natur – del till NV	-4 001	1160 700	0	0	1156 699	-1156 451	248	
Uo 20 1:16 Ramanslag	2 645 675	1 255 000	0	-930	3 899 745	-1 558 402	2 341 343	
<i>Klimatinvesteringar</i>								
ap.1 Stöd till klimatinvesteringar	2 644 745	700 000	0	0	3 344 745	-1 003 894	2 340 851	45
ap.2 Stöd till klimatinvesteringar – RRF*	69	480 000	0	-69	480 000	-480 000	0	
ap.6 Administration – del till Naturvårdsverket	861	75 000	0	-861	75 000	-74 507	493	
Uo 20 1:21 Ramanslag								
<i>Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden</i>								
ap.1 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	0	10 000	0	0	10 000	-8 854	1146	
Uo 23 1:7 Ramanslag								
<i>Ersättningar för viltskador m.m.</i>								
ap.1 Bidrag för att förebygga skador på annat än renar och fiske samt ersätta inträffade sådana skador	4 174	47 778	0	-4 174	47 778	-47 778	0	
Uo 27 1:1 Ramanslag								
<i>Avgiften till Europeiska unionen</i>								
ap.2 Avgift baserad på icke materialåtervunnen plast	85 533	1 426 217	1 155 861	-85 533	2 582 078	-2 149 373	432 705	46
Summa	3 020 409	7 147 563	1 130 861	-312 649	10 986 185	-8 039 267	2 946 918	

* The Recovery and Resilience Facility (Faciliteten för återhämtning och resiliens).

ANSLAGSREDOVISNING I TKR**REDOVISNING MOT BEMYNDIGANDEN, Utgiftsområde 20**

Anslag/ anslags- benämning	Tilldelat bemyndigande	Ekonomiska åtaganden vid årets början	Nya ekonomiska åtaganden	Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	Övriga föränd- ringar av ekonomiska åtaganden	Ekonomiska åtaganden vid årets slut
1:2,1	60 000	17 406	45 085	10 207	-241	52 043
1:3,2	900 000	412 112	361 962	138 201	-121 150	514 723
1:4,1	1 864 000	931 827	434 095	401 096	-20 340	944 486
1:4,5	1 500 000	0	0	0	0	0
1:5,1	102 000	89 183	43 578	40 399	0	92 362
1:11,1	0	4 652	0	4 601	-51	0
1:13,1	6 400	384	1 049	384	0	1 049
1:14,1	35 000	1 395	0	1 395	0	0
1:16,1	6 500 000	6 481 331	775 584	1 265 993	-1 483 938	4 506 984
Summa	10 967 400	7 938 290	1 661 353	1 862 276	-1 625 720	6 111 647

ANSLAGSREDOVISNING I TKR**REDOVISNING MOT BEMYNDIGANDEN, FORTS.**

Anslag/ anslags- benämning	Förväntad tidpunkt för redovisning mot anslag av ekonomiska åtaganden vid årets slut				Slutår	Not
	2026	2027	2028	2029–2068		
1:2,1	44 443	7 600	0	0	2028	
1:3,2	244 202	134 982	59 531	76 008	2036	47
1:4,1	474 307	224 615	101 926	143 638	2055	48
1:4,5	0	0	0	0	2055	49
1:5,1	55 412	35 950	1 000	0	2029	
1:11,1	0	0	0	0	2025	
1:13,1	499	275	275	0	2028	50
1:14,1	0	0	0	0	2068	51
1:16,1	2 555 110	943 951	511 642	496 281	2030	52
Summa	3 373 973	1 347 373	674 374	715 927		

I ÅR2025 förekommer ett mindre antal rättningar av åtaganden från föregående år avseende anslag 1:3 och 1:16. Enligt anvisning från Statskontoret har rättningar av såna åtaganden redovisats i kolumnen Övriga förändringar, och i de fall som det har funnits utgifter för dessa åtaganden under 2025 så har de redovisats i kolumnen för Utgifter.

REDOVISNING MOT INKOMSTTITEL I TKR

Inkomsttitel	Benämning	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2394	Övriga ränteinkomster			
	127 Övriga ränteinkomster	0	9	
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter			
	039 Expeditions- och ansökningsavgifter	10	3	
2537	Miljöskyddsavgift			
	202 Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	15 602	15 933	53
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter			
	506 Avgift för in- och utförsel av avfall	9 000	14 727	54
2714	Sanktionsavgifter m.m.			
	451 Övriga sanktionsavgifter	0	23 771	55
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet			
	232 Övriga inkomster	0	351	
	Summa	24 612	54 794	

ANSLAGSREDOVISNING I TKR
FINANSIELLA VILLKOR 2025 ENLIGT REGLERINGSBREV

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor högst	Utfall	Not
20 1:1,1	Räntekontokredit	8 000	0	
20 1:1,1	Anslagskredit	19 550	0	
20 1:1,1	Låneram för verksamhetsinvesteringar	145 000	119 142	
20 1:1,1 v3	Högst 5 000 000 kronor får användas för bidrag till utvecklingsarbete som andra än Naturvårdsverket organiserat och som främjar de verksamheter Naturvårdsverket ansvarar för.	5 000	1 563	
20 1:1,1 v4	Högst 200 000 kronor får användas till kostnader för deltagande i sekretariatsfunktionen i nätverket European Network of the Heads of Environment Protection Agencies, NEPA.	200	4	
20 1:1,1 v5	10 000 000 kronor ska användas för utveckling av en ny digital lösning för företagens miljörapportering. Dessa medel får användas först efter särskilt beslut av regeringen.	10 000	8 233	56
20 1:1,1 v6	2 500 000 kronor ska användas för att utveckla vägledning till en effektiv tillståndsprcess för ny kärnkraft enligt miljöbalken.	2 500	2 713	
20 1:1,1 v7	3 000 000 kronor får användas för hantering av nya arbetsuppgifter till följd av ny EU-lagstiftning (metangas).	3 000	3 060	
20 1:1,1 v8	10 000 000 kronor ska användas för åtgärder som bidrar till utfasning av användning av fossil plast.	10 000	10 111	
20 1:1,1 v9	10 000 000 kronor ska användas för att stärka myndighetens arbete med vägledning, tillsyn och statistik i syfte att säkerställa efterlevnaden av ny EU-lagstiftning om cirkulär ekonomi.	10 000	10 470	
20 1:1,1 v10	10 000 000 kronor ska användas för myndighetens arbete avseende illegal avfallshantering och gränsöverskridande avfallstransporter.	10 000	10 267	
20 1:1,1 v11	10 000 000 kronor får användas för marknads kontroll av batterier. Dessa medel får användas först efter särskilt beslut av regeringen.	10 000	0	57
20 1:1,1 v12	11 000 000 kronor får användas för hantering av nya arbetsuppgifter till följd av ny EU-lagstiftning (CBAM och ETS).	11 000	10 066	
20 1:1,1 v13	Högst 1 000 000 kronor ska betalas ut till Högskolan i Borås för fortsatt arbete med företagsnätverket inom plattformen Textile and Fashion 2030, för att främja och möjliggöra fler hållbara och cirkulära affärsmodeller i Sverige inom textilsektorn. Arbetet ska riktas till främst små- och medelstora företag och ska bidra till kompetenshöjning, support och genomförande, samarbete mellan aktörer samt metoder och verktyg.	1 000	1 000	
20 1:2,1	Anslagskredit	7 770	0	
20 1:2,1 v3	Högst 2 000 000 kronor får användas för delfinansiering av Klimatpolitiska rådets verktyg Panorama.	2 000	2 000	
20 1:2,4 v1	Trafikverket får rekquirera 1 000 000 kronor för uppdraget om att samordna statliga myndigheters arbete med transportsektorns klimatomställning (LI2024/00171).	1 000	1 000	
20 1:2,4 v2	Trafikverket får rekquirera 1 000 000 kronor för uppdraget om att föreslå hur villkoren för statlig medfinansiering av samhällsekonomiskt lönsamma och kostnadseffektiva åtgärder i steg 1 och steg 2 av fyrstegsprincipen kan förtydligas (LI2024/01376).	1 000	0	
20 1:2,4 v3	Sveriges lantbruksuniversitet får rekquirera högst 1 000 000 kronor i enlighet med uppdraget om att förbereda tekniska korrigeringar av referensnivån för skog (LI2024/02202) och för förberedande arbete inför tekniska korrigeringar av referensnivån för skog för perioden 2021-2025 (KN2025/01238).	1 000	1 000	

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor högst	Utfall	Not
20 1:2,4 v4	Naturvårdsverket får använda 5 000 000 kronor för att i enlighet med regeringens beslut KN2024/01682 genomföra uppdraget om att utveckla planeringsförutsättningar och arbetssätt med tillståndprocesser för etablering av ny kärnkraft.	5 000	4 823	
20 1:2,4 v5	Statens energimyndighet får rekquirera 1 000 000 kronor för uppdraget om fordonsmärkning utifrån effektivitet och livscykelutsläpp (KN2023/00697 och KN2024/00981).	1 000	1 000	
20 1:3,2	Anslagskredit	6 000	0	
20 1:3,2 v1	Anslagsposten får användas för kostnader samt visst arbete vid länsstyrelserna som avser skötsel, fastighetsförvaltning, byggnadsinvesteringar, samt uppföljning och övervakning av nationalparker, naturreservat, områden som ingår i eller föreslås ingå i nätverket Natura 2000, andra områden med områdesskydd, Kungliga nationalstadsparken, världsarv och Ramsarområden. En särskild satsning ska göras på skötsel av naturreservat med högst 100 000 000 kronor. Anslagsposten får även användas för kostnader för arbete med biosfärområden inklusive bidrag till kommuner och Stockholms universitet.	100 000	100 000	
20 1:3,2 v3	Anslagsposten får användas för arbetet med att förebygga och förhindra introduktion och spridning av invasiva främmande arter där en särskild satsning ska göras på högst 53 000 000 kronor.	53 000	42 623	
20 1:3,2 v5 del 1	Anslagsposten får användas för kostnader för det statliga ledsystemet i fjällen samt för andra vandringsleder där staten är huvudman, där en särskild satsning ska göras på högst 50 000 000 kronor.	50 000	45 533	
20 1:3,2 v5 del 2	Därutöver kan medlen även användas för bidrag till organisationer som förvaltar och utvecklar vandringsleder för vilka staten inte är huvudman. En särskild satsning på högst 5 000 000 kronor ska gå till att utveckla vandringsleder med avseende på klimatanpassning. Satsningen ska leda till att en plan för klimatanpassning av de statliga lederna tas fram samt till att identifiera och genomföra klimatanpassningsåtgärder.	5 000	4 321	
20 1:3,2 v8 del 1	Högst 435 000 000 kronor får användas för statsbidrag eller avtalslösningar till naturvårdsprojekt för att restaurera och anlägga våtmarker, till exempel återvätning av torvmarker, inklusive förberedelsearbete, enligt 1 § 7 och 8 förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt och som bidrag till länsstyrelserna, Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket.	435 000	394 648	
20 1:3,2 v8, del 2	Skogsstyrelsen får rekquirera högst 85 000 000 kronor för att återvåta utdikade våtmarker i skog.	85 000	75 000	
20 1:3,2 v8, del 3	Statens fastighetsverk högst 8 000 000 kronor för att återvåta utdikade våtmarker i skog.	8 000	8 000	
20 1:3,2 v8, del 4	Fortifikationsverket högst 250 000 kronor för att återvåta utdikade våtmarker i skog.	250	250	
20 1:3,2 v10	Anslagsposten får användas för bidrag till Centrum för biologisk mångfald för arbete som avser lokal och traditionell kunskap. Till Sametinget får utbetalas 1 000 000 kronor för uppdraget som fokuspunkt för traditionell kunskap enligt konventionen för biologisk mångfald (CBD).	1 000	1 000	
20 1:3,2 v16	Högst 30 000 000 kronor ska användas för en extra satsning på åtgärder för restaurering och skötsel av ängs- och betesmarker.	30 000	29 616	
20 1:4,1 v3	Högst 10 000 000 kronor får användas som bidrag till andra berörda myndigheter för att stärka arbetet med förorenade sediment.	10 000	9 719	

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor högst	Utfall	Not
20 1:4,1 v5 del 1	Högst 30 000 000 kronor får användas för att genomföra åtgärder av Sveriges geologiska undersökning på statligt förorenade områden som förorenats av PFAS som en del i uppdraget till Statens geotekniska institut om Kunskap och teknikutveckling PFAS (M2021/02281).	30 000	23 283	
20 1:4,1 v5 del 2	Högst 8 000 000 kronor får användas för myndighetens arbete inklusive som bidrag till andra berörda myndigheters och aktörers deltagande för att genomföra uppdraget om PFAS-förorenade områden.	8 000	4 461	
20 1:4,1 v5 del 3	Högst 2 000 000 kronor får användas som bidrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för stärkta vägledningsinsatser för hantering av PFAS-förorenade områden samt insatser för hantering av släckvatten och skumvätskor.	2 000	1 815	
20 1:4,1 v5 del 4	Högst 8 000 000 kronor får användas som bidrag till Sveriges geologiska undersökning för att undersöka förekomst och bakgrundshalter av PFAS i mark och vatten.	8 000	7 674	
20 1:5,1 v4	17 000 000 kronor ska användas för bidrag till Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (SIVL).	17 000	17 000	
20 1:5,1 v5	Anslagsposten får användas för svenska forskares deltagande i den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES). Naturvårdsverket ska även betala ut minst 1 500 000 kronor till IPBES avseende Sveriges bidrag till dess verksamhet.	1 500	1 500	
20 1:5,1 v7	Högst 1 500 000 kronor får användas för särskilda insatser inom ramen för Horisont Europa partnerskapsprogram "Partnership for the Assessment of Risk from Chemicals" (PARC).	1 500	1 500	
20 1:13,1	Anslagskredit	1 332	0	
20 1:13,1 v3	Högst 2 500 000 kronor får användas som bidrag till Stockholm Environment Institute för att genomföra arbetsprogrammet för den ledarskapsgrupp för industriomställning som Sverige lanserade vid FN:s klimattoppmöte i New York i september 2019.	2 500	2 500	
20 1:13,1 v4	Högst 1 000 000 kronor får användas för att stötta insatser och arbete inom China Council for International Cooperation on Environment and Development (CCICED).	1 000	1 000	
20 1:13,2 v4	5 000 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för Ledarskapsgruppen för industriomställning, LeadIT, hos Stockholm Environment Institute.	5 000	5 000	
20 1:13,2 v5	2 000 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för finansministerkoalitionen för klimatåtgärder (Coalition of Finance Ministers for Climate Action) via World Bank Climate Support Facility (CSF) Trust Fund.	2 000	0	
20 1:13,2 v6	1 000 000 kronor får betalas ut till International Institute for Development (IISD) / Global Subsidies Initiative (GSI) för arbete med reformering av klimatskadliga subventioner.	1 000	1 000	
20 1:13,2 v7	1 000 000 kronor får betalas ut till Powering Past Coal Alliance för arbete med att få länder att fasa ut kolkraft.	1 000	1 000	
20 1:13,2 v8	1 000 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för FN:s klimatkonvention (UNFCCC), via organisationens Trust Fund for Supplementary Activities, öronmärkt för genomförandet av Climate Weeks 2025	1 000	1 000	
20 1:13,2 v9	1 500 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för FN:s klimatkonvention (UNFCCC), via organisationens Trust Fund for Supplementary Activities, öronmärkt för "Support for the technical reviews of national reports under the ETF and MRV processes"	1 500	1 500	
20 1:13,2 v10	2 000 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för Global Carbon Pricing Challenge hos Adelphi.	2 000	0	
20 1:13,2 v11	750 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för förhandlingsgruppen AILAC inom UNFCCC.	750	750	

Anslag/ anslagspost	Ändamål	Villkor högst	Utfall	Not
20 1:13,2 v12	750 000 kronor får betalas ut till sekretariatet för förhandlingsgruppen LDC inom UNFCCC.	750	750	
20 1:14,1	Anslagskredit	10 000	0	
20 1:14,1 v2	Anslagsposten får användas för kostnader som avser förvärv och avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden, särskilt skogar och marina områden. Högst 500 000 000 kronor får användas för en särskild satsning för skydd av värdefull natur.	500 000	500 000	
20 1:16,1 v2	500 000 000 kronor är särskilt avsatta för en satsning på laddinfrastruktur.	500 000	574 827	
20 1:16,1 v3	454 744 000 kronor av medlen på anslagsposten får användas först efter beslut av regeringen.	454 744	0	58
20 1:21,1 v2	Högst 7 500 000 kronor får användas av Naturvårdsverket för arbete med att förbereda genomförande av fonden.	7 500	6 780	
20 1:21,1 v3	Naturvårdsverket får betala ut högst 1 000 000 kronor vardera till Konjunkturinstitutet och Trafikanalys samt 500 000 kronor till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.	2 500	2 074	
<i>Enligt separat regeringsbeslut LI2023/00524 och LI2024/01065 (förlängning av regeringsbeslut N2021/00013)</i>				
Viltvårdsfonden – främja viltvården	För uppdraget får Naturvårdsverket årligen använda högst 38 000 000 kronor ur viltvårdsfonden, varav	38 000	37 996	
	– högst 2 400 000 kronor får användas till Naturvårdsverkets egna personalkostnader	2 400	2 354	
	– högst 16 800 000 kronor får användas till bidragsgivning enligt den nya förordningen om vissa bidrag ur viltvårdsfonden.	16 800	16 768	
<i>Kammarkollegiets regleringsbrev</i>				
27 1:1,2	Anslagskredit	142 621	0	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Belopp är angivna i tkr om ej annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp som anges inom parentes avser föregående år.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Tillämpade redovisningsprinciper

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets, ESV:s, föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna samt eventuella undantag till de ekonomiadministrativa regelverken som regeringen meddelat i årets regleringsbrev.

Upplysningar om avvikelser

Avvikelser från ekonomiadministrativa regler

Med undantag från vad som anges i 10 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter med mera, får Naturvårdsverket, inom ramen för sitt förvaltningsuppdrag och inom ramen för de ekonomiska resurser som myndigheten förfogar över, besluta om investeringar och förvärv när den beräknade utgiften för anskaffningen inte överstiger 20 000 tkr per projekt och detta är redovisat i investeringsplanen. Om den beräknade utgiften överstiger 20 000 tkr ska myndigheten lämna över frågan till regeringen för prövning.

Naturvårdsverket får, enligt 16 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter med mera, besluta om överföring av förvaltningsansvaret mellan Naturvårdsverket och andra fastighetsförvaltande myndigheter där berörda myndigheter är överens om villkoren för överföringen då marknadsvärdet inte överstiger 20 000 tkr. Överföringen ska ske till bokfört värde.

För avyttring av fastigheter gäller förordningen (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom med mera. Förordningen gäller vid försäljning eller byte av fast egendom och sådan byggnad som är lös egendom. Naturvårdsverket får, i egenskap av fastighetsförvaltande myndighet, besluta om försäljning eller byte av fast egendom om egendomens värde inte överstiger 15 000 tkr enligt 5 § förordning (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom med mera. Om värdet är högre krävs medgivande av regeringen. Med egendomens värde avses det vid en särskild värdering fastställda marknadsvärdet. Förordningen reglerar även i övrigt förberedande åtgärder, försäljningsförfarandet och ekonomiska villkor.

Investeringar i mark, markanläggningar, byggnader och pågående projekt ska inte finansieras genom lån i Riksgäldskontoret vilket framgår i Naturvårdsverkets regleringsbrev. Denna typ av investeringar finansieras i stället med statskapital som sedan skrivs ner med årets avskrivningar.

Brytdag

Enligt 10 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring ska myndigheter tillämpa en så kallad brytdag då den löpande redovisningen för perioden ska avslutas. Brytdagen för 2025 inföll den 5 januari 2026. Efter brytdagen bokförs främst bokslutstransaktioner som till exempel periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Värdering av fordringar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar har värderats till anskaffningsvärde alternativt verkligt värde om detta är lägre än anskaffningsvärdet, respektive nominellt värde, om inte annat anges i not.

Värdering av skulder

Skulderna är upptagna till nominellt belopp.

Värdering av periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

Som upplupna bidragsintäkter redovisas bidragsinkomster som ännu inte erhållits men som motsvarar nedlagda kostnader. Som oförbrukade bidrag redovisas erhållna bidragsinkomster som periodiseras för att täcka framtida kostnader.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänför sig till. I de flesta fall sammanfaller kostnaden med utbetalningen. Utgiften periodiseras när den tydligt går att hänföra till ett visst år. Utgifter för transfereringar redovisas kassamässigt mot anslag i enlighet med 12–13 §§ anslagsförordningen (2011:223). Även återbetalda bidrag redovisas kassamässigt mot anslag. Medlen får därmed disponeras för samma ändamål. Naturvårdsverkets tolkning bygger i dessa fall på att de återbetalda medlen reducerar årets faktiska utbetalningsvolym och därför kan utbetalas på nytt. I de fall det finns angivet i förordning eller annat beslut att återbetalda medel inte får disponeras redovisas återkravet mot inkomsttitel. Även i de fall återbetalningen avser ett uppdrag som Naturvårdsverket inte längre har, redovisas medlen mot inkomsttitel.

Värdering av avsättningar

Avsättningar redovisas som post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias.

För förenade områden på fastigheter som ägs av Naturvårdsverket är myndigheten ansvarig för avhjälpande av miljöskada enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808). Naturvårdsverket redovisar en avsättning för kostnader för avhjälpande av miljöskada när en tillförlitlig bedömning av skadans omfattning och tid för avhjälpandet kan ske, i regel när en undersökning av området har skett. I de fall där tillräcklig information saknas men där kännedom om miljöskada finns redovisas en uppskattning av kostnaden som en ansvarsförbindelse.

Avsättningar sker även för kostnader avseende markintrång i samband med bildandet av naturreservat. Avsättningar sker i följande fall; a) beslut om naturreservat har vunnit laga kraft men en stämning avseende ersättningsbelopp har inkommit, b) beslut om naturreservat har vunnit laga kraft men tiden för stämningsansökan har ej löpt ut och c) beslut om naturreservat har ännu inte vunnit laga kraft.

Avsättningar sker även för förpliktelser avseende stämningsansökningar och liknande, som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias.

Värdering av ansvarsförbindelser

Förpliktelser där sannolikheten för att de ska infrias är låg redovisas som ansvarsförbindelser. Ansvarsförbindelser redovisas ”inom linjen” (i anslutning till) i balansräkningen men tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. För Naturvårdsverkets del är det vanligen förpliktelser hänförliga till avhjälpande av miljöskador, ersättningar för markintrång samt stämningsansökningar som redovisas som ansvarsförbindelser vilket sker i de fall sannolikheten för infriande av förpliktelseerna är så pass osäker att de inte redovisas som avsättningar.

Värdering av anläggningstillgångar***Immateriella anläggningstillgångar***

För immateriella anläggningstillgångar används beloppsgränsen 300 tkr som riktmärke för redovisning som anläggningstillgång.

Maskiner och inventarier

Maskiner och inventarier redovisas som anläggningstillgång om de har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en bedömd nyttjandeperiod som uppgår till lägst tre år. Ett objekt som understiger det fastställda beloppet men tillhör en fungerade enhet läggs ihop med övriga objekt och definieras som en tillgång.

Byggnader och markanläggningar

Gränsbeloppet för underhåll respektive investering för byggnader och markanläggningar är 250 tkr. Åtgärder som överstiger beloppet och som avser utbyte eller ny komponent ska redovisas som en anläggningstillgång.

Åtgärder som understiger gränsbeloppet redovisas som underhåll. Vissa åtgärder redovisas alltid som underhåll även om de överstiger gränsbeloppet. Det kan vara åtgärder som bevarar men inte höjer tillgångens värde, till exempel ommålning.

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Beloppsgränsen för aktivering av förbättringsutgifter på annans fastighet är 100 tkr. Som grund för beräkning av avskrivningstiden ligger bedömd längd på hyreskontraktet eller bedömd nyttjandeperiod.

Avskrivningstider

Avskrivningstiderna är anpassade efter tillgångarnas nyttjandeperiod. Avskrivning sker från månaden efter leveransmånad.

Tillämpade avskrivningstider

- 3 år Datorer, servrar och övr. kringutrustning
- 5 år Immateriella anläggningstillgångar
- 5 år Förbättringsutgifter på annans fastighet *
- 5 år Maskiner och andra tekniska anläggningar
- 10 år Övriga inventarier
- 20–40 år Markanläggningar **
- 25–50 år Byggnader ***

* Eller enligt kontraktets längd.

** Markanläggningar anskaffade från och med 2016 skrivs av på 40 år. Markanläggningar anskaffade dessförinnan skrivs fortsatt av på 20 år, se även under rubriken Komponentredovisning nedan.

*** Byggnader anskaffade från och med 2016 och som inte delats upp på komponenter skrivs av på 40 år. Tidigare anskaffade övriga byggnader skrivs fortsatt av på 25 år och tidigare anskaffade bostadsfastigheter skrivs fortsatt av på 50 år, se även under rubriken Komponentredovisning nedan.

Komponentredovisning

I enlighet med övergångsreglerna som framgår i ESV:s föreskrifter till 5 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, har Naturvårdsverket valt att inte dela upp värdet av anläggningstillgångar per den 31 december 2015 i komponenter. Detta med hänsyn till kostnaderna att göra uppdelningen i förhållande till mervärdet. Istället görs en nedskrivningsprövning för restvärdet av anläggningstillgångar i samband med utbyte av tillgångar (komponenter) som är < 5 år gamla och har ett bokfört värde om > 5 000 tkr.

En investering > 2 000 tkr delas upp i en eller flera komponenter enligt komponentlistan som framgår nedan:

Komponentlista med nyttjandeperioder**Byggnader**

Stomme	75 år
Yttertak	40 år
Fasader	40 år
Stomkomplettering/invändigt ytskikt	25 år
Installationer	20 år

Markanläggningar

Markanläggningar	40 år
------------------	-------

Avskrivningstiderna är anpassade till tillgångarnas nyttjandeperiod.

STYRELSE- OCH/ELLER RÅDSLEDAMOTSUPPDRAG SAMT ERSÄTTNINGAR OCH ANDRA FÖRMÅNER TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Namn	Uppdrag	Belopp i kr
Johan Kuylenstierna Gd fr o m 10 februari 2025	Generaldirektör Naturvårdsverket Styrelseledamot i Akademiska Hus	1468 987
Maria Ohlman, Tf Gd Vikarierande Gd t o m 9 februari 2025	Vikarierande Generaldirektör Naturvårdsverket Styrelseledamot Institutet för miljömedicin, Karolinska Institutet	149 317
<i>Ledamöter i insynsråd</i>		Arvoden i kr
Elin Nilsson Miljö- och byggchef	Inga andra uppdrag	
Malin Larsson Riksdagsledamot	Riksdagsledamot (S) Ledamot i insynsrådet för Gentekniknämnden	3 800
Anna Berggren Hållbarhetschef	Inga andra uppdrag	5 700
Gustaf Lind Generalsekreterare	Styrelseordförande i Världsnaturfondens AB	
Marlene Lund Kopparklint Riksdagsledamot	Riksdagsledamot (M) Ledamot i Insynsrådet för Kemikalieinspektionen	5 700
Jonas Grafström	Inga andra uppdrag	5 700
Leif Öster	Inga andra uppdrag	3 800
Elin Nilsson Riksdagsledamot	Riksdagsledamot (L) Ledamot i Hav- och vattenmyndighetens insynsråd	5 700

NOTER (tkr)		2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
Not 1	Intäkter av anslag		
20 1:1,1	Förvaltningsanslag	653 265	627 254
20 1:2,1	Miljöövervakning	207 754	208 710
20 1:2,4	Klimatpolitiska handlingsplanen	1 022	1 850
20 1:3,2	Kostnader för skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	272 384	230 179
20 1:4,1	Sanering och efterbehandling av förorenade områden	23 113	19 662
20 1:5,1	Miljöforskning	14 632	12 028
20 1:11,1	Åtgärder för havs- och vattenmiljö – Avloppsrening – del till NV	13 619	21 383
20 1:13,1	Bilateralt miljösamarbete	14 068	13 584
20 1:14,1	Skydd av värdefull natur – till NV	858 456	1 504 382
20 1:14,3	Skydd av värdefull natur – till NV – RRF	0	0
20 1:16,6	Klimatinvesteringar – Administration – del till NV	74 507	74 139
20 1:23,3	Laddinfrastruktur längs större vägar - del till NV	0	0
20 1:2,9	Delegationen för cirkulär ekonomi	4 658	3 519
20 1:21,1	1:21.1 Åtgärder inom ramen för den sociala klimat- fonden	6 780	0
20 1:4,5	Hantering av visst farligt avfall	1 070	1 178
	Summa	2 145 328	2 717 869
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Ersättning för administration av NOx-avgifter	11 241	10 924
	Ersättning för administration av Kadmiumfonden	735	700
	Ersättning för administration av jägarexamen samt jägarregistret	14 548	16 588
	Intäkter av tjänsteexport med stöd av särskilt bemyndigande	102	425
	Intäkter av EU:s miljöledning- och miljörevisions- ordning (EMAS)	45	84
	Intäkter för administration av Nedskräpningsavgifter	1 353	1 332
	Tillsynsavgifter, Pant- och retursystem	4 521	4 014
	Intäkter för administration av Insamling Förpackningar	2 500	2 500
	Intäkter för nätverket Rörelse i staten	3 614	2 712
	Offentlighetsrättsliga avgifter	8	5
	Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 645	2 794
	Reavinst byggnader och mark	115 446	7 706
	Övrigt (Intäkter av andra ersättningar)	4 919	6 927
	Summa	160 677	56 711

Intäkter av tjänsteexport avser de internationella uppdrag som finansieras av Sida som tjänsteköp. Dessa intäkter fortsätter att minska eftersom de uppdrag som startat senaste åren är finansierade med bidrag i stället för avgifter.

Intäkter för det statliga nätverket *Rörelse i staten* avser de intäkter som nätverket tar in för sina kurser. Naturvårdsverket var under 2025 samordnare för nätverket. Motsvarande kostnader finns bland myndighetens driftskostnader. Verksamheten är kostnadsneutral för Naturvårdsverket.

Avgiftsintäkter enligt 4 § består främst av intäkter av utlån av personal till andra myndigheter, 1026 tkr (1089 tkr), intäkter för elproduktion vid Torps vattenkraftverk, 518 tkr (895 tkr). Under 2024 erhöll Naturvårdsverket även hyror och arrenden från verksamheter vid Åva gård i Tyresta naturreservat (507 tkr).

Myndigheten har genomfört många fastighetsaffärer under året och realisationsvinst avseende byggnader och mark uppgår i år till 115 446 tkr (7 706 tkr).

Övriga ersättningar för 2024 avsåg till stor del av erhållna rättegångskostnader i samband med dom i Mark- och miljödomstolen (4 440 tkr). Under 2025 har Naturvårdsverket intäktstfört ersättning från ESAB2 om 1508 tkr för stämpelskatt avseende fastigheter som Naturvårdsverket förvärvat tidigare från ESAB2.

Not 3	Intäkter av bidrag	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Bidrag från statliga myndigheter	92 396	87 501
	Bidrag från andra organisationer	9 852	15 492
	Summa	102 249	102 992

Ökningen av intäkter av bidrag från statliga myndigheter beror framför allt på nya uppdrag som finansieras av Styrelsen för internationellt biståndssamarbete (Sida) och Kammarkollegiet.

Intäkter av bidrag från övriga organisationer avser bland annat uppdrag som finansieras av EU samt pågående uppdrag som finansieras av Nordiska ministerrådet.

Not 4 **Finansiella intäkter**

Finansiella intäkter uppgår till 2 789 tkr för 2025 jämfört med 3 313 tkr för 2024. Saldot består av ränta på räntekonto hos Riksgälden, kursvinster och ränteintäkter hänförliga till kundfordringar. Naturvårdsverket har fått ränteintäkter om 2 264 tkr (4 026 tkr) på tillgodohavande på räntekonto hos Riksgälden. Av dessa ränteintäkter har 416 tkr (893 tkr) tillgodoförts NOx motsvarande NOx saldo på räntekontot.

Not 5	Kostnader för personal	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Lönekostnader	442 666	421 577
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	264 768	239 882
	Övriga personalkostnader	8 570	12 386
	Summa	716 004	673 845

I posten *Lönekostnader* avser 809 tkr (613 tkr) arvoden till ej anställd personal (uppdragstagare).

Not 6	Övriga driftkostnader	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Fastighetskostnader egna fastigheter	4 124	4 176
	Resor och information	18 773	17 665
	Köp av varor	6 166	6 872
	Köp av tjänster	809 195	749 263
	Intrångsersättningar	841 869	1 372 185
	Övrigt	1 663	8 210
	Aktiverade utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar	-52 855	-22 545
	Summa	1 628 936	2 135 826

Minskningen av övriga driftkostnader jämfört med föregående år är främst hänförlig till lägre kostnader för intrångsersättningar vilka finansieras via anslag 1:14, Skydd av värdefull natur. Anslagsnivån har där minskat från år 2024 med 485 miljoner kronor. Ca 70 procent av anslaget används till att betala intrångsersättningar och då blir effekten här stor och förklarar stor del av förändringen avseende övriga driftkostnader. Men, det finns också kostnader som belastar anslaget som ökat 2025 jämfört med 2024 och det är exempelvis bidrag till kommuner och It-kostnader. Vad som också påverkar anslagsförbrukning 2025 är ökade intäkter vid försäljning.

Minskningen av delposten Fastighetskostnader egna fastigheter beror främst på att kostnaderna för utförda reparationer och underhållsarbeten varit lägre under 2025 än under 2024. Samtidigt har kostnad avseende försäkringspremier ökat under 2025 jämfört med 2024.

Delposten Resor och information har ökat som följd av att kostnader avseende resande samt interna kurser och konferenser har ökat jämfört med 2024.

Vad gäller Köp av varor beror minskningen främst på att kostnad avseende korttidsinvesteringar har minskat, dessutom har kostnad avseende tryck av jaktkort och jaktkortsavier minskat.

Ökningen av delposten Köpta tjänster beror främst på ett ökat konsultanvändande efter de budgetrestriktioner som infördes 2023 och påverkade 2024.

I delposten Övrigt ingick 2024 stora nedskrivningar avseende ett antal interna utvecklingsprojekt, betydligt mindre nedskrivningar år 2025.

Aktiverade utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar har ökat då de stora digitaliseringssatsningarna har fortsatt under 2025. Digitaliseringssatsningar inom bl a BI-projekt, Utveckling nytt skydd (VIC Natur) och Avfallsregistrets tillsynsportal ART har fortsatt och slutförts under året. Dessutom har digitaliseringssatsningar avseende IT-utveckling Laddinfrastruktur, E-tjänstportalen och Elbilspremien påbörjats under året.

Not 7 Finansiella kostnader

Finansiella kostnader uppgår till 2 165 tkr för 2025 jämfört med 3 988 tkr för 2024. Posten består av räntekostnader på lån i Riksgälden avseende verksamhetsinvesteringar, kursförluster och räntekostnader hänförliga till leverantörsskulder.

Not 8	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	15 933	14 895
	Övrig offentligrättslig verksamhet	14 727	11 868
	Ansökningsavgifter	3	6
	Avgifter enligt lagen om vissa utsläpp av växthusgaser	4 507	450
	Miljösanktionsavgifter	19 264	20 264
	Övriga ränteinkomster	9	5 727
	Övriga inkomster av statens verksamhet	351	5 475
	Summa	54 794	58 685

Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken avser avgifter som tas ut enligt enligt förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillstånd enligt miljöbalken. Avgiftuttaget gäller tillsynsavgifter för producentansvar för elutrustning, förpackningar och batterier, bilar, tobaksvaror och filter, fiskeredskap, våtservetter samt bildäck.

Övrig offentligrättslig verksamhet avser ansökningsavgifter i samband med gränsöverskridande transporter av miljöfarligt avfall. Under 2025 har stora insatser gjorts för att Naturvårdsverket ska komma ikapp med debiteringen av ansökningsavgifterna. Denna förstärkning har medfört att fler debiteringar har skett 2025 i jämförelse med 2024 och därmed även högre intäkter.

Avgifter enligt lagen om vissa utsläpp av växthusgaser avser försenings- och sanktionsavgifter som påförts verksamhetsutövare som inte fullgjort sina åtaganden enligt lag (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser och förordning (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser. Dessa fordringar har i bokslutet bedömts vara osäkra och har som en försiktighetsåtgärd skrivits ned med 221 737 tkr, då företagen är i obestånd. Se vidare not 19.

Miljösanktionsavgifter avser straffavgifter som påförs verksamhetsutövare som åsidosätter de föreskrifter, tillstånd eller villkor som anges i 30 kap miljöbalken och i förord-

ningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. Beslut om miljöstraffavgifter fattas av olika tillsynsmyndigheter. Redovisade miljöstraffintäkter ovan avser beslut som har fattats av flera tillsynsmyndigheter än Naturvårdsverket, exempelvis länsstyrelser och kommuner.

Övriga ränteinkomster 2024 avsåg till största del ränteintäkter i samband med återbetalda bidrag inom Klimatklivet (5718 tkr).

Övriga inkomster av statens verksamhet avser återbetalda bidrag som myndigheten inte får disponera. Vi har inga kursvinster eller kursförluster bokförda avseende intäkter av avgifter m.m. som inte får disponeras.

Not 9	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Intäkter för NOx-avgifter	572 651	596 266
	Medel från internationella organisationer	2 209	5 676
	Intäkter från Batterifonden, kadmiumbatterier	881	421
	Nedskräpningsavgifter, Produktavgift från Producentorganisationer	222 087	0
	Summa	797 828	602 363
Not 10	Finansiella intäkter	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	<i>Finansiella intäkter består av ränteintäkter fördelade på:</i>		
	NOx	416	893
	Batterifonden, blybatterier	2	3
	Batterifonden, småbatterier	438	774
	Batterifonden, kadmiumbatterier	767	1 406
	Summa	1 623	3 077
Not 11	Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	NOx		
	Intäkter	573 067	597 159
	Kostnader	-573 110	-606 801
	<i>Från (-)/till (+) fonden</i>	-42	-9 642
	Blybatterier		
	Intäkter	2	3
	Kostnader	-92	0
	<i>Från (-)/till (+) fonden</i>	-90	3
	Småbatterier		
	Intäkter	438	774
	Kostnader	-21 864	0
	<i>Från (-)/till (+) fonden</i>	-21 427	774
	Kadmiumbatterier		
	Intäkter	1 648	1 826
	Kostnader	-30 660	-700
	<i>Från (-)/till (+) fonden</i>	-29 012	1 126
	Årets förändring i fonderna	-50 571	-7 738

Tecknet för årets förändring i fonden (-) är spegelvänt det som framgår av resultaträkningen (+) av pedagogiska skäl eftersom resultatposten gäller fondens förändring.

NOx

Naturvårdsverket ansvarar för att lagen om miljöavgifter på utsläpp av kväveoxider efterlevs. Det görs genom granskning av företagets NOx-deklarationer och revisioner. Avgifter tas in och återbetalas till de avgiftsskyldiga i proportion till varje produktionsenhets andel av den sammanlagda nyttiggjorda energiproduktionen. Systemet innebär att det totala avgiftsbeloppet omfördelas mellan de avgiftsskyldiga.

Batterifonderna

Det var tidigare en miljöavgift på blybatterier och småbatterier. Sedan den 1 januari 2009 är det producentansvar för batterier och fonderna tar inte längre in några avgifter. Under 2025 har återstående medel i fonderna utbetalats som bidrag för batteriforskning. Under 2025 har ett bidrag på 29 959 tkr betalats ut från fonden för kadmiumbatterier. I augusti 2025 upphörde förordning (2008:834) om producentansvar för batterier och från då även skyldigheten att debitera batteriproducenter.

Not 12	Lämnade bidrag	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	<i>Per mottagarkategori</i>		
	Bidrag till statliga myndigheter	1 795 606	1 662 751
	Bidrag till statliga bolag	30 366	41 477
	Bidrag till kommunala sektorn	723 830	610 307
	Bidrag till privata företag och privatägda föreningar	1 734 335	2 275 105
	Bidrag till internationella organisationer	23 489	15 182
	Bidrag till EU-institutioner	2 149 373	2 706 640
	Bidrag till övriga	181 854	172 382
	Bidrag till enskilda personer	25	25
	Summa	6 638 878	7 483 870
	<i>Per finansier</i>		
	UO 20 Anslag 1:1 – Plast- och textilarbete	2 563	1 829
	UO 20 Anslag 1:2 – Miljöövervakning	14 566	13 884
	UO 20 Anslag 1:2 – Klimatpolitiska handlingsplanen	13 737	19 600
	UO 20 Anslag 1:2 – Bidrag till ideella miljöorganisationer	9 000	19 000
	UO 20 Anslag 1:3 – Åtgärder för värdefull natur	982 553	921 382
	UO 20 Anslag 1:4 – Sanering och efterbehandling av förorenade områden	608 580	550 756
	UO 20 Anslag 1:4 – Hantering av visst farligt avfall	47 282	0
	UO 20 Anslag 1:5 – Miljöforskning	78 867	82 291
	UO 23 Anslag 1:7 – Ersättning för viltskador	47 778	43 604
	UO 20 Anslag 1:11 – Åtgärder för havs- och vattenmiljö – Avloppsrening	15 760	16 321
	UO 20 Anslag 1:13 – Internationellt miljösamarbete	14 540	14 825
	UO 20 Anslag 1:13 – Utveckling av den internationella klimatpolitiken	11 000	10 859
	SIDA - Internationellt miljösamarbete	12 500	10 859
	UO 20 Anslag 1:14 – Skydd av värdefull natur	111 146	103 158
	UO 20 Anslag 1:16 – Klimatinvesteringar	14 897 84	2 183 721
	UO 17 Anslag 13:3 – Stöd till friluftorganisationer	97 785	97 785
	UO 17 Anslag 13:3 – Friluftsliv för äldre	7 000	
	UO 27 Anslag 1:1 – EU-avgift baserad på icke material-återvunnen plast	2 149 373	2 706 640
	Viltvårdsfonden – Viltvård	37 962	37 689
	Kväveoxidavgift (NOx) – tillgodoföring	573 110	606 801
	Batterifonderna	52 616	700

Not 12	Lämnade bidrag	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	Avsättning, Mål nr M 2296-20 i Mark- och miljödomstolen samt mål M 4461-23 i Mark- och miljööverdomstolen (Ojnareaskogen)	33 680	44 838
	Nedskräpningsavgifter	222 087	0
	Övrig förvaltning	5 609	8 185
		6 638 878	7 483 870

För *anslag 1:2, anslagspost 6 bidrag till ideella miljöorganisationer*, förklaras minskningen på 9 miljoner kronor av lämnade bidrag 2025 jämfört med budgetåret 2024 av att det tilldelats ett lägre anslag av regeringen innevarande år för denna anslagspost. I 2024 års regleringsbrev framgick att Naturvårdsverket fick betala ut 4 miljoner kronor till organisationen Håll Sverige rent samt 5 miljoner kronor till organisationen Luftsföreningens- och klimatsekretariatet (AirClim). Dessa medel och villkor finns inte med i Naturvårdsverkets regleringsbrev 2025.

För *anslag 1:3, Åtgärder för värdefull natur*, utgör lämnade bidrag cirka 78 procent av anslaget, främst i form av bidrag till länsstyrelser. Den totala anslagsnivån för anslag 1:3 har 2025 ökat med 88 miljoner kronor jämfört med 2024, vilket till stor del förklarar ökningen av lämnade bidrag under året jämfört med 2024.

Ökningen för *anslag 1:4 - Sanering och efterbehandling av förorenade områden* beror främst på att antalet pågående åtgärder inom området ökat 2025 jämfört med 2024 och med det flera ansökningar. Cirka 96 % av anslaget utgörs av lämnade bidrag.

Ökningen för *anslag 1:4 - Hantering av visst farligt avfall* beror främst på att under 2024 betalades inga bidrag ut inom denna anslagspost där anslaget då uppgick till 50 miljoner kronor. Förordningen om detta bidrag tillkom under 2024, men inga ansökningar inkom då. Under 2025 har däremot bidrag betalats ut till en mottagare på totalt 47,3 miljoner kronor.

För *anslag 1:14, Skydd av värdefull natur*, förklaras ökningen av lämnade bidrag av att bidragen till kommuner ökat med cirka 8 miljoner kronor. Bidragen till kommunerna avser i första hand arbete med skydd av värdefulla naturområden.

För *anslag 1:16 - Klimatinvesteringar* har lågkonjunktur, höga räntor och problem i leveranskedjor lett till förseningar och fördröningar vilket har påverkat omfattningen av årets utbetalningar.

Lämnade bidrag avseende *27 Anslag 1:1 - EU-avgift baserad på icke materialåtervunnen plast*, beräknas utifrån Naturvårdsverkets rapportering till EU av icke materialåtervunnen plast. Enligt våra lämnade prognoser har mängden icke materialåtervunnen plast minskat och därmed även bidraget avseende EU-avgiften.

Under 2025 har *Batterifonderna* för småbatterier respektive blybatterier betalat ut resterande medel som bidrag till batteriforskning, 21 867 tkr respektive 92 tkr. Fonden Kadmiumbatterier har under 2025 betalat ut bidrag om 29 959 tkr.

Lämnade bidrag nedskräpningsavgifter avser periodiserade bidrag som ska utbetalas till kommuner. Produktavgifter nedskräpning från producenter ska fördelas och utbetalas till kommuner, men detta har inte kunnat ske under år 2025 bl a pga flera överklaganden avseende produktavgifter. Belopp som inbetalas i produktavgifter ska till fullo utbetalas till kommuner för deras arbete med detta. Då utbetalning inte har kunnat ske år 2025 har periodisering skett avseende de förväntade utbetalningarna till kommunerna. Hela beloppet som har aviserats i produktavgift har periodiserats i bokslutet 2025-12-31.

Not 13	Årets kapitalförändring	2025-01-01– 2025-12-31	2024-01-01– 2024-12-31
	<i>Anslagsfinansierad verksamhet</i>		
	Saldo i transfereringsavsnittet	-5 076	97 657
	<i>Delsumma, Anslagsfinansierad verksamhet</i>	-5 076	97 657
	<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>		
	Under-/Överskott i avgifter för EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS)	-54	-2
	Under-/Överskott i avgifter för administration av provavgifter vid jägarexamen	496	-792
	Under-/Överskott i avgifter för retursystem flaskor och burkar	1192	516
	Under-/Överskott i avgifter för nedskräpningsavgifter	-7261	-2230
	Under-/Överskott i avgifter för insamling förpackningar	-1242	-988
	<i>Delsumma, Avgiftsfinansierad verksamhet</i>	-6 869	-3496
	<i>Bidragsfinansierad verksamhet</i>		
	Ej utbetald återbetalning avseende bidragsfinansierad verksamhet	0	0
	<i>Delsumma, Bidragsfinansierad verksamhet</i>	0	0
	<i>Övrigt</i>		
	Avskrivningar och bokförda värden på försäljningar och utrangeringar av byggnader och markanläggningar som finansierats med statskapital	-24 371	-23 799
	Avsättning för avhjälpande av miljöskador	0	0
	Avsättning, Mål nr M 2296-20 i Mark- och miljö- domstolen (Ojnareaskogen)	-33 680	-44 838
	Saldo i uppbördsavsnittet	0	0
	<i>Delsumma, Övrigt</i>	-58 051	-68 637
	Årets kapitalförändring	-69 996	25 524
Not 14	Immateriella anläggningstillgångar	2025-12-31	2024-12-31
	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående balans anskaffningsvärde	305 316	303 106
	Årets anskaffningar	52 233	23 522
	Årets försäljningar/utrangeringar	-21 923	-21 311
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>335 626</i>	<i>305 316</i>
	Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-206 632	-198 595
	Årets avskrivningar	-22 100	-21 465
	Årets försäljningar/utrangeringar	20 420	13 428
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-208 312</i>	<i>-206 632</i>
	Ingående balans ackumulerade nedskrivningar	-24 647	-24 647
	Årets nedskrivningar	0	0
	Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
	<i>Summa ackumulerade nedskrivningar</i>	<i>-24 647</i>	<i>-24 647</i>
	Totalt utgående bokfört värde immateriella anläggningar	102 667	74 037

Immateriella anläggningstillgångar består främst av egenutvecklade datasystem. Under året har flertalet utvecklingsprojekt genomförts och påbörjats kopplat till bland annat CBAM, Laddinfrastruktur, Avfallsregistret, E-tjänsteportalen, Elbilspremien samt GRÖT.

Not 15	Materiella anläggningstillgångar	2025-12-31	2024-12-31
	Byggnader, mark och annan fast egendom		
	Byggnader		
	Ingående balans anskaffningsvärde	523 108	519 668
	Årets anskaffningar	0	330
	Årets färdigställda anläggningar	25 495	3 110
	Årets försäljningar/utrangeringar	-1 715	0
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>546 887</i>	<i>523 108</i>
	Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-244 203	-226 496
	Årets avskrivningar	-18 178	-17 707
	Årets försäljningar/utrangeringar	368	0
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-262 013</i>	<i>-244 203</i>
	Utgående bokfört värde	284 874	278 905
	Mark		
	Ingående balans anskaffningsvärde	12 034 374	11 941 310
	Årets anskaffningar	198 112	97 417
	Årets försäljningar	-29 800	-4 354
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>12 202 686</i>	<i>12 034 374</i>
	Utgående bokfört värde	12 202 686	12 034 374
	Annan fast egendom (markanläggningar)		
	Ingående balans anskaffningsvärde	231 273	230 610
	Årets anskaffningar	0	0
	Årets färdigställda anläggningar	14 512	664
	Årets försäljningar/utrangeringar	-25	0
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>245 761</i>	<i>231 273</i>
	Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-92 869	-85 279
	Årets avskrivningar	7 692	-7 590
	Årets försäljningar/utrangeringar	6	0
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-100 554</i>	<i>-92 869</i>
	Utgående bokfört värde	145 206	138 404
	Totalt utgående bokfört värde byggnader, mark och annan fast egendom	12 632 767	12 451 683
	Taxeringsvärden		
	Mark	5 984 757	8 178 929
	Byggnader	90 453	139 460
	Summa taxeringsvärde	6 075 210	8 318 389
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående balans anskaffningsvärde	26 227	26 227
	Årets anskaffningar	91	0
	Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>26 319</i>	<i>26 227</i>
	Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-20 483	-16 529
	Årets avskrivningar	-1 693	-3 953
	Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-22 175</i>	<i>-20 483</i>

Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Utgående bokfört värde	4 143	5 745
Maskiner, inventarier, installationer m m		
Ingående balans anskaffningsvärde	61 749	65 328
Årets anskaffningar	1 563	366
Årets utrangeringar	-30 500	-3 944 *
<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>32 812</i>	<i>61 749 *</i>
Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-48 673	-48 975
Årets avskrivningar	-3 466	-3 642
Årets utrangeringar	30 361-	3 944 *
<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-21 777</i>	<i>-48 973 *</i>
Utgående bokfört värde	11 035	13 076
Pågående nyanläggningar		
Ingående balans anskaffningsvärde	98 276	88 041
Årets anskaffningar	10 750	14 009
Årets nedskrivningar	0	0
Årets färdigställda anläggningar	-40 007	-3 773
<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<i>69 019</i>	<i>98 276</i>
Utgående bokfört värde	69 019	98 276
Totalt utgående bokfört värde materiella anläggningstillgångar	12 716 964	12 568 780

* Föregående års jämförelsesiffror har justerats då det upptäckts att bortbokning av bokfört värde samt bortbokning av ackumulerade avskrivningar avseende utrangierade maskiner, inventarier har missats i föregående års not. Ingen resultatpåverkan då utrangierade maskiner, inventarier var fullt avskrivna.

Not 16 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Posten består av en aktie i Karlsö Jagt- och Djurskyddsförenings AB med ett nominellt värde om 100 kr samt bokfört värde om 800 kr.

Not 17 Kundfordringar

Tidigare år har fordringar avseende tranfereringsverksamhet klassats om till Övriga kortfristiga fordringar i årsbokslutet och sedan vänts under kommande år. Denna omklassificering görs inte längre eftersom fordringarna numera ligger rätt under hela året i stället för endast under årsbokslutet. Posten kundfordringar har ökat under året vilket till stor del beror på producentansvarsfordringar som ej hunnit betalas in under 2025.

Not 18 Fordringar hos andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter	2 968	1 831
Övriga fordringar hos andra myndigheter	11	4
Skattekonto	20	38
Mervärdesskattfordran	22 665	20 564
Summa	25 664	22 436

Ökningen i balansposten jämfört med år 2024 beror främst på att kundfordringar gentemot andra statliga myndigheter fakturerades sent och därmed inte hann regleras före utgången av 2025.

Not 19	Övriga kortfristiga fordringar	2025-12-31	2024-12-31
	Uppbördsfordringar	232 901	9 124
	Fordringar transfereringar	113 471	122 969
	Övriga fordringar	2 669	2 629
	Nedskrivna fordringar	-250 332	-16 439
	Summa	98 709	118 283

Uppbördsfordringar har ökat med 223 777 tkr och ökningen utgörs i huvudsak av fakturor avseende försenings- och sanktionsavgifter uppgående till totalt 225 893 tkr. Dessa fordringar har i bokslutet bedömts vara osäkra och har som en försiktighetsåtgärd skrivits ned med 221 737 tkr, då företagen är i obestånd.

Fordringar transfereringar avser återkrav av bidrag som ännu inte reglerats.

Nedskrivna fordringar består till största del av nedskrivningar avseende uppbördsfordringar som nämns ovan.

Not 20	Förutbetalda kostnader	2025-12-31	2024-12-31
	Förutbetalda hyreskostnader	9 685	9 462
	Övriga förutbetalda kostnader	6 746	11 175
	Summa	16 431	20 637

Not 21	Upplupna bidragsintäkter	2025-12-31	2024-12-31
	Beslutade, ej betalda återkrav av bidrag	0	0 *
	Upplupna bidragsintäkter – inomstatliga	3	35
	Upplupna bidragsintäkter – utomstatliga	10 659	14 688
	Summa	10 661	14 723

* Föregående års jämförelsesiffror har justerats då det upptäckts att en post varit felaktigt bokförd tidigare år. Omföring gjord från Upplupna bidragsintäkter till Övriga upplupna intäkter.

Not 22	Övriga upplupna intäkter	2025-12-31	2024-12-31
	Upplupna avgiftsintäkter – inomstatliga	0	176
	Övriga upplupna intäkter – inomstatliga	8 849	12 799
	Upplupna bidragsintäkter - utomstatliga	36 421	24 628 *
	Summa	45 271	37 603

* Föregående års jämförelsesiffror har justerats då det upptäckts att posten Beslutade, ej betalda återkrav av bidrag, varit felaktigt bokförd tidigare år. Omföring gjord från Upplupna bidragsintäkter till Övriga upplupna intäkter.

Upplupna avgiftsintäkter avser upparbetade kostnader i de internationella uppdragen (tjänsteexport) som ännu inte har fakturerats. I och med att finansieringen av dessa uppdrag under de senaste åren har ändrats från att vara avgiftsfinansierad till att finansieras med bidrag uppgår de upplupna avgiftsintäkterna till mindre belopp.

Övriga upplupna intäkter – inomstatliga avser medel som äskas ur Viltvårdsfonden för att täcka Naturvårdsverkets kostnader för hanteringen av jaktkort, och avseende år 2024 uppgår intäkt till 8 120 tkr (7 627 tkr). I övrigt består posten främst av upplupna intäkter från nedskräpningsavgifter samt avgifter avseende insamling förpackningar.

Övriga upplupna intäkter – utomstatliga avser obetalda återkrav avseende tidigare lämnade bidrag där beslut om återkrav fattats sent på året och faktura avseende återkrav inte har hunnit skickats ut och därmed har inte återbetalning kunnat ske under 2025.

Not 23	Avräkning med statsverket	2025-12-31	2024-12-31
	Uppbörd		
	Ingående balans	-9 251	-8 118
	Redovisat mot inkomsttitel	-54 794	-58 685
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	54 542	57 552
	Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-9 503	-9 251 *
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	224 875	216 016
	Redovisat mot anslag	7 383 337	9 016 240
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-7 299 897	-9 007 381 *
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	308 315	224 875 *
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-18 195	-8 977
	Redovisat mot anslag	655 930	629 317
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-661 691	-638 535
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-23 956	-18 195
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	469	703
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-102	-234
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	367	469
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
	Ingående balans	47 628	14 394
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	12 770 70	8 187 78
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-8 321 112	-9 735 373
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	7 245 355	8 949 829
	Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	248 941	47 628
	Summa Avräkning med statsverket	524 164	245 527
	* Justering har skett avseende jämförelsesiffror för avsnitten Uppbörd samt Anslag i icke räntebärande flöde, då det upptäckts att poster hänförts till fel avsnitt. Denna justering medför att UB 2024 samt IB 2025 för de avsnitten inte överensstämmer med föregående års not.		
Not 24	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
	Behållningen på räntekontot i Riksgäldskontoret har ökat med 34 519 tkr jämfört med 2024.		
	Naturvårdsverket har en beviljad kredit om 8 000 tkr (18 000 tkr) på räntekontot.		
Not 25	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
	Batterifonden – blybatterier	0	90
	Batterifonden – småbatterier	0	21 427
	Batterifonden – kadmiumbatterier	9 467	38 904
	Summa	9 467	60 421
	Under 2025 har samtliga medel i Batterifonden för både blybatteri och småbatterier betalats ut som bidrag och därmed är saldo på deras bankkonton noll.		

Not 26 Myndighetskapital (inklusive Statskapital och Balanserad kapitalförändring)

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Ingående balans 2025-01-01	12 550 749	-807 206	-5 051	0	25 524	11 764 016
Justering av ingående balans 2025-01-01	0	0	0	0	0	0
Justerad ingående balans 2025-01-01	12 550 749	-807 206	-5 051	0	25 524	11 764 016
Föregående års kapitalförändring	-23 799	52 819	-3 496	0	-25 524	0
Anslagsmedel som finansierat anläggningstillgångar	197 598	0	0	0	0	197 598
Fondöverföringar av fastigheter från/till annan myndighet	-19 902	0	0	0	0	-19 902
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	-69 996	-69 996
<i>Summa årets förändring</i>	<i>153 897</i>	<i>52 819</i>	<i>-3 496</i>	<i>0</i>	<i>-95 520</i>	<i>107 700</i>
Utgående balans 2025-12-31	12 704 646	-754 387	-8 547	0	-69 996	11 871 716

Not 27 Fonder	2025-12-31	2024-12-31
NOx-fonden	19 718	19 760
Batterifonden – blybatterier	0	90
Batterifonden – småbatterier	0	21 427
Batterifonden – kadmiumbatterier	9 613	38 625
Summa	29 331	79 902

Under 2025 har de återstående medlen i batterifonderna för bly- respektive småbatterier betalats ut som bidrag. Under 2025 har även ett bidrag om 29 925 tkr betalats ut från batterifonden för kadiumbatterier.

Not 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättning	2 472	1 663
Årets pensionskostnad	1 770	1 982
Årets pensionsutbetalningar	-1 440	-1 173
Utgående avsättning	2 801	2 472

Not 29 Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättning	0	0
<i>Årets upplösning:</i>		
– betning av säd	0	0
Utgående avsättning	0	0

Avsättningar för avhjälpande av miljöskador avser framtida utgifter för avhjälpande av en miljöskada som uppstått på Naturvårdsverkets fastigheter enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808). Avsättningen (och upplösningen av den) har inte redovisats mot anslag utan som en del i årets kapitalförändring. År 2023 redovisades en avsättning på 0 kr. Ingen tillkommande post under 2024 eller 2025.

Se även not 37 Ansvarsförbindelser.

Not 30	Övriga avsättningar	2025-12-31	2024-12-31
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående avsättning	4 523	6 015
	Årets avsättning	885	1 145
	lanspråktaga medel	-1 934	-2 637
	Utgående avsättning	3 474	4 523

Posten avser avsättning för kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder enligt avtal om lokalt aktivt omställningsarbete.

Under 2025 har medel framför allt använts för utbildningar inom förtroendefullt samarbete samt Rörlighet i Staten (RiS). RiS är ett gränsöverskridande samarbete mellan 19 myndigheter vars syfte är att erbjuda större utvecklings- och karriärmöjligheter för statligt anställda.

Under 2026 kommer avsättning att nyttjas till fortsatt arbete med kompetensutveckling.

	2025-12-31	2024-12-31
Andra avsättningar		
Ingående avsättning	999 203	903 471
Årets upplösning	-11 015	-12 902
Årets avsättning	105 621	108 634
Utgående avsättning	1 093 809	999 203
Summa Övriga avsättningar	1 097 284	1 003 727

Andra avsättningar består av avsättningar om 177 563 tkr för den ersättning en fastighetsägare har rätt till när fastigheten ingår i ett nybildat naturreservat, s.k. intrångsersättning. Avsättning sker på tre olika grunder; a) naturreservatet har vunnit laga kraft men det finns en stämning avseende ersättningsbeloppet, b) naturreservatet har vunnit laga kraft men tiden för stämningsansökan avseende ersättningsbelopp har ej löpt ut och c) naturreservatet har vid årsskiftet ännu inte hunnit vinna laga kraft.

Bedömningen är att minst 92 % av posten kommer att regleras under det kommande räkenskapsåret. Osäkerheten i uppskattningen beror på att det är svårt att bedöma hur lång tid det tar innan domstolen, i stämningsärenden, avlämnar ett domslut och om motparten därefter överklagar domen eller inte.

I augusti 2015 beslutade Sveriges regering att området med Ojnare skogen kring Bästeträsk på Gotland skulle utökas som Natura 2000-område. Till följd av detta stämde två bolag, som äger mark i området, staten då de anser sig ha lidit skada av denna utökning av Natura 2000. Staten har avvisat alla krav på ersättning. Målen skickades därefter in till mark- och miljödomstolen (MMD) som utfärdade stämning.

Under 2022 förlorade det ena bolaget i MMD och har därefter överklagat till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD). Under 2024 förlorade bolaget även i MÖD och bolaget har därefter ansökt om prövningstillstånd hos Högsta domstolen (HD). Under 2025 har HD meddelat prövningstillstånd i målet. Den ersättning som yrkas uppgår till ca 3 659 133 tkr, därutöver tillkommer ränta och eventuellt rättegångskostnader. Om domstolen dömer ut intrångsersättning kommer Naturvårdsverket att få stå för den kostnaden, varför beloppet tas upp som en ansvarsförbindelse. Bli det ersättning enligt någon annan grund är det mer oklart vem som ska stå för kostnaden. I juni 2024 har dom meddelats av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea Hovrätt. Staten vann målet, men domen har överklagats och prövningstillstånd har ännu inte vunnit laga kraft då motpart väntar på besked om prövningstillstånd till HD.

För det andra bolaget har Mark- och miljödomstolen (MMD) meddelat dom 14 mars 2023 vilken innebär att staten delvis förlorade målet. Domen har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) av båda parter. MÖD har meddelat prövningstillstånd men har ännu inte avgjort målet. Huvudförhandling, i MÖD, var planerad under år 2025, men målet är vilandeförklarat i MÖD med anledning av att Högsta domstolen (HD) har meddelat prövningstillstånd i det andra målet rörande området med Ojnare skogen kring Bästeträsk. Eftersom båda parter överklagat kan ersättningen, om det blir en sådan, bli högre eller lägre än i MMD. I och med att en dom har meddelats och staten delvis förlorade målet har Naturvårdsverket år 2023 gjort en avsättning

avseende utdömd ersättning uppgående till 625 000 tkr, samt ränta och rättegångskostnader. Avsättningen har uppräknats med ränta för år 2024 och 2025. Avsättningen uppgår per 2025-12-31 till totalt 916 246 tkr. Avsättningen redovisas som lämnade bidrag i resultaträkningen.

Not 31	Lån i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
	Ingående balans	92 814	102 751
	Nyupptagna lån	55 240	27 009
	Årets amorteringar	-28 912	-36 946
	Utgående balans	119 142	92 814

Beviljad låneram

145 000

145 000

Balansposten avser lån för verksamhetsinvesteringar i anläggningstillgångar. Investeringar i mark, markanläggningar, byggnader och pågående projekt finansieras dock inte genom lån i Riksgäldskontoret som en följd av en bestämmelse i verkets regleringsbrev.

Not 32	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
	Leverantörsskulder, inomstatliga	98 908	95 342
	Arbetsgivaravgifter	12 799	11 616
	Mervärdesskatt	2 435	1 371
	Övrigt	1 590	371
	Summa	115 732	108 700

Not 33	Övriga kortfristiga skulder	2025-12-31	2024-12-31
	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	10 958	10 190
	Övrigt	4 493	977
	Summa	15 450	11 167

Not 34	Upplupna kostnader	2025-12-31	2024-12-31
	Upplupna löner och semesterlöner inklusive sociala avgifter	51 292	50 867
	Övriga upplupna kostnader – inomstatliga	1 730	3 068
	Övriga upplupna kostnader – utomstatliga	225 627	10 546
	Summa	278 650	64 481

Den huvudsakliga ökningen avser periodiserade bidrag avseende nedskräpning som ska utbetalas till kommuner som uppgår till 222 087 tkr. Produktavgifter nedskräpning från producenter har beslutats och delvis inbetalats under 2025. Produktavgifter som inbetalas ska fördelas och utbetalas till kommuner, men utbetalning till kommuner har inte kunnat ske under år 2025 bl a pga flera överklaganden avseende produktavgifterna. I och med detta vet vi inte vilket belopp som slutligen kommer att kunna utbetalas till kommunerna, beror på utfallet i överklagningarna. Belopp som inbetalas i produktavgifter ska till fullo utbetalas till kommuner för deras arbete med nedskräpning. På grund av att utbetalning inte har kunnat ske år 2025 har periodisering skett avseende de förväntade utbetalningarna till kommunerna och har hela beloppet som har aviserats i produktavgift har periodiserats i bokslutet 2025-12-31.

Not 35	Oförbrukade bidrag	2025-12-31	2024-12-31
	Oförbrukade bidrag – inomstatliga	59 490	59 587
	Oförbrukade bidrag – utomstatliga	23 148	10 734
	Summa	82 638	70 321

varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:

inom tre månader	11 282	10 808
mer än tre månader till ett år	27 982	27 055
mer än ett år till tre år	2 996	2 996
mer än tre år	17 230	18 728
Summa	59 490	59 587

Ökningen av *Oförbrukade bidrag*, 12 317 tkr, beror till största delen på skillnader mellan åren vad gäller tidpunkterna för när bidragen erhålls och när kostnaderna uppstår inom de olika uppdragen. Avskrivningen av Naturum Laponia minskar också de *Oförbrukade bidragen* med 1498 tkr varje år.

Naturvårdsverkets anläggning Naturum Laponia har finansierats dels genom bidrag, dels genom anslag. Den bidragsfinansierade delen redovisas som "Oförbrukade bidrag" och löses upp i samma takt som tillgången skrivs av. Finansiering genom anslag har redovisats direkt mot statskapital.

Not 36 Övriga förutbetalda intäkter

Naturvårdsverket har ett uppdrag att skydda värdefulla skogar skogen att använda ersättningsmarker. Som ett led i detta har ESAB2 under år 2023 förvärvat fastigheter och områden av fastigheter från Sveaskog. Flertalet av de förvärv som avsåg område av fastighet har genom lantmäteriförrättningar avstyckats till nya fastigheter. Dessa, liksom från början hela förvärvade fastigheter, har av ESAB2 fortlöpande fram till utgången av år 2024 överlåtits till Naturvårdsverket. Vid överlåtelse pågick fortfarande lantmäteriförrättningar avseende en del av de områden av fastigheter som överläts. Då planen var att likvidera ESAB2 så snart som möjligt gjordes en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och ESAB2, vilket innebar att ESAB2 betalar in ersättning till Naturvårdsverket för kommande stämpelskatter avseende berörda fastigheter. När lantmäteriförrättning är klar betalar Naturvårdsverket dessa avgifter för ESAB2s räkning eftersom de är under likvidation och kostnaden avräknas sedan från den inbetalda ersättningen. Den av ESAB2 inbetalda ersättning är inte en intäkt av avgift utan en övrig ersättning från ESAB2 för att användas vid betalning av de stämpelskatter som ESAB2 skulle betala för sina skogsförvärv från Sveaskog. ESAB2 har beräknat hur stora belopp dessa stämpelskatter ungefär uppgår till och har inbetalat 7 930 000 kr till Naturvårdsverket. Denna ersättning har bokförts som en förutbetald intäkt på konto 2775, Övriga förutbetalda intäkter, och avräknas allteftersom när dessa stämpelskatter betalas. Per 2025-12-31 kvarstår 6 422 tkr av denna ersättning från ESAB2.

Not 37	Ansvarsförbindelser	2025-12-31	2024-12-31
	Avhjälpande av miljöskador	109 250	109 250
	Intrångsansättningar	260	11 147
	Skadestånd	3 659 711	3 659 711
	Ränta	10 400	0
	Summa	3 779 621	3 780 108

Ansvarsförbindelse för avhjälpande av miljöskador på förorenade områden som ägs av Naturvårdsverket och där Naturvårdsverket är ansvarig för sanering enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808) bedöms till 109 250 tkr för år 2025 vilket är oförändrat jmf med föregående år. Inget förorenat område har tillkommit under 2025. De berörda områdenas skador ska ha uppkommit vid verksamheter såsom gruva och upplag, avfallsdeponi, sågverk samt betning av säd. Beloppet för årets ansvarsförbindelse kan antas variera mellan 33 000 tkr och 175 000 tkr.

I samband med beslut om nybildande av naturreservat har en fastighetsägare rätt till ersättning för det markintrång som naturreservatet innebär. Ärenden avseende beslut

om naturreservat som ännu inte vunnit laga kraft och där fastighetsägaren bestrider beslutet inom tidsfristen redovisas som ansvarsförbindelser.

I december 2022 inkom en markägare med en stämning mot staten avseende skador på skogen orsakade av granbarkborrar som man anser har kommit från ett naturreservat på grannfastigheten. Naturvårdsverket fick i uppdrag av Justitiekanslern att föra statens talan i ärendet. Det yrkade beloppet uppgår till ca 578 tkr, därutöver tillkommer ränta och eventuellt rättegångskostnader. Även i detta fall är det oklart om det är Justitiekanslern, Naturvårdsverket eller berörd länsstyrelse som ska stå för kostnaden om domstolen inte dömer till statens fördel. Beloppet tas därför upp som en ansvarsförbindelse hos Naturvårdsverket.

I augusti 2015 beslutade Sveriges regering att området med Ojnareskogen kring Båsteträsk på Gotland skulle utökas som Natura 2000-område. Till följd av detta stämde två bolag, som äger mark i området, staten då de anser sig ha lidit skada av denna utökning av Natura 2000. Staten har avvisat alla krav på ersättning. Målen skickades därefter in till mark- och miljödomstolen (MMD) som utfärdade stämning.

Under 2022 förlorade den ena bolaget i MMD och bolaget har därefter överklagat till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD). I juni 2024 har dom meddelats av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea Hovrätt. Staten vann målet i MÖD, men domen har överklagats. Prövningstillstånd har meddelats av Högsta domstolen (HD) under 2025. Den ersättning som yrkas uppgår till ca 3 659 133 tkr, därutöver tillkommer ränta och eventuellt rättegångskostnader. Om domstolen dömer ut intrångsersättning kommer Naturvårdsverket att få stå för den kostnaden, varför beloppet tas upp som en ansvarsförbindelse. Blir det ersättning enligt någon annan grund är det mer oklart vem som ska stå för kostnaden.

För det andra bolaget har Mark- och miljödomstolen (MMD) meddelat dom 14 mars 2023 vilken innebär att staten delvis förlorade målet. Domen har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) av båda parter. MÖD har meddelat prövningstillstånd men har ännu inte avgjort målet. Huvudförhandling, i MÖD, var planerad under år 2025, men målet är vilandeförklarat i MÖD med anledning av att Högsta domstolen (HD) har meddelat prövningstillstånd i det andra målet rörande området med Ojnareskogen kring Båsteträsk. Eftersom båda parter överklagat kan ersättningen, om det blir en sådan, bli högre eller lägre än i MMD. I och med att en dom har meddelats har Naturvårdsverket år 2023 gjort en avsättning avseende utdömd ersättning uppgående till 625 000 tkr, samt ränta och rättegångskostnader. Avsättningen har uppräknats med ränta för år 2024 och 2025. Avsättningen redovisas som lämnade bidrag i resultaträkningen.

Under år 2025 har produktavgifter nedskräpning avseende år 2024 aviserats, totalt uppgående till 222 MSEK. En stor del av dessa produktavgifter har överklagats och ärenden ligger hos domstol. Om staten skulle förlora målen blir Naturvårdsverket skyldiga att återbetala produktavgifter och då med största sannolikhet, inklusive ränta. Vi tar upp beräknad ränta såsom ansvarsförbindelse. Naturvårdsverket har inget anslag som kan täcka dessa eventuella räntekostnader.

NOTER TILL FINANSIERINGSANALYS

Not 38	Kostnader	2025	2024
	Summa enligt resultaträkningen	2 443 033	2 908 930
	Realisationsförlust vid utrangering av anläggningstillgångar	-1642	-7 883
	Avskrivningar	-53 127	-54 357
	Avsättningar	-60 207	44 838
	Belopp i finansieringsanalys	2 328 059	2 891 528

Not 39	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2025	2024
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	160 677	56 711
	Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	-115 446	-7 706
	Belopp i finansieringsanalys	45 231	49 005

Not 40	Lämnade bidrag	2025	2024
	Summa enligt resultaträkningen	6 638 878	7 483 870
	Avsättning, Mål nr M 2296-20 i Mark- och miljödomstolen (Ojnareskogen)	-33 680	-44 838
	Belopp i finansieringsanalys	6 605 198	7 439 032

NOTER TILL ANSLAGSREDOVISNING

- Not 41** Via regleringsbrev 2025 har Naturvårdsverket tilldelats medel om totalt 20 miljoner kronor för anslagspost 4 varav cirka 15 miljoner kronor har förbrukats under året. Hur medlen får användas är villkorade i regleringsbrev 2025 och övriga medel får användas först efter beslut av regeringen.
- Not 42** Anslaget har inte kunnat nyttjas fullt ut under året. Anledningen till den lägre förbrukningen är att flera stora omfördelningar av bidrag görs till 2026. Förväntade beslut med utbetalning 2025 är också flyttade till 2026 och framåt.
- Not 43** Anslaget är nytt sedan 2024 och under 2024 inkom inte några ansökningar. Knappt 49 miljoner kronor överfördes från 2024 till 2025. Under 2025 inkom en ansökan och bidrag på drygt 47 miljoner kronor har betalats ut under 2025. Tillgängligt anslag motsvarande cirka 50 miljoner kronor nyttjas inte 2025.
- Not 44** Anslaget uppgår till totalt 15 miljoner kronor år 2025 varav 11 miljoner kronor har förbrukats under året. Vissa utbetalningar är villkorade i regleringsbrev 2025 och övriga medel får användas först efter beslut av regeringen.
- Not 45** Den kraftigt sänkta bemyndiganderamen under första halvan av 2025 begränsade möjligheterna att genomföra nya utlysningar inom Klimatklivet. Särskilt drabbades möjligheten att fatta beslut om nya åtaganden för fleråriga satsningar, såsom investeringar i biogas, vätgas och stöd till cirkulära flöden, men även utbyggnaden av publik laddinfrastruktur påverkades. Under de senaste åren har många investeringsprojekt påverkats av lågkonjunktur, höga räntor och problem i leveranskedjor vilket lett till förseningar och fördröjningar. Anslagets utfall har blivit lägre än förväntat då pågående åtgärder upp- arbetar kostnader i långsammare takt samt att omfattningen av beslut till nya åtgärder var mindre under 2025.
- Not 46** Anslagsposten avser den medlemsavgift som betalas till EU och baseras på plastförpackningar som inte materialåtervinns. Anslagsförbrukningen blev 433 miljoner kronor lägre än tilldelade anslag 2025. Lämnade bidrag nedskräpningsavgifter avser periodiserade bidrag som ska utbetalas till kommuner. Produktavgifter nedskräpning från producenter ska fördelas och utbetalas till kommuner, men detta har inte kunnat ske under år 2025 bl a pga flera överklaganden avseende produktavgifter. Belopp som inbetalas i produktavgifter ska till fullo utbetalas till kommuner för deras arbete med detta. Då utbetalning inte har kunnat ske år 2025 har periodisering skett avseende de förväntade utbetalningarna till kommunerna. Hela beloppet som har aviserats i produktavgift har periodiserats såsom upplupen kostnad i bokslutet 2025-12-31.

NOTER TILL REDOVISNING AV BEMYNDIGANDEN

- Not 47** Bemyndiganderamen består av fem olika delar, Naturvårdsverkets egna fleråriga åtaganden, Naturvårdsverkets investeringar, LONA-projekt, Länsstyrelsernas övriga fleråriga åtaganden (inklusive beslut inom nationella ersättningsprogrammet för ängs- och betesmarker) samt Skogsstyrelsens fleråriga våtmarkssatsningar. Bemyndiganderamen om 900 miljoner kronor är nyttjad till ungefär lika stor del i år som under föregående. Viss försiktighet har vidtagits när det handlat om att teckna fleråriga avtal och bidrag. Den successivt växande våtmarkssatsningen väntas tillsammans med medfinansieringen av nya och pågående LIFE-projekt att innebära en ökning av fleråriga åtaganden och därmed ett ökat nyttjande av bemyndiganderamen framåt.
- Not 48** Bemyndigandet nyttjades inte fullt ut då anslaget till största delen är fulltecknat de närmaste åren. Ansökningarna under 2025 har blivit fler och prognosen för framtida år är bemyndigandet kommer att nyttjas i allt högre grad.
- Not 49** Bemyndigandet nyttjades inte eftersom det inte inkommit några ansökningar för framtida år.
- Not 50** Under 2025 har behovet av att utnyttja bemyndigandet uppgått till 1049 tkr vilket är en ökning från föregående år i linje med Naturvårdsverkets arbete att möjliggöra nyttjande av bemyndigandet utifrån verksamhetens behov. Ett av besluten avser ett tre-årsprojekt som SMHI bedriver vilket visar att bemyndigandet är viktigt att kunna nyttja.
- Not 51** Tidigare åtaganden har infriats under 2025 och inga nya fleråriga avtal har behövt tecknas under året. Behovet av bemyndiganderam varierar mellan åren, beroende på omfattning och karaktär av de åtaganden som är aktuella inom anslaget.
- Not 52** Den kraftigt sänkta bemyndiganderamen under första halvan av 2025 begränsade möjligheterna att genomföra nya utlysningar inom Klimatklivet. Särskilt drabbades möjligheten att fatta beslut om nya åtaganden för fleråriga satsningar, såsom investeringar i biogas, vätgas och stöd till cirkulära flöden, men även utbyggnaden av publik laddinfrastruktur påverkades. I och med vårändringsbudgeten 2025 återställdes bemyndiganderamen till samma nivå som under 2024, men denna förändring hann inte ge effekt vid höstens utlysningar.

NOTER TILL REDOVISNING MOT INKOMSTITTLAR

- Not 53** Avgifter för prövning och tillstånd tas ut enligt 7 kap 8e-12 §§ förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Avgifterna avser godkännande och tillsyn av producentorganisationer för elutrustning och förpackningar samt tillsynsavgifter för producentansvar för elutrustning, förpackningar, förpackningar returpack, batterier, batteriutrustning, tobaksvaror med filter eller filter, våtservetter, fiskeredskap, bilar samt däck.
- Not 54** För att komma i kapp med debiteringen av ansökningsavgifterna prioriterade Naturvårdsverket under våren 2025 denna verksamhet med särskilda insatser. Det är en av anledningarna till att intäkterna ökat rejält 2025.
- Not 55** Under inkomstitteln Sanktionsavgifter redovisas dels Försenings- och sanktionsavgifter vid utsläpp av vissa växthusgaser om 450 tkr dels Miljösanktionsavgifter om 20254 tkr. Miljösanktionsavgiften är en straffavgift som beslutas av olika tillsynsmyndigheter då en verksamhetsutövare åsidosätter sina åtaganden enligt lagstiftningen. De miljösanktionsavgifter som redovisas av Naturvårdsverket utgörs även av avgifter som beslutats av andra än Naturvårdsverket.

NOT TILL ANSLAGSREDOVISNING – FINANSIELLA VILLKOR

- Not 56** Det finansiella villkoret om 10 000 000 kronor ska användas för utveckling av en ny digital lösning för företagens miljörapportering fick användas först efter särskilt beslut av regeringen. Eftersom regeringsbeslutet om att få använda de sista 9 mnkr fattades först 2025-06-12 har inte samtliga medel kunnat nyttjas.

- Not 57** Det finansiella villkoret om att 10 000 000 kronor får användas för marknadskontroll av batterier fick användas först efter särskilt beslut av regeringen. Något beslut fattades inte av regeringen under 2025.
- Not 58** De medel som var beroende av ett regeringsbeslut behövde inte utnyttjas under året.

Intern styrning och kontroll

Naturvårdsverket omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228). Detta innebär särskilda krav när det gäller den interna styrningen och kontrollen. I arbetet med intern styrning och kontroll är riskhantering en central del. Naturvårdsverkets övergripande riskanalys ses över årligen i samband med verksamhetsplaneringen, och väsentliga risker fastställs av generaldirektören i Naturvårdsverkets verksamhetsplan. Utifrån riskanalyser beslutas om olika åtgärder, vilka följs upp för att utvärdera om förväntade effekter har uppnåtts. Arbetet med risker är en integrerad del av planerings och uppföljningsprocessen och omfattar hela verksamheten. Ledningsgruppen gör en gång i månaden en ekonomisk uppföljning och tar då upp behov av omprioriteringar. En fördjupad uppföljning av hela verksamheten görs tre gånger per år, i maj, september och februari. I arbetet ingår även uppföljning av riskhanteringen, lag- och regelefterlevnad, åtgärder med anledning av genomförda revisioner och andra kontroller. Vid behov beslutar generaldirektören om ändringar av och/eller tillägg till verksamhetsplanen. Naturvårdsverkets avdelningar har ansvar för att inom sina respektive sakområden följa upp verksamheten. I samband med upprättandet av årsredovisningen genomförs en särskild redogörelse för omständigheter av betydelse. Samtliga avdelningschefer samt stabschefen gör en bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom sitt ansvarsområde, denna bedömning ligger sedan till grund för intygandet om betryggande intern styrning och kontroll på avdelningen eller om det identifierats brister i den interna styrningen och kontrollen.

Internrevisionen har arbetat enligt den revisionsplan som generaldirektören beslutat om. Revision av kontinuitetshantering har genomförts under 2025, ledningen har tagit del av resultatet från den publicerade granskningen och vidtar nödvändiga åtgärder. Ekonomistyrningsverket (ESV) och EU-kommissionen har genomfört granskningar och följt upp tidigare granskningar av vår hantering av de medel som avsatts för Sveriges återhämtningsplan (RRF) medel. Nödvändiga åtgärder har vidtagits. Bland annat har kontrollsystemen stärkts och ett antal efterkontroller har genomförts. Ett särskilt projekt för att utveckla och stärka bidragshanteringen har slutförts och resultaten från projektet, bland annat en kontrollprocess, ett förslaget riskbedömningsbatteri samt förslag på förebyggande och upptäckande åtgärder kommer att testas under vintern 2025 och implementeras under 2026.

Av betydelse för systemet för intern styrning och kontroll är också arbetet med stärkt säkerhet och beredskap, se sidan 12, samt dataskyddsombudet som övervakar den interna efterlevnaden av dataskyddsförordningen och övriga dataskyddsbestämmelser.

Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period årsredovisningen avser. Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av dess kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Den 19 februari 2026

Johan Kuylenstierna, Generaldirektör

En samordnande och drivande kraft i miljöarbetet

www.naturvardsverket.se